

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

RIGORÓZNÍ PRÁCE

Oddlužení se zaměřením na společné oddlužení manželů

Mgr. Ing. Lumír Hodina

Plzeň 2017

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra obchodního práva

Obchodní právo

RIGORÓZNÍ PRÁCE

Oddlužení se zaměřením na společné oddlužení manželů

Mgr. Ing. Lumír Hodina

Plzeň 2017

„Prohlašuji, že jsem tuto rigorózní práci zpracoval samostatně, a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

Plzeň prosinec 2017

.....
Lumír Hodina

Na tomto místě bych rád poděkoval JUDr. Marcele Marešové, Ph.D., MBA., za cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěla k vypracování této rigorózní práce.

Obsah

Úvod	7
1 Definice základních pojmů souvisejících s oddlužením	12
1.1 Úpadek.....	12
1.2 Způsoby řešení úpadku	15
1.3 Společné jmění manželů	16
2 Insolvenční návrh a zahájení insolvenčního řízení.....	18
2.1 Dlužnický insolvenční návrh	19
2.2 Věřitelský insolvenční návrh	22
2.3 Typy rozhodnutí o insolvenčním návrhu	24
3 Oddlužení jako jeden ze způsobů řešení dlužníkového úpadku	26
3.1 Návrh na povolení oddlužení.....	27
3.1.1 Přípustnost podání návrhu na povolení oddlužení.....	27
3.1.2 Náležitosti návrhu na povolení oddlužení	31
3.1.3 Rozhodnutí o návrhu na povolení oddlužení	33
3.2 Společný návrh manželů na povolení oddlužení.....	36
4 Přihlašování pohledávek, jejich přezkoumání a důsledky jejich popření v oddlužení.....	47
4.1 Přihlašování pohledávek, jejich přezkoumání a důsledky jejich popření v oddlužení – obecná pravidla.....	47
4.2 Přihlašování pohledávek věřiteli za dlužníky – manželi.....	51
5 Způsoby oddlužení	55
5.1 Oddlužení plněním splátkového kalendáře.....	57
5.1.1. Oddlužení plněním splátkového kalendáře v případě společného oddlužení manželů.....	70
5.2 Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty dlužníka	71
5.2.1. Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty v případě společného oddlužení manželů a vypořádání společného jmění manželů.....	76

5.3	<i>Oddlužení kombinací plněním splátkového kalendáře a zpeněžení majetkové podstaty dlužníka</i>	77
6	Splnění oddlužení a osvobození dlužníka od povinnosti platit pohledávky	79
7	Následky nesplnění podmínek schválení oddlužení, resp. neplnění podmínek již schváleného oddlužení	83
7.1.	<i>Rozhodnutí o neschválení oddlužení</i>	83
7.2.	<i>Zrušení schváleného oddlužení</i>	85
8	Úmrtí dlužníka v průběhu oddlužení	90
9	Odměna a náhrada hotových výdajů insolvenčního správce v rámci oddlužení	93
10	Chystaná tzv. oddlužovací novela insolvenčního zákona	100
11	Institut oddlužení v právním řádu Rakouské republiky a jeho komparace s tuzemským institutem oddlužení	110
	Závěr	116
	Seznam vzorců	119
	Seznam použité literatury a dalších pramenů	120

1 Úvod

„Odpočítáš si pak sedm roků odpočinutí, sedm krát sedm let, a vyjde ti období sedmi roků odpočinutí: čtyřicet devět let. Desátého dne sedmého měsíce dáš ryčně troubit na polnici; v den smíření budete troubit na polnici v celé vaší zemi. Padesátý rok posvětíte a vyhlásíte v zemi svobodu všem jejím obyvatelům. Bude to pro vás léto milostivé, kdy se každý vrátí ke svému vlastnictví a všichni se vrátí ke své čeledi. Padesátý rok vám bude létem milostivým. Nebudete v něm sít ani sklízet, co samo vyroste, ani sbírat hrozny z neobdělaných vinic. Je to léto milostivé. Budete je považovat za svaté. Smíte jíst z pole, co urodí. V tomto milostivém létě se každý vrátí ke svému vlastnictví. Když budete prodávat něco svému bližnímu nebo něco od něho budeš kupovat, nepoškozujte jeden druhého. Podle počtu let po létě milostivém budeš kupovat od svého bližního podle počtu let, v nichž budeš brát užitek, bude prodávat tobě. Čím více let zbývá, tím vyšší bude kupní cena, a čím méně let zbývá, tím nižší bude kupní cena; bude ti prodávat podle počtu let, v nichž budeš brát užitek. Nikdo nepoškodíte svého bližního, ale budeš se bát svého Boha. Já jsem Hospodin, váš Bůh. Budete dodržovat má nařízení, dbát na moje řády a podle nich jednat. Tak budete bezpečně přebývat na zemi.¹“

Tato slova, převzatá ze třetí knihy Mojžíšovy, dokládají, že již v dávné minulosti cítili lidé potřebu ulevit svým bližním od jejich dluhů, aby došlo k obnově a ozdravení společnosti do dalších let. Shora uvedený model nebyl pravděpodobně nikdy realizován ve svém plném rozsahu, ale poselství, které nám dává, je zcela zřejmé. Společnost by měla být schopna poskytnout těm, kteří se dostali do finančních potíží, novou šanci a umožnit jim nové začlenění do společnosti a jejího ekonomického života. Všeho však musí být s mírou. Musíme si uvědomit, že tím, že pomůžeme jednomu, můžeme uškodit, a často uškodíme, druhému.

S potížemi způsobenými zadlužením a nedostatkem finančních prostředků se potýkají také občané a politici v České republice. Vývoj zadluženosti lze postavit do přímé úměry se zvyšující se životní úrovní a s ní souvisejícími vzrůstajícími požadavky na životní úroveň jednotlivců, která se projevuje ve zvýšené spotřebě. Toto je však pouze jedna strana problému. Tou druhou pak

---

¹ Lv 25:8–18.

je skutečnost, že i přes relativně nízkou míru inflace dochází neustále k výraznému růstu cenové hladiny, který však nedoprovází úměrný nárůst příjmů. Právě rostoucí spotřeba a neschopnost mnoha lidí řádně hospodařit anebo vyjít se svými finančními prostředky má za následek neustálý růst zadluženosti české populace. Olej do ohně je pak přiléván různými nebankovními úvěrovými společnostmi, které se za nemalý úrok zúčastněným, vyskytujícím se v mnohdy neúnosných situacích, „snaží pomoci.“ Výše řečené pak má bohužel za následek, že dlužníci jsou častokrát povinni vrátet několikanásobně vyšší částky, než které si půjčili. Právě shora uvedené je ve svém důsledku jedním z hlavních důvodů neudržitelné situace, která postihuje fyzické osoby. Je ovšem nutno říci, že zadlužením netrpí pouze fyzické osoby, ale že se nevyhýbá ani osobám právnickým, u nichž jsou však důvody zadlužení dány většinou jinými faktory, a to zejména manažerskými selháními, nepřiměřenou výší nákladů, resp. nízkými tržbami. Společným pro všechny však je neblahý vliv zadlužení nejen na ekonomickou situaci jednotlivých zadlužených subjektů, ale také na jejich společenské postavení a v případě fyzických osob také na jejich psychické a fyzické zdraví. Na nepříznivou finanční situaci dlužníků ovšem často nedoplácejí pouze oni sami, ale i jejich blízcí, kterým mnohdy může doslova obrátit život naruby.

Jednou z možností, jak nastalou situaci řešit, a díky které se dlužníci mohou z nepříznivé dluhové situace vymanit, je oddlužení. Tohoto institutu mohou využít jednak nepodnikatelé, jednak fyzické osoby, které nemají dluhy z podnikání. Podstatou oddlužení je poměrné uspokojení dlužnickových věřitelů za současné snahy o navrácení dlužníka do běžného ekonomického a společenského života. Oddlužení jako relativně nový právní institut byl do českého právního řádu zařazen teprve spolu s přijetím zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), který nahradil dřívější zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání. Při tvorbě tohoto právního předpisu našel zákonodárce inspiraci především v angloamerických a západoevropských právních kulturách, kde institut oddlužení již řadu let existoval a našel svoje stálé a nezastupitelné místo.

Jak je již zřejmě zjevné z předchozích odstavců, bude se tato rigorózní práce zabývat analýzou stávající právní úpravy institutu oddlužení jakožto dle statistik v současnosti nejvyužívanějšího způsobu řešení úpadku. Speciální

pozornost pak bude v rámci každého oddílu věnována institutu oddlužení z pohledu společného oddlužení dlužníků – manželů.

Tento způsob oddlužení je pro dlužníky – manžele – mnohem výhodnější, než kdyby se pokoušeli o oddlužení každý sám, neboť společně jsou schopni dosáhnout pro účely oddlužení vyšších příjmů a také odměna připadající insolvenčnímu správci je nižší, než by byla v případě, kdy by úpadek každého z dlužníků byl řešen oddlužením samostatně. Společné oddlužení manželů však v praxi nepřináší pouze pozitiva, ale vážou se k nim také určité problematické momenty, které budou dále podrobně popsány a rozebrány. Bude se jednat např. o problém s interpretací postavení dlužníků – manželů – jako jediného dlužníka. V rámci popisované problematiky budeme průběžně, v rámci jednotlivých kapitol, kriticky hodnotit problematické momenty, které obsahuje stávající právní úprava, ale také upozorníme na jejich klady a navrhneme možné cesty pro jejich zkvalitnění.

S ohledem na skutečnost, že rigorózní práce byla zpracována částečně v období před 1. červencem 2017 a částečně po něm, tzn. po období, kdy se stala účinnou tzv. akreditační novela insolvenčního zákona, tj. zákon č. 64/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „IZ“), a některé další zákony, bude tato práce již reflektovat právní úpravu účinnou po této novele.

Přestože říkáme, že práce zohledňuje tzv. akreditační novelu insolvenčního zákona, zmíníme se také o další, teprve chystané, novele insolvenčního zákona, přijímané laickou i odbornou veřejností s velkými rozpaky, která bude znamenat revoluci v pojetí oddlužení, neboť podstoupit proces oddlužení bude nově umožněno široké škále dlužníků. Přestože si jsme vědomi, že tato novela nemůže být v rámci této práce podrobně zpracována, a ani si toto neklademe za cíl, dovolíme si alespoň zevrubně zanalyzovat a zhodnotit základní momenty, které tato novela přinese.

Závěrečná část práce pak bude komparativního charakteru, když v ní bude provedeno srovnání úpravy oddlužení v tuzemsku s úpravou obdobného institutu v zahraničí, konkrétně v Rakousku

První kapitola bude věnována stručné definici základních pojmů spadajících do daného tématu. Bude se jednat o pojmy, jako jsou úpadek, způsoby

řešení úpadku, tj. konkurs, reorganizace a oddlužení nebo společné jmění manželů, které je klíčové pro část práce věnující se společnému oddlužení manželů. Tyto pojmy, byť jsou v odborném právním prostředí všem dozajista dobře známy, představují základ, na němž bude v této práci dále stavěno.

Druhá kapitola bude následně věnována popisu zahájení insolvenčního řízení, tedy podání insolvenčního návrhu a uvedení náležitostí, které musí řádný insolvenční návrh obsahovat. Byť se práce věnuje problematice oddlužení, nebyla-li by tato kapitola do práce zahrnuta, bylo by to jako by institut oddlužení visel ve vzduchoprázdnu a nebyl by v rámci insolvenčního práva nijak ukotven. Nebyla by totiž zřejmá časová souslednost jednotlivých úkonů v insolvenčním řízení, které směřují k podání návrhu na povolení oddlužení a následně pak k samotnému řešení úpadku oddlužením. Problematika insolvenčního návrhu by sama o sobě mohla vydat na samostatnou rigorózní práci, avšak pro účely této práce bude úvodní fáze insolvenčního řízení nastíněna pouze v jejích základních momentech.

Ve třetí kapitole budou obecně popsány základní předpoklady pro podání návrhu na povolení oddlužení a bude stručně zmapována celá úvodní fáze řízení o návrhu na povolení oddlužení, a to až do zjištění úpadku dlužníka. Popsány zde tak budou náležitosti návrhu na povolení oddlužení a způsoby, jakými o nich lze rozhodnout. Významná část této kapitoly pak bude věnována podání společného návrhu manželů na povolení oddlužení.

Čtvrtá kapitola bude věnována krátkému popisu procesu přihlašování pohledávek věřitelů do insolvenčního řízení s tím, že budou uvedeny způsoby, jakými lze přihlásit své pohledávky v případě společného řešení úpadku dlužníků – manželů – oddlužením. Okrajově se také zmíníme o důsledcích popření přihlášených pohledávek insolvenčním správcem, dlužníkem či jiným přihlášeným věřitelem.

Pátá kapitola, která je stěžejní kapitolou rigorózní práce, bude zaměřena na fázi následující po zjištění úpadku dlužníka, tedy poté, co bylo povoleno a následně schváleno oddlužení dlužníka. Bude zde tedy zejména popsán průběh oddlužení plněním splátkového kalendáře, zpeněžením majetkové podstaty, resp. kombinací obojího. V této kapitole bude rovněž nastíněn průběh oddlužení dlužníka a významná pozornost v této kapitole stejně jako v kapitolách ostatních bude věnována společnému oddlužení manželů.

V šesté, sedmé a osmé kapitole budou popsány jednotlivé možnosti ukončení oddlužení. První bude spočívat ve splnění oddlužení a s ním souvisejícím osvobození dlužníka od povinnosti platit závazky, další pak v situacích, kdy nebude oddlužení možno schválit, resp. kdy nebude oddlužení řádně plněno a bude muset být zrušeno. Poslední možností, jak ukončit oddlužení, je úmrtí dlužníka.

Devátá kapitola se bude věnovat odměně insolvenčního správce, náhradě jeho hotových výdajů a jejich výpočtu v oddlužení plněním splátkového kalendáře, v oddlužení zpeněžením majetkové podstaty dlužníka, v oddlužení plněním splátkového kalendáře kombinovaném s oddlužením zpeněžení majetkové podstaty dlužníka a v případě, že dojde k přeměně oddlužení v konkurs.

V desáté kapitole bude rozebrána chystaná novela insolvenčního zákona a její dopad na oddlužení a především pak na společné oddlužení manželů. Tato problematika bude následně autorem práce kriticky zhodnocena.

V poslední kapitole bude provedena komparace institutu oddlužení se zaměřením na společné oddlužení manželů s úpravou ve vybraném státě, v němž jsou obdobné podmínky jako v České republice.

V rigorózní práci budou využity metody analytické, subjektivně hodnotící a komparativní.

Zdroji, z nichž při tvorbě rigorózní práce budeme čerpat, budou jak česká, tak cizojazyčná odborná literatura, soudní judikatura, tuzemské i zahraniční právní předpisy a komentovaná znění zákonů.

1 Definice základních pojmů souvisejících s oddlužením

Úvodem této práce je nutné alespoň rámcově charakterizovat základní pojmy, které budou hojně využívány, budou celou práci prostupovat a jejichž definice je pro porozumění a práci s následujícím textem nezbytná. Těmito pojmy budou úpadek jako základní fenomén insolvenčního práva, a to úpadek ve všech svých formách, dále možné způsoby jeho řešení, tedy konkurs, oddlužení a reorganizace. Všechny tyto pojmy jsou upraveny v hlavním právním předpisu insolvenčního práva, kterým je IZ.

1.1 Úpadek

Úpadek lze definovat buď ve formě tzv. **platební neschopnosti**, tj. insolvenční, definované v ustanovení § 3 odst. 1 IZ, nebo ve formě **předlužení**, které je definováno v ustanovení § 3 odst. 4 IZ. Pro zjištění dlužníkovy úpadku plně postačí, je-li zjištěn alespoň v jedné jeho formě².

Úpadek ve formě **platební neschopnosti** předpokládá kumulativní³ splnění 3 zákonných podmínek. První z nich je podmínka plurality věřitelů dlužníka spočívající v předpokladu, že dlužník má více než jednoho věřitele, který za ním eviduje splatnou pohledávku. Právě v podmínce plurality věřitelů spočívá základní rozdíl mezi insolvenčním řízením a řízením exekučním, v němž je hlavním cílem individuální uspokojení pohledávek věřitele, zatímco v insolvenčním řízení je hlavním cílem poměrné uspokojení všech dlužníkových věřitelů. Na tomto místě je nutno zdůraznit, že věřitelé musí mít za dlužníkem závazky vyjádřené v penězích, jiné pohledávky není možné v insolvenčním řízení uplatňovat. Druhou podmínkou je, aby minimálně dva z těchto závazků, a to svědčící minimálně dvěma věřitelům, byly alespoň 30 dnů po lhůtě jejich splatnosti⁴. K těmto dvěma základním podmínkám je nutno připočítat ještě podmínku třetí, která požaduje, aby dlužník nebyl schopen tyto své závazky plnit. V ustanovení § 3 odst. 2 IZ je zakotvena vyvratitelná právní domněnka, která říká, že za jaké situace není dlužník schopen své závazky plnit. Jedná se o zastavení plateb podstatné části svých peněžitých závazků, neplnění závazků po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti,

² Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 2 VSPH 207/2008-B-19 (MSPH 95 INS 2212/2008) ze dne 13.11.2008.

³ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 165/2008-A-13 (KSHK 40 INS 2900/2008) ze dne 21.11.2008.

⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 52/2011-A-64 (MSPH 91 INS 4684/2011) ze dne 31.1.2012.

nemožnosti dosáhnout uspokojení některé z peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí anebo exekucí a konečně nepředložení seznamů majetku, závazků a zaměstnanců ve smyslu ustanovení § 104 IZ poté, kdy k tomu byl dlužník vyzván insolvenčním soudem, přičemž pro zjištění dlužníkovra úpadku postačí splnění alespoň jedné z nich. Z domněnek neschopnosti plnit své splatné závazky se v praxi nejvíce objevuje druhá z výše jmenovaných. Dlužník může shora uvedené domněnky vyvrátit tím, že osvědčí nebo prokáže schopnost uhradit všechny splatné závazky těch věřitelů, které má insolvenční soud pro účely rozhodnutí o věřitelském insolvenčním návrhu za osvědčené⁵. S účinností od 1. července 2017 přibyla dlužníkům, kteří jsou považováni za podnikatele, možnost vyvrátit svoji neschopnost hradit své závazky díky právní domněnce zakotvené v ustanovení § 3 odst. 3 IZ, podle něhož *se má za to, že dlužník, který je podnikatelem a vede účetnictví, je schopen plnit své peněžité závazky, jestliže rozdíl mezi výší jeho splatných peněžitých závazků a výší jeho disponibilních prostředků (mezera krytí) stanovený ve výkazu stavu likvidity⁶ podle prováděcího právního předpisu představuje méně než desetinu výše jeho splatných peněžitých závazků, anebo pokud výhled vývoje likvidity sestavený podle prováděcího právního předpisu osvědčuje, že mezera krytí klesne v období, na které se výhled vývoje likvidity sestavuje, pod jednu desetinu výše jeho splatných peněžitých závazků. Výkaz stavu likvidity anebo výhled vývoje likvidity musí být sestavené v souladu s požadavky, které stanoví prováděcí právní předpis, auditorem, znalcem nebo osobou, která se zabývá ekonomickým poradenstvím v oblasti insolvenční a restrukturalizací a splňuje požadavky stanovené prováděcím právním předpisem.* Obecně lze konstatovat, že úpadek ve formě platební neschopnosti tvoří valnou většinu úpadků zjištěných v insolvenčních řízeních v České republice.

Druhou formou úpadku, vyskytující se v praxi méně, kterou lze zjistit pouze v případě dlužníků, kteří jsou buď právnickou osobou, nebo fyzickou osobou podnikatelem, je úpadek ve formě **předlužení**. Ten je upraven

---

⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 38/2010-A-62 (MSPH 88 INS 7327/2009) ze dne 1.3.2012.

⁶ Podle ustanovení § 3 odst. 6 IZ stanoví obsah, rozsah a způsob sestavování výkazu stavu likvidity a výhledu vývoje likvidity a uspořádání, označování a obsahové vymezení jednotlivých položek majetku, závazků, nákladů, výnosů, příjmů a výdajů ve výkazu stavu likvidity a výhledu vývoje likvidity, délku období, na které se sestavuje výhled vývoje likvidity, a požadavky na osoby, které jsou oprávněny k sestavení výkazu stavu likvidity anebo výhledu vývoje likvidity, prováděcí právní předpis.

v ustanovení § 3 odst. 4 IZ. Také v tomto případě je nezbytné, aby byla splněna podmínka plurality věřitelů, a dále pak, aby souhrn dlužnickových závazků převyšoval hodnotu jeho majetku. Při stanovení hodnoty dlužnickova majetku je nutné přihlídnout také k další správě tohoto majetku, případně k dalšímu provozování dlužnickova podniku, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník bude moci ve správě nebo v provozu podniku i nadále pokračovat. Nelze tedy pouze porovnat hodnoty plynoucí z dlužnickových účetních výkazů, tj. porovnat výši dlužnickových aktiv a výši jeho cizího kapitálu, ale je nutné zohlednit také dlužníkův ziskový potenciál, předpoklad tržeb, rozsah nasmlouvaných zakázek apod. Zjištění dlužnickova úpadku ve formě předlužení tak klade vysoké nároky na znalosti z oblasti podnikové ekonomiky, účetnictví, makroekonomie a managementu.

Zvláštním typem úpadku je **hrozící úpadek** ve smyslu ustanovení § 3 odst. 5 IZ, který je definován jako stav, v němž lze ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků. V tomto případě není tedy nezbytné, aby dlužnickovy závazky byly již po lhůtě splatnosti, je ovšem nezbytné, aby i v tomto případě byla naplněna podmínka plurality dlužnickových věřitelů. Hrozící úpadek nesmí jako navrhovatel namítat insolvenční věřitel, ale jen a pouze dlužník. Zjištění hrozícího úpadku dlužníka může přispět k včasnému vyřešení dlužnickových problémů. Vágnost tohoto ustanovení v praxi způsobuje stran zjištění hrozícího úpadku dlužníka insolvenčním soudům značné potíže, neboť není stanovena hranice určující, jaký stav za hrozící úpadek lze pokládat a jaký již nikoliv.

K podmínce **plurality věřitelů**, která je stěžejním předpokladem existence dlužnickova úpadku jak ve formě platební neschopnosti, předlužení, tak i v případě hrozícího úpadku, je nutno zmínit, že postačuje, aby dlužník měl alespoň dva věřitele, kteří za ním mají splatnou pohledávku⁷, a to bez ohledu na jejich výši. Přitom není zapotřebí, aby byla postavena na jisto výše těchto pohledávek, postačí pouze, aby byla zřejmá existentnost těchto pohledávek⁸. V praxi občas dochází, a to především u tzv. šikanózních návrhů, k situacím, kdy navrhovatel za účelem splnění podmínky plurality věřitelů uměle vytvoří dalšího dlužnickova věřitele, a to

---

⁷ Není však nutné, aby tato pohledávka byla zároveň vykonatelná.

⁸ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2014. Praktická právnická příručka. ISBN 978-80-7201-939-7. str. 27.

např. tím, že na tohoto věřitele postoupí část své pohledávky. Takovéto umělé vytváření, tzv. řetězení, nových věřitelů však není přípustné⁹. Skutečnost, že se dlužníkovi nepodaří vyvrátit některou z domněnek uvedených v ustanovení § 3 odst. 2 IZ, neznamená bez dalšího, že je u něj prokázána pluralita věřitelů ani existence peněžitých závazků těchto věřitelů, které jsou po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti¹⁰. Podmínka plurality věřitelů pak není splněna, pokud další návrhatelem tvrzený věřitel dá najevo, že nechce v insolvenčním řízení uplatňovat zanedbatelné příslušenství pohledávky, která byla dlužníkem uhrazena¹¹.

1.2 Způsoby řešení úpadku

Poté, co insolvenční soud zjistí dlužníkuv úpadek, následuje rozhodnutí soudu o způsobu jeho řešení. Taxativní výčet způsobů řešení úpadků je uveden v ustanovení § 4 odst. 1 IZ. Jedná se o konkurs, reorganizaci, oddlužení a zvláštní způsoby řešení úpadku, které IZ stanoví pro určité subjekty nebo pro určité druhy případů. Způsoby řešení úpadku lze rozčlenit do dvou skupin, a to podle toho, jaký dopad mají v konečném důsledku na dlužníka.

První skupinu lze označit jako způsoby řešení úpadku dlužníka **likvidační**, jejichž účelem je co nejvyšší uspokojení pohledávek dlužníkových věřitelů. Do této skupiny spadá z účinné právní úpravy pouze způsob řešení úpadku konkursem. **Konkurs** lze definovat jako způsob řešení úpadku spočívající v tom, že pohledávky věřitelů, které byl zjištěny na přezkumném jednání, jsou zásadně poměrně uspokojeny z výnosu zpeněžení majetkové podstaty, přičemž neuspokojené pohledávky, příp. jejich části zásadně nezanikají, není-li zákonem stanovena výjimka. V rámci IZ je konkursu věnován prostor v ustanoveních §§ 244 an.

Druhou skupinu lze označit jako způsoby řešení úpadku **sanační**. Smyslem těchto způsobů řešení úpadku dlužníka není v první řadě pouze co nejvyšší uspokojení dlužníkových věřitelů, avšak jsou zaměřeny také na ochranu dlužníka. Jinými slovy tyto způsoby řešení dlužníkovy úpadku předpokládají budoucí

⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 13/2011-A-17 (MSPH 78 INS 11575/2010) ze dne 27.10.2011.

¹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 17/2009-A-84 (KSUL 77 INS 4542/2008) ze dne 26.10.2010.

¹¹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 14/2012-A-67 (KSBR 24 INS 1826/2010) ze dne 28.3.2013.

opětovné začlenění dlužníka mezi ekonomicky aktivní entity, kdy poté, co projde ozdravným procesem, bude opět plně zapojen do ekonomického, resp. společenského života. Do této skupiny patří způsoby řešení úpadku oddlužením a reorganizací.

Oddlužení se uplatňuje především u nepodnikatelských subjektů, lze jej však za splnění určitých podmínek použít také v případě podnikající fyzické osoby. Jedná se o způsob řešení úpadku, jehož cílem je, aby po jeho skončení byl dlužník osvobozen od svých dluhů. Oddlužení je realizováno buď formou pětiletého splátkového kalendáře, nebo zpeněžením majetkové podstaty, příp. jejich kombinací.

Reorganizace je způsobem řešení úpadku dlužníků podnikatelů využívaným především u velkých společnostech, který spočívá v postupném uspokojování pohledávek věřitelů za současného provozu dlužníka podniku, kdy celý proces reorganizace probíhá podle předem insolvenčním soudem schváleného reorganizačního plánu. Úspěšná reorganizace v konečném důsledku vede k „ozdravení“ dlužníka podniku. Reorganizace je přípustná, pokud dlužník v účetním období předcházejícím zahájení insolvenčního řízení dosáhl obrátu alespoň 50 mil. Kč nebo zaměstnává alespoň 50 zaměstnanců. Dlužník, který chce řešit svůj úpadek reorganizací, se nesmí nacházet v likvidaci.

1.3 Společné jmění manželů

Společné jmění manželů je upraveno v ustanoveních §§ 708 až 753 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ObčZ“). Dle ustanovení § 708 ObčZ jej tvoří *to, co manželům náleží, má majetkovou hodnotu a není vyloučeno z právních poměrů*. Zákonem jsou upraveny tři režimy společného jmění manželů, přičemž se jedná o režim zákonný, smluvní a založený rozhodnutím soudu.

Zákonný režim považuje za společné jmění manželů to, co nabyl jeden z manželů nebo co nabyli oba manželé společně za trvání manželství, s výjimkami uvedenými v ustanovení § 709 odst. 1 ObčZ. Těmito výjimkami je to, co:

- *slouží osobní potřebě jednoho z manželů,*

- *nabyl darem, děděním nebo odkazem jen jeden z manželů, ledaže dárce při darování nebo zůstavitel v pořízení pro případ smrti projevil jiný úmysl,*
- *nabyl jeden z manželů jako náhradu nemajetkové újmy na svých přirozených právech,*
- *nabyl jeden z manželů právním jednáním vztahujícím se k jeho výlučnému vlastnictví,*
- *nabyl jeden z manželů náhradou za poškození, zničení nebo ztrátu svého výhradního majetku.*

Důležitou součástí společného jmění manželů, a to především s ohledem na téma této práce, jsou dle ustanovení § 710 ObčZ rovněž **dluhy** převzaté za trvání manželství, ledaže se týkají majetku, který náleží výhradně jednomu z manželů, a to v rozsahu, který přesahuje zisk z tohoto majetku, nebo je převzal jen jeden z manželů bez souhlasu druhého, aniž se přitom jednalo o obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny.

Smluvní režim vzniká na základě uzavřené smlouvy mezi manželi, která musí mít formu veřejné listiny. Smluvní společné jmění manželů lze sjednat v následujících podobách: oddělené jmění, jmění v režimu vyhrazujícím vznik společného jmění ke dni zániku manželství a rozšíření nebo zúžení rozsahu společného jmění v zákonném režimu.

Ze závažných důvodů lze upravit režim společného jmění soudem. V případě pomnutí závažných důvodů pro jeho soudní úpravu je možné jej změnit smlouvou manželů nebo rozhodnutím soudu.

2 Insolvenční návrh a zahájení insolvenčního řízení

Dříve, než se začneme plně věnovat problematice oddlužení, je nezbytné, aby byla alespoň v základních bodech popsána prvotní fáze insolvenčního řízení.

Insolvenční řízení je dle ustanovení § 97 odst. 1 až 3 možné zahájit jen na návrh, který musí být v listinné podobě opatřeně úředně ověřeným podpisem osoby, která jej podala. Za úředně ověřený podpis je dle zákona č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování), považován podpis opatřený ověřovací doložkou pro legalizaci. Je-li insolvenční návrh podáván navrhovatelovým zmocněncem, musí být jednak ověřený podpis zástupce navrhovatele na insolvenčním návrhu, jednak podpis navrhovatele na plné moci. V současnosti se vedou spory o to, zda je možné v případě elektronického podání opatřit insolvenční návrh uznávaným elektronickým podpisem, jako to bylo běžné do 19. září 2016¹², či nikoliv. Z výkladového stanoviska Ministerstva spravedlnosti, které obdržely insolvenční soudy, přitom plyne, že by toto mělo být možné i nadále, neboť zákonodárce tím, že z textu zákona vypustil výslovnou možnost podat insolvenční návrh se zaručeným elektronickým podpisem, nezamýšlel, že by takto insolvenční návrhy měly přestat být podávány. Měli-li bychom se však striktně řídit dikcí zákona, museli bychom v případě elektronických podání požadovat, aby insolvenční návrh obsahoval řádnou ověřovací doložku pro legalizaci a byl opatřen konverzí elektronického dokumentu. Toto by však namísto zamýšleného zjednodušení právní normy přidělalo práci jak insolvenčním soudům, dlužníkům, tak i advokátům podávajícím za své klienty insolvenční návrhy.

Okamžikem doručení insolvenčního návrhu věcně příslušnému soudu, tj. insolvenčnímu soudu, dochází k **zahájení insolvenčního řízení**. Je tedy bez významu, zdali je insolvenční návrh podán u místně nepřislušného soudu, či nikoliv, neboť insolvenční řízení je zahájeno tak jako tak. Není-li insolvenční návrh opatřen řádně ověřeným podpisem osoby, která jej podala, nezbude insolvenčnímu soudu než usnesením rozhodnout, že se k němu nepřihlíží. Proti

---

¹² Dne 19.9.2016 nabyla účinnosti novela IZ zákon č. 298/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

tomuto rozhodnutí není přípustné odvolání. Z uvedeného plyne, že není možné zahájit insolvenční řízení z úřední povinnosti.

Oprávněn k **podání insolvenčního návrhu** je pouze věřitel a sám dlužník. V případě, že by mělo být insolvenční řízení zahájeno z důvodu, že se dlužník nachází v hrozícím úpadku, je k podání insolvenčního návrhu oprávněn pouze dlužník. Dle důvodové zprávy může totiž jen dlužník řádně posoudit svoji situaci, a podával-li by insolvenční návrh kvůli dlužníkovu hrozícímu úpadku insolvenční věřitel, hrozilo by nebezpečí, že bude ze strany věřitelů docházet k nepřiměřenému nátlaku na dlužníky.¹³

Skutečnost, že byl podán bezvadný insolvenční návrh, insolvenční soud oznámí podle ustanovení § 101 IZ vyhláškou, kterou zveřejní v insolvenčním rejstříku, a to nejpozději do dvou hodin od doručení insolvenčního návrhu soudu. Podle ustanovení § 100a odst. 1 až 5 IZ, má insolvenční soud v případě, kdy má důvodné pochybnosti o důvodnosti věřitelského insolvenčního návrhu, tento návrh co do jeho důvodnosti posoudit a rozhodnout do skončení nejbližší následujícího pracovního dne, že nedojde ke zveřejnění insolvenčního návrhu a příloh v insolvenčním rejstříku. Dospěje-li předběžně soud k závěru, že důvod k nezveřejňování insolvenčního návrhu není dán, učiní o tom do spisu záznam a do dvou hodin od provedení tohoto záznamu oznámí zahájení insolvenčního řízení zveřejněním vyhlášky v insolvenčním rejstříku. Se zveřejněním vyhlášky v insolvenčním rejstříku jsou spojeny účinky zahájení insolvenčního řízení uvedené v ustanovení § 109 IZ.

2.1 Dlužnický insolvenční návrh

Valnou většinu insolvenčních návrhů tvoří insolvenční návrhy podávané dlužníky. Je to zapříčiněno především podáními fyzických osob, resp. od 1. července 2017 osob k tomu oprávněných, které insolvenční návrhy spojují s podáním návrhů na povolení oddlužení.

Dlužnický insolvenční návrh musí kromě náležitostí uvedených v ustanovení § 103 IZ, tj. uvedení obecných náležitostí podání ve smyslu ustanovení § 42 odst. 4 o.s.ř., obsahovat označení insolvenčního dlužníka

---

¹³ Česká republika. Vládní návrh na vydání zákona o úpadku a způsobech jeho řešení. In: sněmovní tisk č. 1120/0. 2005, s. 180. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=1120&ct1=0>.

a insolvenčního navrhovatele, resp. jejich zástupců. Každá osoba, musí být označena jménem, příjmením, místem bydliště, resp. sídlem, v případě podnikatele také identifikačním číslem. Jedná-li se o právnickou osobu, bude insolvenční návrh namísto shora uvedených údajů obsahovat označení obchodní firmy, resp. názvu této osoby. V případě, že insolvenčním navrhovatelem je stát, musí insolvenční návrh obsahovat uvedení příslušné organizační složky státu, která bude jeho jménem před insolvenčním soudem vystupovat. Každý insolvenční návrh musí dále obsahovat skutečnosti osvědčující dlužníkuv úpadek, označení důkazů, jichž se insolvenční navrhovatel dovolává, a musí z něj být patrné, čeho se insolvenční navrhovatel domáhá. Soudní judikaturou bylo dále doplněno, že „*dlužnický (věřitelský) insolvenční návrh musí ve smyslu ustanovení § 103 odst. 2 insolvenčního zákona obsahovat jako součást vyličení okolností, které osvědčují úpadek dlužníka, nejen konkrétní údaje o věřitelích dlužníka, nýbrž i konkrétní údaje o pohledávkách takových věřitelů, včetně konkrétních údajů o splatnosti těchto pohledávek a to v míře, která v případě, že tato tvrzení budou shledána pravdivými, dovolí insolvenčnímu soudu uzavřít, že dlužník je v úpadku.*“¹⁴ Tyto náležitosti nelze bez dalšího nahradit přílohami insolvenčního návrhu nebo odkazem na jiný spis vedený u insolvenčního soudu¹⁵. Zatímco shora uvedené se vztahovalo jak na dlužnické, tak i věřitelské insolvenční návrhy, je v případě dlužnického insolvenčního návrhu možné nahradit neuvedení povinných údajů přiložením řádných seznamů ve smyslu ustanovení § 104 IZ, o nichž bude pojednáno dále¹⁶.

Specifické náležitosti dlužnického insolvenčního návrhu jsou uvedeny v ustanovení § 104 IZ, v němž jsou obsaženy jednotlivé přílohy, které musí každý dlužnický insolvenční návrh obsahovat. Jedná se o seznam dlužníkovy majetku, seznam dlužníkových závazků, seznam jeho zaměstnanců a listiny dokládající dlužníkuv úpadek nebo jeho hrozící úpadek.

V **seznamu majetku** je tak dlužník dle ustanovení § 104 odst. 2 IZ povinen uvést všechnen svůj majetek, a to včetně pohledávek (s uvedením právního

---

¹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 14/2011-A-20 (MSPH 88 INS 14537/2010) ze dne 21.12.2011.

¹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 7/2008-A-16 (KSBR 31 INS 1583/2008) ze dne 26. 2. 2009.

¹⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 152/2009-A-10 (KSPL 27 INS 548/2009) ze dne 30. 7. 2009.

titulu jejich vzniku, jejich výše a dobytosti), přičemž uvede, zda se ohledně některého jeho majetku vede soudní řízení.

V **seznamu závazků** pak dlužník dle ustanovení § 104 odst. 3 IZ uvede všechny své závazky včetně označení všech věřitelů, vůči nimž tyto závazky eviduje. Je-li některý z dlužníkových věřitelů osobou jemu blízkou nebo osobou tvořící s ním koncern, uvede to dlužník v seznamu závazků výslovně. U každého ze závazků je dlužník povinen uvést údaj o jeho výši a datu splatnosti, údaj o případném zajištění závazku a konečně sdělení, zda dlužník závazek popírá, či uznává, a to co do pravosti, výše i pořadí.

Stran **seznamu dlužníkových zaměstnanců** postačí, když v předchozích seznamech uvede, že žádné zaměstnance nemá. Má-li však zaměstnance, je nezbytné, aby předložil samostatný seznam zaměstnanců.¹⁷

V případě těchto seznamů je dle ustanovení § 104 odst. 4 IZ nezbytné, aby seznamy byly dlužníkem řádně podepsány a aby obsahovaly **prohlášení o jejich správnosti a úplnosti**. Dle našeho názoru přitom není přípustné, aby toto prohlášení bylo nahrazeno prohlášením o správnosti a úplnosti údajů obsažených v těchto seznamech. Byť je tento názor dosti formalistický, jsme přesvědčeni, že má své opodstatnění, neboť samotné prohlášení o správnosti a úplnosti údajů uvedených v seznamech nestaví na jisto, že jsou v seznamech uvedeny skutečně úplně všechny dlužníkové závazky a všechen dlužníkův majetek, nýbrž dokládají pouze tu skutečnost, že všechny v seznamech uvedené položky jsou správné a úplné. Přestože insolvenční zákon tuto povinnost vyjadřuje zcela jasně, jedná se dle autorových zkušeností o jednu z nejčastějších vad návrhů na povolení oddlužení.

Dlužníci si při podávání insolvenčních návrhů často nejsou jistí, jakými listinami mají doložit svůj úpadek, resp. hrozící úpadek, přičemž k tomuto poznání dospěl autor během své praxe. Těmito listinami jsou především uzavřené smlouvy, z nichž vyplývá právo na peněžité plnění, přijaté faktury, výzvy k úhradám dlužných částek, exekuční příkazy a mnohé další. Z těchto listin by měla být patrná výše dlužníkových závazků, měl by z nich být zřejmý údaj o dlužníkovu věřiteli, o datu splatnosti závazků, příp. o právním titulu vzniku závazku.

---

¹⁷ **HÁSOVÁ, Jiřina.** *Insolvenční zákon. Komentář.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-555-8. str. 322.

Podání dlužnického insolvenčního návrhu je možné spojit s podáním návrhu dlužníka na povolení oddlužení. V případě podání společného návrhu manželů na povolení oddlužení, vyžaduje IZ, aby spolu s tímto návrhem byl podán také společný insolvenční návrh těchto dlužníků. Problematika podání návrhu na povolení oddlužení však na tomto místě nebude blíže popisována, neboť jí bude věnována celá následující kapitola.

V případě, že k insolvenčnímu návrhu nejsou navrhovatelem přiloženy všechny zákonem předepsané přílohy, příp. neobsahují-li tyto přílohy zákonem požadované náležitosti, je insolvenční soud dle ustanovení § 128 odst. 2 IZ povinen vyzvat dlužníka, aby tyto vady ve lhůtě ne delší 7 dnů odstranil.

2.2 Věřitelský insolvenční návrh

V případě, že podává insolvenční návrh věřitel, musí jeho insolvenční návrh stejně jako insolvenční návrh podaný dlužníkem obsahovat všechny náležitosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 a 2 IZ, a to včetně tvrzení skutečností, z nichž je zřejmá aktivní legitimace insolvenčního navrhovatele, tj. věřitel musí tvrdit takové skutečnosti, z nichž je zřejmý skutkový děj (skutek), z něhož je možné zjistit existenci navrhovatelovy splatné pohledávky za dlužníkem, a to v takovém rozsahu, který umožňuje jednoznačnou individualizaci, tedy nemožnost záměny s jiným skutkovým dějem, resp. s jinou pohledávkou¹⁸. V případě, že není k věřitelskému insolvenčnímu návrhu přiložena přihláška pohledávky věřitele, vyzve insolvenční soud v souladu s ustanovením § 128 odst. 2 IZ navrhovatele, aby ve lhůtě ne delší než 7 dnů doložil přihlášku své pohledávky.

Věřitel musí dále v insolvenčním návrhu řádně **označit minimálně jednoho dalšího dlužníka věřitele**, který vůči němu má pohledávku alespoň 30 dnů po lhůtě splatnosti, přičemž musí uvést také údaj o výši a splatnosti této pohledávky, resp. ji musí řádně specifikovat¹⁹. Toto bývá častý problém především u věřitelských insolvenčních návrhů podávaných věřiteli, kteří dalšího věřitele často neoznačí vůbec, anebo jej označí pouze vágně (např. finanční úřad, daňová správa apod.). Na tomto místě se domníváme, že pokud jsou státní orgány

---

¹⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 2 VSPH 655/2010-A-18 (MSPH 76 INS 7439/2010) ze dne 9.9.2010.

¹⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 14/2011-A-20 (MSPH 88 INS 14537/2010) ze dne 21.12.2011.

označeny svým dostatečně určitým názvem, avšak nikoliv již adresou sídla či identifikačním číslem, měl by insolvenční soud postupovat tak, že vezme povinnost označit dalšího známého věřitele za splněnou, neboť tito věřitelé jsou mu známi z jeho úřední povinnosti.

Specifikem věřitelských insolvenčních návrhů je povinnost věřitele předložit spolu s insolvenčním návrhem **příhlášku do insolvenčního řízení**. S účinností od 1. července 2017 IZ přímo stanovuje, jakým způsobem se v případě podání insolvenčního návrhu na právnickou osobu, kdy insolvenčním navrhovatelem je osoba vedoucí účetnictví nebo daňovou evidenci, dokládá existence navrhovatelovy pohledávky. Tuto pohledávku lze doložit uznáním dlužníka s ověřeným podpisem, vykonatelným rozhodnutím, notářským zápisem se svolením k vykonatelnosti, exekutorským zápisem se svolením k vykonatelnosti nebo potvrzením auditora nebo soudního znalce nebo daňového poradce o tom, že navrhovatel o pohledávce účtuje. V případech, kdy jsou navrhovateli zahraniční právnické osoby, je možné shora uvedené nahradit jejich zahraničními ekvivalenty.

Povinnost přiložit k insolvenčnímu návrhu přihlášku své pohledávky platí i v případě, že insolvenční návrh podává navrhovatel, který je nebo byl dlužníkovým zaměstnancem. Toto je sice dle našeho názoru nadbytečné, neboť se v tomto případě jedná o pohledávku postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou, která se tak v insolvenčním řízení uplatňuje automaticky, avšak s ohledem na rovný přístup k navrhovatelům bylo judikaturou soudů dovozeno, že tato skutečnost nemá na podání přihlášky pohledávky žádný vliv, a tak musí být k insolvenčnímu návrhu přiložena i tehdy, podává-li insolvenční návrh zaměstnanec, resp. bývalý zaměstnanec. Takováto pohledávka pak nebude předmětem přezkumného jednání a bude se automaticky považovat za pohledávku na roveň postavenou pohledávkám za majetkovou podstatou, která byla uplatněna u insolvenčního správce.

Domníváme se, že není možné, aby bylo insolvenční řízení zahájeno na základě pohledávky navrhovatele, která je dle ustanovení § 170 IZ vyloučena ze způsobů řešení úpadku a jako taková se v insolvenčním řízení neuspokojuje. V případě takového insolvenčního návrhu by dle autora měl následovat postup podle ustanovení § 128a IZ, tedy tento insolvenční návrh by měl být insolvenčním soudem odmítnut pro jeho zjevnou bezdůvodnost.

2.3 Typy rozhodnutí o insolvenčním návrhu

V případě, že předložený insolvenční návrh splňuje všechny zákonem na něj kladené náležitosti a insolvenční soud dospěje k závěru, že dlužník naplňuje všechny znaky úpadku, rozhodne o **zjištění dlužníkova úpadku** podle ustanovení § 136 IZ. S tímto rozhodnutím v případě, že dlužník podal návrh na povolení oddlužení a zároveň dlužník splňuje, alespoň předběžně, podmínky pro to, aby jeho úpadek byl řešen oddlužením, insolvenční soud spojí **rozhodnutí o povolení dlužníkova oddlužení**. Další možností je spojit s rozhodnutím o zjištění úpadku rozhodnutí o prohlášení konkursu na dlužníkuv majetek.

V případě, že insolvenční návrh obsahuje takové vady, pro něž není možné nadále pokračovat v insolvenčním řízení, tj. je nesrozumitelný nebo neurčitý, insolvenční soud podle ustanovení § 128 odst. 1 IZ insolvenční návrh bez dalšího **odmítne**. Přitom není možné aplikovat ustanovení § 43 o.s.ř. a vyzvat navrhovatele na odstranění vad návrhu. Odmítnout lze insolvenční návrh ve lhůtě 7 dnů od jeho doručení, přičemž tato lhůta je lhůtou pořádkovou.

Další případ, kdy insolvenční soud insolvenční návrh odmítne, nastává v okamžiku, kdy insolvenční soud vyzve navrhovatele k doplnění náležitostí insolvenčního návrhu ve smyslu ustanovení §§ 104 a 105 IZ a navrhovatel jej ve stanovené lhůtě řádně nedoplní. Zákonný základ pro toto rozhodnutí je obsažen v § 128 odst. 2 IZ.

Poslední možností je odmítnutí insolvenčního návrhu pro zjevnou bezdůvodnost, když případy, kdy tak lze učinit, jsou obsaženy v ustanovení § 128a IZ.

Obsahuje-li insolvenční návrh všechny formální náležitosti a přílohy a lze-li jej tedy považovat za bezvadný, avšak neplyne-li z něj, že by se dlužník nacházel v úpadku nebo toto nebylo prokázáno, insolvenční soud takovýto insolvenční návrh podle ustanovení § 143 IZ **zamítne**.

Dojde-li k situaci, že insolvenční navrhovatel vezme svůj insolvenční návrh zpět, mohou nastat dvě různé situace. Dojde-li ke zpětvzetí před rozhodnutím o úpadku nebo před tím, než nabude právní moci jiné rozhodnutí o insolvenčním návrhu, insolvenční soud insolvenční řízení **zastaví**. Pokud však dojde ke zpětvzetí návrhu poté, co bylo vydáno rozhodnutí o úpadku,

insolvenční soud usnesením rozhodne, že **zpětvzetí insolvenčního návrhu je neúčinné.**

K zastavení insolvenčního řízení může podle ustanovení § 108 odst. 4 IZ insolvenční soud přistoupit také tehdy, vyzval-li navrhovatele k uhrazení zálohy na náklady insolvenčního řízení dle ustanovení § 108 odst. 2 a 3 IZ a ten ve stanovené lhůtě zálohu neuhradil.

3 Oddlužení jako jeden ze způsobů řešení dlužníkového úpadku

V této kapitole bude již věnována pozornost samotnému institutu oddlužení jako způsobu řešení úpadku převládajícího u dlužníků, jimiž jsou fyzické osoby.

Oddlužení je svým charakterem jedním ze dvou v současné době v českém právním řádu upravených sanačních způsobů řešení úpadku, které dávají dlužníkům, v případě oddlužení především fyzickým osobám, vizi nového začátku bez dluhů. *„Benefitem oddlužení je privilegium osvobození dlužníka od povinnosti úhrady zbytku dluhů poté, co po dobu pěti let disciplinovaně splatil alespoň 30 % svých dluhů (v mimořádných případech je dokonce možné prolomení i této hranice). Zahraniční právní úpravy, kterými je náš insolvenční zákon zhusta inspirován, vycházejí z toho, že institut osobního bankrotu je pro věřitele efektivním způsobem uspokojení pohledávek za insolventním spotřebitelem, neboť je výhodnější obdržet v kratším čase sice pouze částečné uspokojení pohledávky, než v dlouhém čase za cenu vysokých transakčních nákladů vymoci pohledávku celou. Věřitelé – podnikatelé spoléhají též na budoucí spotřebu takového dlužníka (na obnovení jeho koupěschopnosti).“²⁰* Výhodu představuje institut oddlužení také pro stát, jelikož oddlužení snižuje motivaci dlužníka pro získávání příjmů v rámci tzv. šedé ekonomiky, namísto toho zvyšuje motivaci najít si řádné zaměstnání, kdy příjmy plynoucí dlužníku z tohoto zaměstnání bude možno použít pro účely oddlužení.

Na druhou stranu je ovšem nutné si uvědomit, že tím, že stát umožňujeme dlužníkům se oddlužit, jsou kráceni jejich věřitelé, a je tak zasahováno do jejich ústavně garantovaného vlastnického práva. K tomuto se vyjádřil také Ústavní soud ČR usnesením ze dne 6. 2. 2014, sp. zn. I. ÚS 3271/13, v němž konstatoval, že: *„Neschopnost fyzické osoby plnit své závazky a případně její předlužení má negativní dopady na řadu jejích základních práv, zejména v oblasti práv sociálních, jako je například právo na bydlení a na přiměřenou životní úroveň (viz čl. 11 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech). Umožnění oddlužení soukromé osoby může být také v konkrétním případě považováno za realizaci povinnosti státu pomáhat osobám v hmotné nouzi (čl. 31*

---

²⁰ SIGMUND, Adam. (Ne)pochtivý záměr v sanačních formách insolvenčního řízení. *Bulletin-advokacie*. 2016, roč. 2016, č. 6, s. 35–37, ISSN 1210-6348.

odst. 2 Listiny základních práv a svobod).“ V daném případě tak nastává konflikt dvou ústavně garantovaných práv, na jedné straně vlastnického práva věřitelů a na straně druhé práva dlužníka, která lze souhrnně označit jako hospodářská, sociální a kulturní. Závěrem tak lze konstatovat, že při zachování udržitelné rovnováhy lze považovat dluhy nezatíženého dlužníka za ústavně chráněný veřejný zájem²¹.

Oddlužení je přípustné za předpokladu, že dlužník v horizontu 5 let následujících po schválení oddlužení uhradí pohledávky svých nezajištěných věřitelů alespoň ve výši 30 %. Výše zajištěných pohledávek nemá na povolení oddlužení vliv, neboť tato pohledávka je uspokojována z výtěžku zpeněžení zajištěného majetku a v rozsahu převyšujícím výtěžek zpeněžení se takováto pohledávka v režimu oddlužení neuspokojuje. Oddlužení může probíhat buď ve formě splátkového kalendáře, zpeněžení majetkové podstaty, nebo (jak dovodila soudní judikatura a zohlednila akreditační novela) kombinací obou výše zmíněných.

3.1 Návrh na povolení oddlužení

V rámci této subkapitoly bude stručně popsána přípustnost návrhu na povolení oddlužení, okamžik jeho podání, náležitosti a rozhodnutí o něm. V rámci celého insolvenčního řízení dlužníka, jehož způsobem řešení bude oddlužení, se jedná o tu část, která probíhá u insolvenčního soudu před zjištěním dlužníkovu úpadku a ustanovením jeho insolvenčního správce.

3.1.1 Přípustnost podání návrhu na povolení oddlužení

Aktivně legitimován k podání návrhu na povolení oddlužení je dle ustanovení § 389 odst. 1 a 3 IZ **pouze dlužník**, kterým může být buď fyzická osoba, která nemá dluhy z podnikání, nebo právnická osoba – nepodnikatel, která rovněž nemá dluhy z podnikání. Dlužníkem se pro účely podání návrhu na povolení oddlužení rozumí také manželé, kteří chtějí svůj úpadek řešit oddlužením společně. Pro tento případ se manželé dle ustanovení § 394a odst. 3 IZ považují za jednoho dlužníka.

---

²¹ Důvodová zpráva k Návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů; číslo sněmovního tisku: 1030 (7. volební období).

Dluhy z podnikání jsou pro účely oddlužení vykládány velmi extenzivně ve prospěch dlužníků a jedná se především o závazky z právních vztahů, do nichž dlužník vstupoval coby podnikatel, či o veřejnoprávní dluhy nejčastěji reprezentované nedoplatky na daních a na pojistném. Za závazky z podnikání se pak považují také úroky z prodlení, které vznikly neuhrazením některého ze shora uvedených závazků²².

Za určitých podmínek uvedených v odst. 2 citovaného ustanovení je možné, aby i přesto, že dlužník má za věřiteli dluhy z podnikání, byl jeho úpadek řešen oddlužením. Za prvé se jedná o případ, kdy s dlužníkovým oddlužením souhlasí věřitel, vůči němuž má dlužník závazek z podnikání, přičemž takovýto souhlas dlužník většinou připojí přímo k návrhu na povolení oddlužení. S účinností od 1. července 2017 v případě, že věřitel, za nímž má dlužník dluh z podnikání, nejpozději s podáním své přihlášky pohledávky neuvede, že se způsobem řešení úpadku oddlužením nesouhlasí, a toto řádně neodůvodní, nastává fikce souhlasu tohoto věřitele se způsobem řešení úpadku dlužníka oddlužením.

Tato nová úprava, kterou nelze než hodnotit veskrze kladně a která by mohla vést ke zrychlení insolvenčního řízení, reaguje na usnesení Vrchního soudu v Olomouci č.j. 1 VSOL 918/2015-A-18 (KSBR 29 INS 15846/215) ze dne 24.9.2015 a na něj navazující soudní praxi požadující po dlužníkovi doložení souhlasů věřitelů, vůči nimž měl dlužník závazek z podnikání již spolu s podáním návrhu na povolení oddlužení. Nedoložení takovýchto souhlasů pak před 1. červencem 2017 vedlo ze strany insolvenčního soudu k výzvě na odstranění vad návrhu na povolení oddlužení, příp. jeho odmítnutí a prohlášení konkursu na majetek dlužníka, neboť takovýto dlužník nemohl být považován za dlužníka, jenž nemá dluhy z podnikání.

Fikce souhlasu věřitele s oddlužením dlužníka nastane také v případě, kdy věřitel sice v přihlášce své pohledávky uvede nesouhlas s oddlužením dlužníka, avšak již neuplatní námitku nepřípustnosti oddlužení dle ustanovení § 403 odst. 2 IZ, tzn., že dal najevo, že svůj nesouhlas již nehodlá prosazovat, nebo námitku neuplatní právně účinným způsobem, tj. nehlasuje o způsobu oddlužení,

---

²² Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 2 VSPH 546/2012-A-17 (KSPH 36 INS 24176/2011) ze dne 21.8.2012.

eventuelně námitku vznese opožděně²³. Další možnost jak oddlužit dlužníka majícího dluh z podnikání nastane v případě, jedná-li se o závazek z podnikání, který zůstal neuspokojen poté, co dlužníkuv úpadek byl již dříve řešen konkursem, daná pohledávka z podnikání byla do tohoto řízení věřitelem řádně přihlášená a následně byla zjištěna a konkurs na majetek dlužníka byl zrušen. Potřeba přihlásit tyto pohledávky do předchozího insolvenčního řízení dlužníka však neplatí stoprocentně, neboť Vrchní soud v Praze dovedl, že za dluhy z podnikání, které již neúspěšně prošly konkursem, je nutno považovat také takové pohledávky, které v době předchozího insolvenčního řízení dlužníka již existovaly, avšak které věřitel ať už z jakéhokoliv důvodu do předchozího insolvenčního řízení nepřihlásil²⁴.

Čtvrtou možností pak je, že pohledávka představující dluh z podnikání byla do insolvenčního řízení přihlášená jako zajištěná.

Pojem **podnikání** není od 1. ledna 2014, kdy se stal účinným zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v českém právním řádu definován. Občanský zákoník pracuje pouze s pojmem podnikatel upraveným v § 420 občanského zákoníku, podle něhož je podnikatelem „*ten, kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku.*“ Podle ustanovení § 421 odst. 1 občanského zákoníku platí, že podnikatel je také osoba zapsaná v obchodním rejstříku. Druhý odstavec pak vytváří právní domněnku, že podnikatelem je ten, kdo má živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona²⁵.

Dle názoru autora je nově existující fikce souhlasu se způsobem řešení úpadku dlužníka oddlužením uvedená v ustanovení § 389 odst. 2 písm. a) IZ změnou k lepšímu, neboť dřívější stav, kdy byly insolvenční soudy v případě nedoložení souhlasu věřitele, vůči kterému měl dlužník dluhy z podnikání, nuceny návrh na povolení oddlužení dlužníka odmítat a následně prohlašovat na majetek dlužníka, který beztak neměl žádný majetek, konkurs neefektivní a nehospodárný.

---

²³ Zápis z pracovní porady místopředsedů a soudců insolvenčních úseků krajských soudů s výkladem problémových pasáží novely IZ soudci Vrchního soudu v Praze konaného dne 19.4.2017 u Okresního soudu v Litoměřicích.

²⁴ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č.j. 4 VSOL 1268/2016-A-19 (KSBR 52 INS 6526/2016) ze dne 14.10.2016.

²⁵ **LANDA, Martin.** *Ekonomika insolvenčního řízení.* Ostrava: Key Publishing, 2009. ISBN 978-80-7418-031-6. str. 394.

Takovýto přístup vedl pouze k tomu, že insolvenční řízení bylo neefektivní, neboť i v případě, že nedocházelo v daném insolvenčním řízení ke zpeněžení dlužníkovy majetku, trvalo takovéto řízení minimálně několik měsíců. Daný postup měl dále negativní dopad také na prostředky státu, neboť insolvenčnímu správci i přes nezpeněžení majetkové podstaty dlužníka náležela odměna v minimální výši, kterou bylo nutno hradit z rozpočtových prostředků státu.

Věcně a místně příslušné k projednání insolvenčního návrhu a návrhu na povolení oddlužení jsou krajské soudy, v jejichž obvodu je obecný soud dlužníka.²⁶

Podání návrhu na povolení oddlužení může být dlužníkem dle ustanovení § 390 odst. 1 IZ insolvenčnímu soud předloženo ve dvou okamžicích. Návrh na povolení oddlužení je buď podán **spolu s insolvenčním návrhem**, kdy musí kromě náležitostí návrhu na povolení oddlužení obsahovat také všechny náležitosti, které zákon požaduje po dlužnickém insolvenčním návrhu, anebo je podán **poté, co byl na dlužníka podán insolvenční návrh insolvenčním věřitelem**. Ve druhém případě musí být návrh na povolení podán ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení věřitelského insolvenčního návrhu dlužníku, přičemž dlužník musí být o možnosti podat návrh na povolení oddlužení insolvenčním soudem řádně poučen. Poučit o možnosti podat návrh na povolení oddlužení může insolvenční soud dlužníka také následně v usnesení o zjištění úpadku²⁷. V Případě podání více insolvenčních návrhů počíná běžet lhůta pro podání návrhu na povolení ode dne doručení prvního z nich bez ohledu na doručení dalších insolvenčních návrhů²⁸. Není-li dlužník soudem poučen, nepočne mu běžet lhůta pro předložení návrhu na povolení oddlužení, a ten pak nemůže být podán opožděně.

Do 31. června 2017 mohl podat návrh na povolení oddlužení sám dlužník, avšak s účinností od 1. července 2017 jsou podle ustanovení § 390a odst. 1 a 2 IZ s výjimkou dlužníka s právnickým nebo ekonomickým magisterským vzděláním, dlužníka s odbornou zkouškou insolvenčního správce anebo dlužníka – právnícké osoby, za níž jedná takováto osoba, oprávněni sepsat a podat za dlužníka

---

²⁶ Ustanovení §§ 7a a 7b IZ.

²⁷ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 2 VSPH 184/2008-B-39 (MSPH 95 INS 1618/2008) ze dne 25.11.2008.

²⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 40/2013-A-186 (MSPH 79 INS 7499/2011) ze dne 30.1.2014.

insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení pouze advokát, notář, soudní exekutor²⁹, insolvenční správce a akreditované osoby, jimiž jsou právnické osoby s akreditací pro poskytování služeb v oblasti oddlužení, která jim byla udělena rozhodnutím Ministerstva spravedlnosti. Za podání návrhu na povolení oddlužení bude těmto osobám, s výjimkou akreditovaných právnických osob, náležet odměna v maximální výši 4.000,- Kč a v případě sepsání a podání společného návrhu manželů na povolení oddlužení maximálně 6.000,- Kč. Tato odměna bude mít následně charakter pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou a bude nutné ji uplatnit u insolvenčního správce ve lhůtě 30 dnů.

Tato nová právní úprava by měla zamezit tomu, že budou podávány vadné (mnohdy nesmyslné) návrhy na povolení oddlužení a insolvenční soudy jimi budou zahlceny. Stanovená částka připadající na odměnu za sepsání a podání pak má působit selektivně, což by mělo vést k výraznému snížení množství podávaných obstrukčních insolvenčních návrhů spojených s návrhem na povolení oddlužení, jejichž jediným cílem je maření provádění exekucí. Zcela zjevným pozitivem je zavedení maximální možné částky, za níž budou návrhy sepisovány, neboť nebyvalo výjimkou, že částky za sepsání insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení mnohdy dosahovaly až hanebných částek, mnohdy v řádech desítek tisíc Kč. Na druhou stranu je z vlastní zkušenosti nutno říci, že dlužnické insolvenční návrhy bývaly i před nabytím účinnosti akreditační novely ve valné většině bezvadné.

3.1.2 Náležitosti návrhu na povolení oddlužení

Návrh na povolení oddlužení se podává na předepsaném formuláři, jehož podoba je určena prováděcím předpisem, tj. vyhláškou č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, a dlužník k němu má přístup prostřednictvím internetových stránek Ministerstva spravedlnosti ČR³⁰. Náležitosti návrhu na povolení oddlužení jsou uvedeny v ustanovení § 391 IZ a jedná se o označení dlužníka, případně osob oprávněných za něj jednat, údaje o jeho očekávaných příjmech v následujících

---

²⁹ Soudní exekutor není podle ustanovení § 390a odst. 6 IZ oprávněn sepsat a podat návrh na povolení oddlužení dlužníka, proti kterému nebo proti jehož manželu vede exekuční řízení.

³⁰ Náležitosti návrhu na povolení oddlužení jsou blíže stanovené v ustanovení § 23 vyhlášky č. 313/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení, kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona.

5 letech, údaje o dlužnickových příjmech za poslední 3 roky, návrh způsobu oddlužení, tedy, zda dlužník požaduje schválit oddlužení plněním splátkového kalendáře nebo zpeněžením majetkové podstaty, případně uvedení, že dlužník takový návrh nevznáší.

Stejně jako IZ vyžaduje k insolvenčnímu návrhu přiložení určitých příloh ve smyslu § 104 a § 105 IZ, vyžaduje určité přílohy i v případě podání návrhu na povolení oddlužení. Tyto povinné přílohy jsou taxativně vymezeny v § 392 IZ³¹. Jedná se o **seznam majetku a seznam závazků**, tedy jak o přílohy, které jsou dle ustanovení § 104 odst. 1 IZ povinnou přílohou již dlužnického insolvenčního návrhu, tak také o prohlášení o změnách, k nimž došlo v mezidobí od již dříve předložených seznamů. Uvedené seznamy musí obsahovat náležitosti shodné se seznamy majetku a závazků upravenými v ustanovení § 104 odst. 2 a 3 IZ. Seznamy musí být stejně jako v případě insolvenčního návrhu podepsány a musí obsahovat prohlášení o jejich správnosti a úplnosti.

Dalšími povinnými přílohami jsou **listiny dokládající údaje o příjmech dlužníka za poslední 3 roky**. Jedná se především o pracovní smlouvy, výplatní pásky, potvrzení od zaměstnavatelů, evidenční listy důchodového pojištění, přiznání k dani z příjmů apod. Tyto listiny jsou velice důležité proto, aby byl insolvenční soud schopen zjistit aktuální příjmovou situaci dlužníka a posoudit, zda dlužník je schopen splnit podmínky kladené na řešení jeho úpadku oddlužením³². V případě, že dlužník bude v oddlužení schopen uhradit méně než zákonem stanovených 30 % pohledávek nezajištěných věřitelů, bude povinnou přílohou insolvenčního zákona také **písemný souhlas nezajištěného věřitele, který obdrží méně než zákonných 30 %**. V tomto prohlášení musí být výslovně uvedeno, kolik bude činit hodnota nejnižšího plnění, na níž se dohodl s dlužníkem. Je-li návrh na povolení oddlužení podáván spolu s insolvenčním návrhem bude obsahovat ještě listiny dokládající dlužníkům úpadek nebo hrozící úpadek, které jsou nejčastěji tvořeny smlouvami, fakturami, výzvami k plnění, exekučními příkazy apod.

---

³¹ Náležitosti příloh jsou upraveny dále v ustanovení § 24 vyhlášky č. 313/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení, kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona.

³² **POLIŠENSKÁ, Petra, FEBEROVÁ, Radka.** *Musíš znát...Exekuční a insolvenční právo.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. ISBN 978-80-7552-395-2. str. 115.

V případě, že dlužník pomocí svých příjmů nebude schopen dosáhnout na zákonem stanovenou hranici, je možné, aby si opatřil smlouvu o důchodu, resp. darovací smlouvu s úředně ověřeným podpisem plátce důchodu, resp. dárce, kteří mu budou poskytovat další příjem, a to v konstantní měsíční výši.

3.1.3 Rozhodnutí o návrhu na povolení oddlužení

V případě, že návrh na povolení oddlužení neobsahuje všechny požadované náležitosti, přílohy nebo je návrh neurčitý či nesrozumitelný, vyzve insolvenční soud stejně jako v případě podání nesrozumitelného nebo neurčitého insolvenčního návrhu dlužníka nebo osobu uvedenou v ustanovení § 390a IZ, která návrh na povolení oddlužení dlužníka sepsala a podala, ve smyslu ustanovení § 393 odst. 1 IZ k jejich opravě nebo doplnění, a to maximálně ve lhůtě 7 dnů ode dne doručení dlužníku, resp. osobě, která za dlužníka návrh na povolení oddlužení sepsala a podala. Výzva musí obsahovat přesné označení nedostatků, které je dlužník povinen odstranit. Pokud ten i přes výzvu návrh na povolení oddlužení řádně neopraví či nedoplní, a to i o požadované přílohy, a nelze-li v řízení o návrhu na povolení oddlužení pro tento nedostatek pokračovat, nezbude soudu než návrh na povolení oddlužení podle ustanovení § 393 odst. 3 IZ **odmítnout**, o čemž však musí být dlužník ve shora uvedené výzvě poučen. Insolvenční soud dále podle ustanovení § 390 odst. 3 IZ odmítne návrh na povolení oddlužení dlužníka také tehdy, není-li podán osobou k tomu oprávněnou nebo je-li podán opožděně, tj. v případě věřitelského insolvenčního návrhu déle než 30 dnů od doručení insolvenčního návrhu, resp. od okamžiku, kdy byl dlužník o možnosti podat návrh na povolení oddlužení poučen.

Pokud insolvenční soud zjistí, že se zřetelem ke všem okolnostem lze důvodně předpokládat, že je jím sledován nepoctivý záměr³³ anebo že očekávaná hodnota plnění připadající na nezajištěné věřitele bude za dobu 5 let nižší než minimálních 30 %, ledaže by s tím dotčení věřitelé vyslovili souhlas, návrh na povolení oddlužení podle ustanovení § 395 odst. 1 IZ **zamítne**. Podle odst. 2 bude návrh na povolení oddlužení zamítnut také tehdy, když zjistí, že dosavadní výsledky insolvenčního řízení dokládají lehkomyšlný nebo nedbalý přístup dlužníka k plnění svých povinností v insolvenčním řízení.

---

³³ Z ustálené judikatury plyne, že nepoctivý záměr dlužníka je nutno vykládat restriktivně ve prospěch společného zájmu věřitelů (k tomu srov. 2 VSOL 181/2008; 1 VSPH 1446/2012-A-19; 1 VSPH 53/2009-A16, 29 NSČR 8/2012).

Otázku neurčitého právního pojmu v podobě nepoctivého záměru dlužníka, která je hojně interpretována soudní judikaturou, je nutno vykládat vždy s ohledem na posouzení konkrétních okolností³⁴ a je nutné ji zkoumat nejen při povolení oddlužení, ale také při schválení oddlužení, po dobu trvání oddlužení, a dokonce i při osvobození dlužníka od placení zbytku závazků. Obvykle se o nepoctivý záměr dlužníka bude jednat, pokud dlužník bude v rámci insolvenčního řízení bezdůvodně zvýhodňovat jednoho věřitele na úkor věřitele jiného, pokud nebude v předkládaných seznamech uvádět veškeré a správné informace, bude-li úmyslně vyvádět svůj majetek nebo vytvářet fiktivní věřitele za účelem co nejnižšího možného uspokojení věřitelů³⁵. V případě, kdy by došlo ke zjištění dlužníkovy nepoctivého záměru v průběhu oddlužení, bylo by na insolvenčním soudu, aby schválené oddlužení dlužníka zrušil a prohlásil na jeho majetek konkurs.

Schopnost dlužníka uhradit 30 % pohledávek se váže pouze k pohledávkám nezajištěných majetkem dlužníka, neboť takovéto pohledávky by byly v rámci oddlužení uspokojovány z výtěžku zpeněžení zajištěného majetku. Důležité je na tomto místě zdůraznit, že byť věřitel má vůči dlužníku pohledávku zajištěnou, může ji do insolvenčního řízení s očekáváním vyšší míry uspokojení přihlásit také jako nezajištěnou, a tato se pak bude zahrnovat do nezajištěných dlužníkových závazků.

Pokud panuje nejistota stran možnosti řešit dlužníkův úpadek oddlužením, může insolvenční soud vyzvat dlužníka k zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení podle ustanovení § 108 IZ, a to pro případ, že by byl dlužníkův úpadek řešen konkursem. V případě jejího zaplacení pak insolvenční soud postupuje nadále klasickým způsobem, tj. buď oddlužení povolí, nebo návrh na povolení oddlužení zamítne. Není-li záloha na náklady insolvenčního řízení zaplacena, má insolvenční soud dle ustanovení § 108 odst. 3 IZ na výběr, zda insolvenční řízení zastaví anebo bude zálohu po dlužníkovi vymáhat. Uložení zálohy na náklady insolvenčního řízení dlužníkovi není dle ustanovení § 108 odst. 2 IZ možné za předpokladu, že lze o jeho insolvenčním návrhu rozhodnout

---

³⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 88/2013-B-29 (KSOS 22 INS 22824/2012) ze dne 30.1.2014.

³⁵ **KRHUT, Rostislav**. Poctivý záměr v oddlužení. *Bulletin advokacie*, 2012, č. 9, s. 42–43. ISSN 1210-6348.

bez zbytečného odkladu a že s tímto rozhodnutím lze spojit rozhodnutí o povolení oddlužení.

Návrh na povolení oddlužení může být podle ustanovení § 394 IZ vzat zpět, dokud nebylo oddlužení insolvenčním soudem schváleno. Návrh na povolení oddlužení, který byl jednou vzat zpět, nemůže dlužník podat znovu. Zpětvzetí vezme insolvenční soud na vědomí, a pokud byl uplatněn nárok na úhradu odměny za sepsání a podání návrhu na povolení oddlužení, je dlužníku uložena povinnost tuto odměnu uhradit. Stane-li se, že dlužník vezme návrh na povolení oddlužení zpět až poté, co insolvenční soud rozhodl o schválení oddlužení, rozhodne insolvenční soud usnesením, že je dlužníkově **zpětvzetí neúčinné**.

Pokud bude návrh na povolení oddlužení insolvenčním soudem odmítnut, zamítnut, anebo bude vzato na vědomí zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení, **může** insolvenční soud podle ustanovení § 396 IZ současně **rozhodnout o prohlášení konkursu** na majetek dlužníka. Ten však lze prohlásit pouze za předpokladu, že návrh na povolení oddlužení nebyl, resp. byl podán spolu s insolvenčním návrhem dlužníka, a že dlužníkův majetek s přihlédnutím k věcem, právům a jiným majetkovým hodnotám vyloučeným z majetkové podstaty dlužníka není pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující, anebo pokud byl návrh na povolení oddlužení podán spolu s insolvenčním návrhem dlužníka a že dlužníkův majetek je s přihlédnutím k věcem, právům a jiným majetkovým hodnotám vyloučeným z majetkové podstaty dlužníka pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující, pokud o řešení úpadku konkursem dlužník v návrhu na povolení oddlužení požádal³⁶ a pokud zaplatil k výzvě soudu zálohu na náklady insolvenčního řízení. Pokud insolvenční soud nepřistoupí k prohlášení konkursu na majetek dlužníka, insolvenční řízení zastaví a dlužníku uloží povinnost uhradit osobě, která sepsala a podala návrh na povolení oddlužení její odměnu, pokud tato osoba odmítnutí či zamítnutí návrhu na povolení oddlužení sama nezavinila. Tato úprava je z dlužnického hlediska mnohem přívětivější, protože dle předchozí právní úpravy insolvenčnímu soudu nebyla dána jiná možnost, než ve shora uvedených případech prohlásit na majetek dlužníka konkurs. To s sebou následně neslo zbytečné náklady související především s odměnou insolvenčního správce a s náhradou vynaložených hotových výdajů, které bylo nutno hradit

---

³⁶ Zde se dle našeho názoru jedná o zcela zřejmý nesmysl, neboť není možné, aby se dlužník v návrhu na povolení oddlužení, tedy v návrhu, aby jeho úpadek byl řešen oddlužením, domáhal, aby byl jeho úpadek zároveň řešen konkursem.

z rozpočtových prostředků státu, neboť dlužníci, kteří podávali návrh na povolení oddlužení, byli většinou zcela nemajetní a disponovali pouze obvyklým vybavením domácností a věcmi osobní potřeby.³⁷

V případě, že nedojde k odmítnutí, zamítnutí ani vzetí na vědomí zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení dlužníka, insolvenční soud podle ustanovení § 397 odst. 1 IZ oddlužení **povolí**. Insolvenční soud však nepovolí oddlužení, dokud mu dlužník nepředloží řádný seznam závazků a majetku. V případě, že dlužník spojil návrh na povolení oddlužení s insolvenčním návrhem, rozhodne insolvenční soud o povolení oddlužení v jednom usnesení spolu s rozhodnutím o zjištění dlužníkovy úpadku³⁸. Pokud však dlužník podá návrh na povolení oddlužení teprve poté, co byl na něj podán věřitelský insolvenční návrh, rozhodne insolvenční soud o způsobu řešení úpadku samostatným usnesením vydaným do 30 dnů ode dne vydání rozhodnutí o zjištění dlužníkovy úpadku³⁹. Panují-li pochybnosti o oprávněnosti dlužníka podat návrh na povolení oddlužení, insolvenční soud oddlužení povolí a touto otázkou se bude zabývat teprve na schůzi věřitelů svolané za účelem projednání a hlasování o způsobu řešení úpadku dlužníka. Spolu s rozhodnutím o povolení oddlužení získává dlužník dle ustanovení § 229 odst. 3 písm. e) IZ plné dispoziční oprávnění ve vztahu k majetkové podstatě.

Účinky všech shora uvedených rozhodnutí insolvenčního soudu nastávají dle ustanovení § 89 odst. 1 IZ zveřejněním v insolvenčním rejstříku.

3.2 Společný návrh manželů na povolení oddlužení

Významnou roli hraje institut oddlužení také v okamžiku, kdy jsou dlužníky manželé. V jejich případě dochází z důvodu existence společného jmění manželů k situaci, že veškeré závazky, které vzniknou v průběhu manželství, byť jen na základě výlučného právního jednání jednoho z manželů a klidně i bez vědomí druhého manžela, náležejí stejně jako majetek nabytý jedním nebo druhým manželem v průběhu trvání manželství do společného jmění manželů a manželé mají povinnost tyto závazky podle ustanovení § 694 ObčZ hradit společně a nerozdílně. Toto má kromě jiného význam v případě, kdy kvůli závazkům jednoho z manželů může dojít k exekučnímu postižení společného

³⁷ Jedná se zejména o věci, které dle ustanovení § 322 o.s.ř. nepodléhají exekuci.

³⁸ Viz ustanovení § 148 odst. 3 IZ.

³⁹ Viz ustanovení § 149 odst. 2 písm. a) IZ.

majetku manželů, tedy i druhého manžela. Tento problém však žádným způsobem neřeší situace, podá-li návrh na povolení oddlužení pouze jeden z manželů. V takovém případě sice dojde k jeho oddlužení a k osvobození od povinnosti platit závazky, avšak nedojde již k oddlužení celého společného jmění manželů, a je tak dost dobře možné, že pro závazek, který byl zahrnut do oddlužení a od něhož byl manžel podstoupivší proces oddlužení osvobozen, bude exekučně postižen druhý manžel, který možnost podstoupit proces oddlužení nevyužil. Tento problém je vyřešen institutem společného oddlužení manželů umožňujícím manželům oddlužit celé jejich společné jmění manželů, a zajistit tak oběma „nový začátek“. Tento právní institut je součástí českého právního řádu od 1. ledna 2014. Jak vyplývá ze shora uvedeného, institut společného návrhu manželů na povolení oddlužení je v českém právním prostředí relativní novinkou, která usnadňuje manželům řešení společné nepříznivé finanční a životní situace.

Na úvod je nutno říci, jakým způsobem docházelo k oddlužení manželů, resp. jejich společného jmění manželů, do 31. prosince 2013. Do této doby museli manželé, chtěli-li oba řešit svůj úpadek oddlužením, podat návrh na povolení oddlužení každý sám a zároveň k němu přiložit písemný souhlas druhého manžela, čímž druhý z manželů dával souhlas, aby pro účely oddlužení zpeněžením majetkové podstaty byl použit veškerý majetek ve společném jmění manželů.

S touto úpravou souvisely dva zásadní problémy. První z nich vyvstával v okamžiku, když podal návrh na povolení oddlužení pouze jeden z manželů a manželé měli pouze majetek a závazky spadající do společného jmění manželů. Výsledkem insolvenčního řízení tehdy nebylo oddlužení celého společného jmění manželů, a tedy ani obou manželů. Věřitelé totiž často neuplatňovali své pohledávky, které byly součástí společného jmění manželů, po obou manželích, ale pouze po tom, který byl účastníkem daného smluvního vztahu, tj. byl uveden v uzavřené smlouvě. Kvůli tomu pak docházelo k absurdním situacím, když ani po splnění oddlužení nebylo společné jmění manželů oddluženo. Dokonce bylo v průběhu oddlužení možné, že byla na druhého z manželů kvůli dluhům přihlášeným do oddlužení manžela nadále vedena exekuce. Po splnění oddlužení a osvobození dlužníka – manžela, který prošel oddlužením, od povinnosti platit zbytek přihlášených pohledávek nedocházelo automaticky také k oddlužení druhého z manželů, ale ten i nadále odpovídal za dluhy ve společném jmění

manželů ve výši, v níž nebyly tyto dluhy v rámci procesu oddlužení uspokojeny.⁴⁰ Druhý problém spočíval v případě řešení úpadku obou manželů oddlužení v tom, že někteří z věřitelů přihlásili své pohledávky do obou insolvenčních řízení a v rámci splátkového kalendáře mohli být uspokojeni duplicitně, což bylo v přímém rozporu se zásadou rovného přístupu k věřitelům.

Soudní judikatura dovodila, že společné oddlužení manželů je možné, když vytvořila dva možné modely⁴¹. Prvním byla možnost, aby na sebe podal insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení každý z manželů zvlášť a následně s ohledem na zásadu hospodárnosti došlo ke spojení obou řízení do jednoho k jejich společnému projednání. Druhou variantou pak bylo podání insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení pouze jedním z manželů, přičemž k tomuto návrhu byl připojen též podpis druhého z manželů, což z něj činilo druhého dlužníka se stejnými právy a povinnostmi, jaké měl první dlužník⁴². Byť došlo shora uvedeným k výraznému kvalitativnímu progresu, zůstávaly i nadále některé otázky otevřené a nevyřešené. Jednou z nich bylo, zda dlužníci – manželé – mají poté, co byla jejich věc spojena ke společnému projednání, povinnost uhradit pouze 30 % pohledávek svých nezajištěných věřitelů společně, anebo každý zvlášť, tedy 60 % dohromady. Dále se pak řešila například otázka, v jaké výši má být stanovena odměna insolvenčního správce, zda má být stanovena jednou, anebo za každého z dlužníků zvlášť, či zda má být přepočítávána nějakým koeficientem, který by zohledňoval zdvojení dlužníků. Ke spojení insolvenčních řízení manželů mohlo dojít za předpokladu, že manželé měli společný majetek a především závazky, které spadaly do společného jmění manželů, a zároveň chtěli, aby jejich insolvenční řízení byla vedena společně a aby byl zjištěn společně úpadek, který by byl řešen oddlužením. Byly-li tyto podmínky splněny, měl insolvenční soud povinnost žádosti dlužníků vyhovět a jejich insolvenční věci spojit ke společnému projednání. Poté, co došlo k úspěšnému splnění oddlužení, bylo možné osvobodit celé společné jmění manželů od povinnosti platit zbytek jejich pohledávek, resp. pohledávky, které nebyly do insolvenčního řízení přihlášeny, a nikoliv pouze jmění každého

---

⁴⁰ Některá úskalí oddlužení manželů. PRUDILOVÁ KONÍČKOVÁ, Zdeňka. *www.epravo.cz* [online]. Praha, 2012 [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nektera-uskali-oddluzeni-manzelu-80703.html>.

⁴¹ **ŘEHÁČEK, Oldřich.** Osobní bankrot manželů a jeho řešení v soudní judikatuře. *Bulletin advokacie*. 2011, roč. 2011, č. 7–8, s. 42–43. ISSN 1210-6348.

⁴² Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 669/2009-A-21(KSPL 54 INS 4966/2009,) ze dne 15.12.2009.

z dlužníků zvláště, jak by tomu bylo v případě dvou samostatných insolvenčních řízení.⁴³ Tyto otázky snad jednou provždy odpadly spolu se zavedením institutu společného oddlužení manželů, které bylo do insolvenčního práva zakomponováno revizní novelou IZ účinnou od 1. ledna 2014.

V současnosti díky institutu společného návrhu manželů na povolení oddlužení tak již nemusejí dlužníci – manželé – podávat návrh na povolení oddlužení každý sám, ale mohou podat návrh na povolení oddlužení společně a společně také projít celým procesem oddlužení, přičemž pro zjištění jejich úpadku postačí, aby kumulativně splnili podmínky úpadku jako nerozlučné společenství účastníků. Podmínky úpadku jsou splněny také v případě, že obligačním dlužníkem je v daném insolvenčním návrhu spojeném se společným návrhem manželů na povolení oddlužení alespoň jeden z manželů⁴⁴. Toto je pro ně výhodné jednak z procesního hlediska, když by každý sám nemusel na podmínky oddlužení dosáhnout, a jednak z ekonomického hlediska. Nespornou výhodou je skutečnost, že mají-li manželé společné závazky, jsou jim tyto započítány pouze jednou a ne dvakrát, jako tomu mnohdy bylo dříve.⁴⁵ Výhodou je konečně také fakt, že odměna insolvenčního správce je pouze jedna, kterou přesně definuje vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů. V případě, že u dlužníků úspěšně proběhne proces oddlužení, mohou předpokládat, že dojde k úplnému osvobození od placení pohledávek jejich věřitelů.

Společný návrh manželů na povolení oddlužení je upraven v ustanovení § 394a IZ, v němž je v odst. 1 uvedeno, že aktivně legitimováni k podání návrhu na povolení oddlužení jsou ti z manželů, z nichž každý z nich je oprávněn podat návrh na povolení oddlužení samostatně. Oba manželé tak musejí splňovat podmínky stanovené v ustanovení 389 IZ, jak byly uvedeny v předchozí podkapitole. Má-li jeden z manželů dluhy z podnikání, jedná se o překážku, která, nejsou-li splněny podmínky uvedené v ustanovení § 389 odst. 2 IZ, brání povolení oddlužení dlužníků. Dlužníci, kteří se rozhodnou podat návrh na povolení

⁴³ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 813/2011-B-37 (KSHK 34 INS 9061/2009) ze dne 21.9.2011.

⁴⁴ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 4 VSPH 673/2014-A-16 (KSPH 60 INS 4489/2014) ze dne 28.7.2014.

⁴⁵ Některá úskalí oddlužení manželů. PRUDILOVÁ KONÍČKOVÁ, Zdeňka. *www.epravo.cz* [online]. Praha, 2012 [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nektera-uskali-oddluzeni-manzelu-80703.html>.

oddlužení společně, musí být k okamžiku, kdy je jejich návrh na povolení oddlužení doručen insolvenčnímu soudu, být manžely. Na této podmínce nic nemění skutečnost, zda dojde k rozvodu manželů v průběhu oddlužení.

Do jisté míry problematický případ může nastat v okamžiku, kdy je podán na dlužníka **věřitelský insolvenční návrh** a dlužník ve stanovené 30 denní lhůtě podá návrh na povolení oddlužení, který spolu s ním podá také jeho manžel, resp. manželka. V tomto případě nezbude insolvenčnímu soudu než společný návrh na povolení oddlužení manžela, případně manželky odmítnout, neboť zde chybí aktivní legitimace k podání návrhu na povolení oddlužení, neboť manžel resp. manželka není osobou, na níž byl věřitelský insolvenční návrh směřován a která byla insolvenčním soudem poučena o možnosti podat v zákonné 30 denní lhůtě návrh na povolení oddlužení. Společný návrh manželů na povolení oddlužení je tak možné podat pouze spolu s insolvenčním návrhem. K této problematice se vyjádřil také Vrchní soud v Praze, který ve svém rozhodnutí uvedl, že „*možnost podat společný návrh manželů na povolení oddlužení, tak jak je předpokládáno ustanovením § 394a IZ, se týká jen insolvenčního řízení zahájeného na návrh dlužníků – manželů – a nikoliv insolvenčního řízení zahájeného na návrh osoby další, jako je tomu v tomto konkrétním případě. Věřitelský insolvenční návrh může směřovat jen vůči jedné osobě – dlužníku, neboť nelze uvažovat o společném konkursu dlužníků – manželů*“⁴⁶.

Shora uvedené se vztahuje na případ, kdy bylo zahájeno insolvenční řízení pouze s jedním z manželů.⁴⁷ Jiná situace však vznikne v případě, kdy jsou podány věřitelské insolvenční návrhy na oba manžele a oba manželé podají ve stanovené 30 denní lhůtě společný návrh manželů na povolení oddlužení. Vrchní soud v Praze má za to, že je nutné obě dvě řízení spojit ke společnému projednání a posoudit návrhy dlužníků jako společný návrh manželů na povolení oddlužení.⁴⁸ V případě, že by však jeden z manželů podal návrh na povolení oddlužení opožděně, nebylo by možné tato řízení spojit a v případě dlužníka – manžela, který nestihl podat návrh na povolení oddlužení ve stanovené lhůtě, schválit

---

⁴⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 402/2016-A-27 (MSPH 93 INS 20207/2015) ze dne 16.3.2016.

⁴⁷ **MARŠÍKOVÁ, Jolana.** *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro právníky.* 3., aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2014. Praktická právnícká příručka. 496. ISBN 978-80-7201-939-7. str. 154.

⁴⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 1 VSPH 132/2017 (MSPH 93 INS 20416/2016) ze dne 9. května 2017.

oddlužení⁴⁹. S tímto názorem se však nemůžeme ztotožnit, neboť se domníváme, že možnost podat společný návrh manželů je dlužníkům dána pouze v případě, že s tímto návrhem sami společně podají insolvenční návrh, na jehož základě dojde k zahájení insolvenčního řízení, v němž manželé vystupují jako jeden dlužník. Jinými slovy lze zahájit společné insolvenční řízení manželů pouze na základě jimi podaného společného insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení. Tato iniciativa tedy musí jít ze strany dlužníků. Situace, kdy dlužníci jsou de facto donuceni k tomu, aby podali společný návrh na povolení oddlužení, svědčí pouze o tom, že dlužníci sami neměli zájem a ani snahu řešit svoji nepříznivou finanční situaci již dříve. Obdobná stanoviska zaujímá např. Vrchní soud v Olomouci, který s ohledem na fikci jedinství dlužníka připouští podání společného insolvenčního návrhu manželů na povolení oddlužení toliko pouze spolu se společným insolvenčním návrhem dlužníků – manželů⁵⁰. A přestože se v daném případě jednalo o dlužnické insolvenční návrhy, jsme přesvědčeni, že logika by měla být stejná.

Manželé mají pro účely společného oddlužení dle odst. 3 po dobu řízení postavení nerozlučných společníků⁵¹ a považují se za jednoho dlužníka, což na jednu stranu může usnadnit proces oddlužení, na druhou stranu to však může vyvolat mnohé problémy, a to zvláště v případě, kdy jeden z dlužníků přestane plnit své povinnosti související s oddlužením, či v případě, kdy jeden z manželů zemře, přičemž těmto problémům bude pozornost věnována v kapitolách věnujících se problematice skončení oddlužení a s tím souvisejícím důsledkům a procesním postupům.

Jak již bylo uvedeno, společný návrh manželů na povolení oddlužení je podáván pouze spolu s insolvenčním návrhem, a to na předepsaném formuláři, který je totožný a obsahuje stejné náležitosti ve smyslu ustanovení §§ 391 a 392 IZ jako v případě, kdy by jej podával jediný dlužník. Podstatnou náležitostí společného návrhu manželů na povolení oddlužení je v odst. 2 uvedené výslovné společné prohlášení manželů, že souhlasí s tím, aby byl všechn jejich majetek považován pro účely schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty

---

⁴⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 2 VSPH 15/2017-A-23 (KSPH 69 INS 204112/2016) ze dne 1. února 2017.

⁵⁰ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č.j. 2 VSOL 110/2014-A-13 (KSBR 29 INS 37745/2013) ze dne 14.3.2014.

⁵¹ **ŠÍNOVÁ, Renáta; KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ Ingrid a kol.** *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, str. 281.

za majetek ve společném jmění manželů. Tento souhlas musí být opatřen podpisy obou manželů, které jsou opatřeny ověřovací doložkou pro legalizaci. Význam tohoto požadavku spočívá v možnosti uspokojit z výlučného majetku jednoho z manželů závazky zavazující k plnění pouze jednoho z manželů. Kromě tohoto prohlášení musí dlužníci – manželé – k insolvenčnímu návrhu spojenému s návrhem na povolení oddlužení přiložit všechny přílohy, které jsou požadovány v případě podání dlužnického insolvenčního návrhu, resp. návrhu na povolení oddlužení, tj. seznam majetku, seznam závazků, seznam zaměstnanců, listiny dokládající úpadek nebo hrozící úpadek a listiny dokládající příjmy obou dlužníků za poslední 3 roky. Na tomto místě je vhodné zmínit, že všechny listiny, na nichž je vyžadován ve smyslu ustanovení § 104 odst. 4 IZ podpis dlužníka, musí být opatřeny podpisem obou dlužníků. Skutečnost, že manželé jsou manžely ke dni podání insolvenčního návrhu spojeného se společným návrhem manželů na povolení oddlužení, je dokládána oddacím listem manželů.

V případě, že manželé z jakéhokoliv důvodu podají insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení každý zvlášť, a nikoliv společně, jak předpokládá insolvenční zákon, není možné tato insolvenční řízení spojená s řízeními o návrzích na povolení oddlužení spojit ke společnému řízení a návrhy na povolení oddlužení dlužníků považovat za jeden společný návrh manželů o povolení oddlužení a jako o takovém následně rozhodnout. Manželé pak v takovém případě nejsou považováni za jednoho dlužníka a každý z nich musí samostatně splnit podmínky oddlužení⁵².

Insolvenční návrh a společný návrh manželů na povolení oddlužení jsou dva samostatné procesní návrhy, které podléhají vlastním procesním režimům. Společný osud sdílejí tyto dva návrhy pouze do té míry, že v případě odmítnutí insolvenčního návrhu je společný návrh manželů na povolení oddlužení bezpředmětný a v případě odmítnutí návrhu na povolení oddlužení je toto odmítnutí pro projednání insolvenčního návrhu bez významu⁵³. Skutečnost, že dlužníci k návrhu na povolení oddlužení nedoloží, a to i přes výzvu insolvenčního soudu, některou z příloh, které se vážou výlučně k návrhu na povolení oddlužení,

---

⁵² Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č.j. 2 VSOL 110/2014-A-13 (KSBR 37745/2013) ze dne 14.3.2014.

⁵³ Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 NSČR 1/2008-A (KSBR 37 INS 294/2008) ze dne 27.1.2010, uveřejněné pod č. 8/2010 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek.

resp. ke společnému návrhu manželů na povolení oddlužení vede k odmítnutí návrhu na povolení oddlužení, nikoliv však k odmítnutí insolvenčního návrhu.

Rozhodnutí o společném návrhu manželů na povolení oddlužení je totožné jako v případě návrhu na povolení oddlužení podaného jednotlivcem, tj. může dojít k jeho odmítnutí, zamítnutí, vzetí na vědomí jeho zpětvzetí, jeho povolení oddlužení a příp. k následnému schválení oddlužení.

V případě **zpětvzetí společného návrhu manželů na povolení oddlužení**, resp. v případě zpětvzetí insolvenčního návrhu, který byl podán manželi, není dle našeho názoru možné, aby byly ať jeden nebo druhý vzaty zpět pouze jedním z manželů. Jak již bylo shora uvedeno, manželé mají pro potřeby společného řešení úpadku oddlužením postavení nerozlučných společníků a považují se za jednoho dlužníka, a proto veškeré úkony, které činí, mají dopad na oba dva, a proto s nimi musí oba dva také souhlasit. V případě, že by vzal návrh na povolení oddlužení, resp. insolvenční návrh zpět pouze jeden z manželů, nebude k němu do doby, dokud se k němu nepřipojí také druhý manžel, přihlíženo. Jakmile vezmou návrh na povolení oddlužení zpět oba manželé, insolvenční soud vezme toto zpětvzetí na vědomí, v případě zpětvzetí insolvenčního návrhu pak insolvenční řízení zastaví.

Problematickým momentem, s nímž jsme se v praxi setkali, je předložení **společného návrhu registrovaných partnerů na povolení oddlužení**. Podání takového návrhu však není možné, neboť registrované partnerství není právním institutem shodným s institutem manželství. Hlavním problémem je zde skutečnost, že ustanovení § 3020 ObčZ výslovně stanovuje, že pro registrované partnerství a práva a povinnosti partnerů platí obdobně ustanovení první, třetí a čtvrté části, a tedy nikoliv části druhé upravující majetkové poměry mezi manžely. Z tohoto důvodu nevzniká mezi registrovanými partnery institut obdobný společnému jmění manželů, přičemž institut společného jmění mezi registrovanými partnery nezná ani zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství, ve znění pozdějších předpisů. V případě podání společného insolvenčního návrhu spojeného se společným návrhem na povolení oddlužení tak registrovaní partneři nemohou splnit zákonnou podmínku předložení jejich výslovného prohlášení o tom, že všechn jejich majetek bude pro účely oddlužení zpeněžením majetkové podstaty považován za majetek ve společném jmění manželů. Dle rozhodnutí Vrchního soudu v Praze připadá v daném případě

v úvahu pouze jeden možný postup. Společný insolvenční návrh registrovaných partnerů, kteří se domáhají, aby s nimi bylo vedeno společné insolvenční řízení a aby byl jejich úpadek řešen společným oddlužením, není s ohledem na shora řečené možné uvažovat, a proto musí být takovýto insolvenční návrh jako vadný odmítnut⁵⁴. Dle autorova názoru by však v daném okamžiku bylo vhodnějším, byť dozajista morálně méně komfortním, postupem odmítnout pouze návrh na povolení oddlužení dlužníků, vyloučit věc jednoho z dlužníků k samostatnému projednání a po zjištění úpadků dlužníků prohlásit na jejich majetky konkurs, resp. insolvenční řízení zastavit.

Je však na místě zamyslet se, zda-li by nebylo vhodné, v případě dlužníků, kteří jsou registrovanými partnery, tedy osobami, které mají v úmyslu žít společně, tvořit jednu domácnost a ve většině případů také hospodařit se společným rozpočtem, poskytnout možnost oddlužit se stejně, jako dává zákon tuto možnost manželům. Skutečnost, že registrovaní partneři netvoří společně jmění manželů, by v případě řešení úpadku dlužníků bylo dle autorova názoru možné nahradit prohlášením obdobným s prohlášením manželů o tom, že všechny jejich majetky bude pro případ schválení způsobu oddlužení zpeněžením majetkové podstaty považován za majetek náležející do bezpodílového spoluvlastnictví vytvořeného mezi registrovanými partnery, a tento bude moci být v případě schválení způsobu oddlužení zpeněžením majetkové podstaty dlužníků v rámci tohoto oddlužení zpeněžen. Zcela absurdní je potom nemožnost dlužníků řešit svůj úpadek společně oddlužením ve formě plnění splátkového kalendáře, když v rámci tohoto způsobu řešení úpadku vůbec nedochází k jakémukoliv zpeněžování ani omezování vlastnického práva k majetku dlužníků, ale dochází pouze toliko ke strhávání zákonných srážek z příjmů obou dlužníků, které je posléze možné použít pro účely oddlužení. Dle autorova přesvědčení je proto lhostejné, zda dlužníci tvoří společné jmění manželů, či nikoliv, neboť řešení úpadku se jejich majetku, nedojde-li v budoucnu k prohlášení konkursu na jejich majetky, nedotkne. Povolení společného oddlužení registrovaných partnerů by vedlo ke zrychlení a zefektivnění insolvenčního řízení. Nemusela by totiž být vedena dvě paralelní insolvenční řízení, v nichž by ke všemu nemusel být úpadek dlužníků řešen oddlužením, nýbrž konkursem, jelikož by dlužníci sami se svými závazky a svými příjmy nedosáhli na podmínky stanovené pro oddlužení.

---

⁵⁴ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 1885/2016-A-10 (MSPH 93 INS 18351/2016) ze dne 4.4.2017.

Společné oddlužení registrovaných partnerů by bylo výhodné také z hlediska hospodárnosti insolvenčního řízení, neboť by byl ustanoven pouze jeden insolvenční správce, kterému by za dané insolvenční řízení náležela pouze jedna odměna, stejně jako v případě společné oddlužení manželů, a ne dvě odměny za každé insolvenční řízení zvlášť. Výhodný by tento model byl také z pohledu věřitelů dlužníků, kteří by na rozdíl od možného způsobu řešení úpadků dlužníků konkursem měli vidinu alespoň minimálního uspokojení ve výši alespoň 30 % jejich nezajištěných pohledávek v průběhu 5 let trvání oddlužení, a to na rozdíl od jinak dost možná nulového uspokojení v rámci konkursu. Konečně by společné oddlužení bylo výhodné také z pohledu státního rozpočtu, neboť by v případě řešení úpadků dlužníků konkursem existovala vysoká pravděpodobnost, že by zpeněžením majetku dlužníků nebyl výtěžek zpeněžení natolik vysoký, aby byla uhrazena odměna insolvenčního správce a náhrada jeho vynaložených hotových výdajů, a ty by tak musely být hrazeny z rozpočtových prostředků soudu, tedy z veřejných financí. Nezanedbatelným by konečně byl také sociální a lidskoprávní aspekt, když by s dlužníky s odlišnou sexuální orientací bylo zacházeno stejně jako s ostatními členy společnosti.

V případě, že dojde k odmítnutí, anebo zamítnutí návrhu na povolení oddlužení, příp. neschválení společného oddlužení nebo zrušení již schváleného společného oddlužení, a současně bude na majetek dlužníků prohlášen konkurs, budou mít dlužníci – manželé – dle ustanovení § 394a odst. 3 IZ po dobu trvání insolvenčního řízení postavení nerozlučných společníků a bude na ně nahlíženo jako na jednoho dlužníka. Nedojde tedy, jak tomu často bývalo dříve⁵⁵, k vyloučení věci jednoho z manželů k samostatnému projednání⁵⁶. Dle našeho názoru je tento postup absolutně nesprávný, neboť nemá jakoukoliv oporu v zákoně. Zákonodárce měl v úmyslu zcela zjevně připustit pouze společné insolvenční řízení dlužníků – manželů – a to pouze v případě řešení jejich úpadku oddlužením. Společné insolvenční řízení, v němž je úpadek dlužníků – manželů – řešen konkursem postrádá zcela logiku, neboť zatímco hlavním smyslem společného insolvenčního řízení manželů je oddlužení jejich společného jmění manželů, u společného konkursu manželů jakýkoliv smysl postrádáme. Nehledě na to, že náklady insolvenčního správce spojené s konkursem jsou mnohem vyšší

---

⁵⁵ Viz např. usnesení Městského soudu v Praze č.j. MSPH 93 INS 3343/2015-B-19 ze dne 15.6.2016.

⁵⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 2 VSPH 2044/2016-B-39 (KSLB 76 INS 13183/2014) ze dne 19.12.2016.

než v případě oddlužení, a budou-li vedeny společné konkursy, bude insolvenčnímu správci s nejvyšší pravděpodobností náležet pouze jedna odměna.

4 Přihlašování pohledávek, jejich přezkoumání a důsledky jejich popření v oddlužení

V této kapitole si v žádném případě neklademe za cíl a ani si s ohledem na rozsah této práce za cíl klást nemůžeme podrobné vylíčení problematiky týkající se přihlašování pohledávek věřitelů do insolvenčního řízení a následného procesu jejich přezkumu. Chceme se zde omezit pouze na popsání specifík vyskytujících se v případě řešení dlužníkovy úpadku oddlužením. Závěrem této kapitoly se pak zaměříme na způsob, jakým mohou uplatnit věřitelé své pohledávky za dlužníky – manželi – a jaká jsou s tím spojena úskalí.

4.1 Přihlašování pohledávek, jejich přezkoumání a důsledky jejich popření v oddlužení – obecná pravidla

K tomu, aby věřitelé počali přihlašovat do insolvenčního řízení své pohledávky jsou vyzváni insolvenčním soudem, který jim zároveň stanoví lhůtu, do kdy tak lze učinit. Insolvenční soud toto učiní v rozhodnutí o zjištění dlužníkovy úpadku spojeném s povolením oddlužení, které musí dle ustanovení § 136 odst. 3 IZ obsahovat výzvu věřitelům, kteří dosud do insolvenčního řízení nepřihlásili své pohledávky, aby tak učinili, a to ve lhůtě 30 dnů. Zároveň s touto výzvou musí být spojeno poučení o tom, že v případě, že věřitelé lhůtu pro přihlášení svých pohledávek promeškají, bude to mít za důsledek odmítnutí jejich přihlášky pohledávky pro opožděnost. V případě, že by s usnesením o zjištění dlužníkovy úpadku nebylo spojeno rozhodnutí o povolení oddlužení, činila by lhůta pro přihlašování pohledávek podle ustanovení § 136 odst. 2 písm. d) IZ 2 měsíce.

Přihlášky pohledávek věřitelů jsou podávány na předepsaném formuláři, který je dostupný na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti ČR, přičemž věřitelé jsou v přihlášce povinni uvést výši pohledávky, údaj o její splatnosti, vykonatelnosti, o tom, zda není vázána na podmínku či zda se nejedná o pohledávku podřízenou, dále pak uvedou, zda je pohledávka zajištěna majetkem dlužníka či nikoliv a vylíčí rozhodné skutečnosti, které vedly k jejímu vzniku.

Do insolvenčního řízení mohou věřitelé přihlašovat jak pohledávky, které dosud neuplatnily před soudem, tak také pohledávky, které již byly u soudu uplatněny, jakož i pohledávky vykonatelné, a to včetně těch, které jsou vymáhány v rámci výkonu rozhodnutí nebo exekuce. Přihlásit lze taktéž pohledávku

nesplatnou nebo pohledávku vázanou na podmínku. K přihlášce pohledávky je třeba připojit listiny, kterých se věřitel v přihlášce dovolává. Vykonatelná pohledávka musí být prokázána veřejnou listinou, tj. např. rozsudkem s doložkou právní moci, pravomocným rozhodčím nálezem, exekučním příkazem apod.

V případě, že je povoleno oddlužení, provede po uplynutí lhůty pro přihlašování pohledávek podle ustanovení § 410 odst. 2 IZ **přezkoumání pohledávek** insolvenční správce, a to tak, že v seznamu přihlášených pohledávek uvede u každé z nich, zda pohledávku uznává či zda ji popírá. Ke každé pohledávce insolvenční správce dále uvede také stanovisko dlužníka a to, zda pohledávku popírá některý z věřitelů. V případě, že pohledávku popírá dlužník, je nezbytné, aby v seznamu přihlášených pohledávek bylo dlužníkově stanovisko podepsáno samotným dlužníkem. V případě popření nevykonatelných pohledávek je insolvenční správce povinen vyrozumět o popření pohledávky věřitele a poučit jej o následujícím postupu, tj. o možnosti podat žalobu na určení pohledávky dle ustanovení § 198 IZ. Poté, tj. nejpozději do 30 dnů od skončení lhůty pro přihlašování pohledávek⁵⁷, co insolvenční správce přihlášené pohledávky přezkoumá, zpracuje zprávu o přezkumu, kterou spolu se záznamem o jednání s dlužníkem (podepsaným insolvenčním správcem a dlužníkem), seznamem přihlášených pohledávek a písemným vyrozuměním věřitele o popření jeho nevykonatelné pohledávky předloží insolvenčnímu soudu, přičemž je možné ve lhůtě 7 dnů ode dne zveřejnění zprávy o přezkumu v insolvenčním rejstříku proti ní podávat námitky. Insolvenční soud poté, co uplyne lhůta k podávání námitek, bez jednání nejpozději v rozhodnutí o schválení, resp. neschválení oddlužení rozhodne podle ustanovení § 410 odst. 2 IZ tak, že:

- zprávu o přezkumu schválí, nebyly-li proti ní podány námitky nebo byly-li podané námitky nedůvodné,
- nařídí doplnění zprávy o přezkumu, byli-li námitky proti ní podané důvodné, avšak nemění její základní obsah,
- odmítne zprávu o přezkumu, dojde-li k závěru, že proti ní podané námitky důvodně zpochybňují zprávu jako celek, a uloží insolvenčnímu správci provést přezkoumání pohledávek znovu a předložit insolvenčnímu soudu v soudem stanovené lhůtě novou zprávu o přezkumu spolu s novou zprávou pro oddlužení.

---

⁵⁷ Ustanovení § 136 odst. 2 písm. f) IZ.

Odvolání proti rozhodnutí insolvenčního soudu dle ustanovení § 410 odst. 3 IZ není přípustné.

Další novinkou spojenou s akreditační novelou IZ, která nabyla účinnosti dne 1. července 2017, je absence povinného konání schůze věřitelů v případech, kdy je spolu se zjištěním dlužníkovu úpadku povoleno oddlužení. Podle ní mohou nezajištění věřitelé insolvenčnímu soudu konání schůze věřitelů navrhnout ve lhůtě 7 dnů ode dne zveřejnění zprávy pro oddlužení v insolvenčním rejstříku, k čemuž musí být dle ustanovení § 136 odst. 2 písm. i) IZ insolvenčním soudem v rozhodnutí o zjištění úpadku vyzváni. Ve stejné lhůtě mohou věřitelé zároveň hlasovat o způsobu oddlužení, příp. o žádosti dlužníka o povolení nižších než zákonem určeným měsíčních splátek. Konání schůze věřitelů tak nově není obligatorní a záleží pouze na vůli věřitelů, zda ji požadují svolat či nikoliv, či zda přistoupí ke korespondenčnímu hlasování. S ohledem, že schůze věřitelů se v případech, kdy je zjevné, že úpadek dlužníka bude řešen oddlužením, věřitelé ve většině případů nezúčastňují, považujeme obligatorní konání schůze věřitelů za nadbytečné, a proto se domníváme, že její vypuštění a ponechání možnosti jejího svolání na věřitelích bude znamenat pozitivní změnu vzhledem k rychlosti insolvenčního řízení.

Oproti konkursu je diametrálně odlišná situace ohledně důsledku popření přihlášených pohledávek dlužníkem. Stále platí, že účinkem popření pohledávky dlužníkem je dle ustanovení § 192 odst. 3 IZ skutečnost, zda upravený seznam přihlášených pohledávek může být po skončení insolvenčního řízení považován za exekuční titul či nikoliv, odlišná situace však již je ve zjištění dlužníkem popřené pohledávky (pouze nezajištěných pohledávek) a s tím souvisejícími hlasovacími právy věřitele na schůzi věřitelů.

V následujících odstavcích bude stručně popsán účinek popěrných úkonů v oddlužení a pasivní a aktivní legitimace při podávání incidenčních žalob ve sporech o pravost, výši a pořadí popěrných pohledávek.

Jedná-li se o **popření nevykonatelných pohledávek** insolvenčním správcem, příp. dlužníkem, má toto popření vliv na jejich zjištění. Věřitel, jehož pohledávka byla popřena, je dle ustanovení § 198 IZ oprávněn podat do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o schválení zprávy o přezkumu, přičemž tato lhůta nesmí být kratší než 15 dnů ode dne doručení vyrozumění insolvenčního správce o popření nevykonatelné pohledávky, žalobu na určení popřené

nevykonatelné pohledávky. Nutno dodat, že povinnost vyrozumět věřitele, jehož nevykonatelná pohledávka byla popřena, je vždy na insolvenčním správci a je lhostejno, zda pohledávku popřel on či dlužník. Žaloba je podávána buď proti insolvenčnímu správci, nebo proti dlužníku podle toho, kým byla předmětná pohledávka popřena. Není-li žaloba na určení nevykonatelné pohledávky věřitelem podána včas, je důsledkem toho, že k pohledávce, která byla popřena co do pravosti, se nepřihlíží a pohledávka, která byla popřena co do výše nebo pořadí, je zjištěna ve výši nebo pořadí uvedeném při jejím popření. V praxi to znamená, že přihláška takovéto pohledávky je v rozsahu svého popření insolvenčním soudem odmítnuta a v případě popření co do pravosti či výše se účast věřitele v daném insolvenčním řízení v rozsahu popření končí.

V případě, že insolvenční správce nebo dlužník **popře přihlášenou vykonatelnou pohledávku**⁵⁸, podá dle ustanovení § 199 IZ do 30 dnů ode dne nabytí právní moci usnesení rozhodnutí o schválení zprávy o přezkumu žalobu na určení, že popřená vykonatelná pohledávka není po právu. Aktivní legitimace k podání žaloby svědčí opět buď insolvenčnímu správci, nebo dlužníku, a to podle toho, kdo z nich vykonatelnou pohledávku popřel. Není-li žaloba podána včas, považuje se pohledávka za zjištěnou.

V případě řešení úpadku dlužníka oddlužením musí **přihlášený věřitel, který chce popřít pohledávku jiného přihlášeného věřitele** (pro pravost, výši či pořadí) dle ustanovení § 200 IZ toto učinit nejpozději do 10 dnů po uplynutí lhůty pro přihlašování pohledávek do insolvenčního řízení, přičemž tato lhůta neskončí dříve než 7 dnů od zveřejněné popírané přihlášky pohledávky v insolvenčním řízení. Nedojde-li k odmítnutí popěrného úkonu přihlášeného věřitele, který lze učinit nejpozději v rozhodnutí o schválení, resp. neschválení, zprávy o přezkumu, je popěrný úkon zapsán jako incidenční žaloba, ne však dříve než po uplynutí 10 dnů ode dne schválení zprávy o přezkumu. Účinky stran zjištění či nezjištění popřených pohledávek jsou stejné jako v případech, kdy jsou podány incidenční žaloby na určení popřených pohledávek, je-li popírajícím insolvenční správce nebo dlužník.

Pouze pro úplnost ještě zmíníme otázku **popření pořadí pohledávky**, a to ať již dlužníkem nebo insolvenčním správcem. V daném případě je lhostejno, zda

---

⁵⁸ Dlužník je dle ustanovení § 336 odst. 3 IZ oprávněn popřít pravost nebo výši toliko jen na základě skutečností, které jsou důvodem pro zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce proto, že pohledávka zanikla nebo je promlčená.

popřena pohledávka byla přezkoumána jako vykonatelná či nevykonatelná, neboť aktivní legitimace k podání žaloby na určení pořadí leží vždy a pouze na věřiteli, jehož pohledávka byla popřena. Otázka, kým byla pohledávka popřena, je toliko významná pouze vzhledem k pasivní legitimaci, neboť platí, že v případě, že popírající osobou je insolvenční správce, žaluje věřitel insolvenčního správce a v případě, že popírající osobou je dlužník, je žalován naopak dlužník⁵⁹.

Ohledně přesunutí povinnosti přezkoumat přihlášené pohledávky z insolvenčního soudu na insolvenčního správce se osobně domníváme, že toto může v budoucnu působit komplikace. Obáváme se totiž o to, aby tato novinka nepůsobila v konečném důsledku kontraproduktivně a namísto úlevy pro insolvenční soudy jim nepřidělávala více práce než užitku. Byly to totiž právě insolvenční soudy, které byly schopny vyselektovat popěrné úkony insolvenčního správce či dlužníka, které byly dle názoru insolvenčních soudů zcela neoprávněné, ba dokonce nesmyslné, a které by byly pouze způsobily vyvolání mnoha incidenčních sporů, v nichž by popírající osoby neměly šanci na úspěch. Pokud insolvenční správci v tomto ohledu nepřevzou v plném rozsahu roli insolvenčních soudů, přibude incidenčních sporů, kterými se budou insolvenční soudy muset zabývat na úkor ostatních věcí, na něž by si díky menšímu množství incidenčních sporů mohly udělat čas.

4.2 Přihlašování pohledávek věřiteli za dlužníky – manželi

Na tomto místě je třeba uvést, jaké pohledávky mohou věřitelé uplatňovat ve společném řízení manželů, jejichž úpadek je řešen oddlužením. Spolu s revizní novelou IZ, která nabyla účinnosti 1. ledna 2014, vzaly za své nejasnosti spojené s přihlašování pohledávek za dlužníky, kteří řešili své úpadky oddlužením v rámci spojeného insolvenčního řízení, anebo za dlužníky, kteří podstupovali proces oddlužení samostatně, avšak měli manžela.

Věřitelé si tehdy nebyli jistí, jaké pohledávky mohou v daných případech uplatňovat a jaký charakter budou tyto pohledávky mít po skončení insolvenčního řízení. Typickými s tím spojenými otázkami mohlo být, zda věřitelé mají přihlašovat pohledávky duplicitně, či zda mají přihlašovat výlučné pohledávky jednoho manžela za druhým manželem apod. Mnohé nejasnosti se pak vyskytovaly i v následujících fázích insolvenčního řízení. Jednalo se např.

---

⁵⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 ICdo 11/2012 ze dne 28.2.2013.

o nejistotu typu, jakým způsobem mají být uspokojováni jednotliví věřitelé ve spojeném insolvenčním řízení manželů, zda mají být uspokojováni všichni stejně v poměru výše zjištěných pohledávek, či zda mají být výlučné pohledávky jednoho z manželů uspokojovány pouze ze srážek z příjmu tohoto manžela a mnohé další. Na většinu z těchto otázek daly věřitelům, dlužníkům a dalším osobám účastnícím se insolvenčních řízení odpověď Nejvyšší soud ČR a oba Vrchní soudy. Přesto i dnes přetrvávají v souvislosti s pohledávkami manželů (výlučnými i spadajícími do společného jmění manželů) některé nejasnosti. Jednou z nich může být např. otázka následujícího znění: Platí, že manžel, který nepopřel závazek druhého manžela, který vznikl před trváním manželství, je pak k němu zavázán v případě, že dojde ke zrušení oddlužení a prohlášení konkursu na majetek dlužníků jako důsledek konkursu⁶⁰? Tato otázka se stává o to zajímavější, vezmeme-li v úvahu možnost prohlášení společného konkursu na dlužníky – manžele, jejichž oddlužení bylo zrušeno, a to vše za předpokladu, že prohlášením konkursu dochází k zániku společného jmění manželů. Odpověď na tuto otázku nám snad v budoucnu poskytne rozhodovací praxe soudů.

Dle účinné právní úpravy je zcela bez diskuzí, že do společného insolvenčního řízení manželů řešeného oddlužením lze přihlásit jakékoliv pohledávky, které věřitelé evidují alespoň za jedním z manželů, přičemž je zcela bez významu, zda dané závazky spadají do společného jmění manželů či nikoliv. To je dáno tím, že v případě společného oddlužení manželů jsou dlužníci považováni za jediného dlužníka. Věřitelé tedy mohou přihlašovat jak pohledávky, které jsou výlučnými závazky jednoho z manželů, tak pohledávky, které coby závazky jsou součástí společného jmění manželů. Poté, co bude společné oddlužení manželů úspěšně skončeno, dojde jak k osvobození od povinnosti platit pohledávky každého z manželů zvlášť, tak, a to především, dojde k osvobození celého společného jmění manželů. Shora řečené platí pro všechny způsoby oddlužení, a je tedy lhostejno či oddlužení manželů probíhá plněním splátkového kalendáře, zpeněžením majetkové podstaty či jejich kombinací. Pro případ oddlužení zpeněžením majetkové podstaty jsou totiž manželé spolu s podáním společného návrhu manželů na povolení oddlužení povinni přiložit výslovné prohlášení, že všechny jejich majetek bude pro účely

---

⁶⁰ **KUČERA, František.** Úpadkové právo, zrcadlo české legislativy. *Soudce*, 2016, roč. 2016, č. 3, s. 28–30. ISSN 1211-5347.

schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty považován za majetek spadající do společného jmění manželů.

Přistoupíme-li k možnosti, že společný návrh manželů na povolení oddlužení jen možné podat poté, co byl podán na každého z manželů samostatný věřitelský insolvenční návrh zvlášť, a řízení o společném návrhu na povolení oddlužení manželů bylo spojeno ke společnému projednání teprve poté, co podali v obou těchto řízeních společný návrh na povolení oddlužení, bude situace ohledně přihlašování pohledávek obdobná. Také v tomto případě budou totiž dlužníci, poté co jejich řízení budou spojena ke společnému projednání, považováni za jediného dlužníka, resp. budou mít postavení nerozlučných společníků. Dále se domníváme, že je-li podáván návrh na povolení oddlužení až poté, co byl podán věřitelský insolvenční návrh, trvá povinnost dlužníků přiložit ke společnému návrhu na povolení oddlužení společné prohlášení manželů, že pro účely oddlužení zpeněžením majetkové podstaty bude všechen jejich majetek považován za majetek náležející do společného jmění manželů. Z uvedeného tak plyne, že ať je způsob oddlužení plnění splátkového kalendáře, zpeněžení majetkové podstaty nebo jejich kombinace, budou moci věřitelé za dlužníky přihlašovat pohledávky, které mají za jednotlivými manželi nebo za oběma manželi.

Bude-li schváleno oddlužení dlužníka, který má manžela, avšak ten se insolvenčního řízení neúčastní anebo je s ním vedeno jiné samostatné insolvenční řízení, lze za tímto dlužníkem přihlašovat jednak pohledávky, které mají věřitelé výlučně za ním, jednak pohledávky, které jsou jako závazky součástí společného jmění manželů. Může ovšem nastat také situace, kdy je již zahájeno insolvenční řízení jednoho z manželů a kdy druhý manžel po zahájení tohoto řízení uzavře úvěr či smlouvu o půjčce, čímž se takto vzniklý závazek stává součástí společného jmění manželů. V takovémto případě však není věřitel oprávněn přihlásit svoji pohledávku za dlužníkem (manželem obligačního dlužníka, který smlouvu uzavřel), neboť ta mu vznikla teprve po zahájení insolvenčního řízení⁶¹. Po splnění oddlužení nedojde dle našeho názoru v případě osvobození dlužníka od povinnosti platit své závazky k osvobození celého společného jmění manželů, a druhý manžel tak bude mít vůči věřiteli povinnost uhradit závazek ve společném jmění manželů i nadále, přičemž tento závazek bude již ponížěn o v insolvenčním

---

⁶¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 ICdo 32/2013 (33 ICm 902/2012) ze dne 31.8.2015.

řízení uspokojenou část. Možné je jistě přihlásit také zajištěnou pohledávku, která je zajištěna majetkem spadajícím do společného jmění manželů. Poté, co insolvenční správce obdrží pokyn zajištěného věřitele ke zpeněžení předmětného majetku, provede vypořádání společného jmění manželů. Stejná situace pak nastane v případě, že jako způsob oddlužení bylo schváleno zpeněžení majetkové podstaty.

5 Způsoby oddlužení

V následující kapitole budou popsány způsoby oddlužení dlužníka, příp. dlužníků. Tyto se stávají aktuálními v případě, že dojde ze strany insolvenčního soudu k rozhodnutí, že způsobem řešení úpadku dlužníka, resp. dlužníků bude oddlužení.

Prvním způsobem, který je dlužníky ve většině případů požadován, je oddlužení prostřednictvím **plnění splátkového kalendáře**. Tento způsob oddlužení nepostihuje majetek dlužníků a soustředí se pouze na jejich příjem, který je postižen srážkami, a tyto jsou následně poměrně realokovány mezi nezajištěné věřitele v podobě měsíčních splátek jejich pohledávek a insolvenčního správce v podobě záloh na jeho odměnu a hotové výdaje.

Druhým způsobem oddlužení je konkursu podobné **zpeněžení majetkové podstaty dlužníka**. V rámci tohoto způsobu oddlužení dochází ke zpeněžení vybraného dlužníkovy majetku, přičemž na rozdíl od konkursu může dojít v případě splnění všech povinností po jeho zpeněžení a uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů k osvobození dlužníka od povinnosti platit své dosud neuhrazené pohledávky.

Posledním způsobem oddlužení, které bylo postupem času dovozeno soudní judikaturou a které bylo s účinností od 1. července 2017 včleněno do insolvenčního zákona, je **kombinace oddlužení plněním splátkového kalendáře a zpeněžení majetkové podstaty**. Tento způsob oddlužení lze považovat za vstřícný krok směrem k těm dlužníkům, kteří nebyli schopni dosáhnout na zákonnou minimální výši uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů splněním jednoho ze shora uvedených způsobů oddlužení a jejichž úpadek by musel být jinak řešen konkursem.

Podrobněji pak budou rozebrány jednotlivé specifické momenty týkající se způsobů oddlužení, když dlužníky podstupujícími oddlužení společně jsou manželé, jejichž insolvenční řízení bylo zahájeno na základě společného insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení.

Na úvod je nutno uvést, jakým způsobem je rozhodováno o tom, který způsob bude pro oddlužení zvolen. Tato volba závisí jednak na návrhu dlužníka, jednak dle ustanovení § 400 IZ hlasování věřitelů s hlasovacími právy (tj. nezajištěných věřitelů se zjištěnými pohledávkami, které nejsou vázány

na odkládací podmínku) a jednak také na insolvenčním správci. Samozřejmě pak nelze opomínat zvážení skutečnosti, při kterém způsobu oddlužení je dlužník schopen uspokojit své nezajištěné věřitele v zákonem požadovaném rozsahu.

Nebude-li k projednání způsobu oddlužení a hlasování o jeho přijetí svolána schůze věřitelů, rozhodne insolvenční soud dle ustanovení § 397 odst. 2 IZ o tom, zda je dlužník oprávněn podat návrh na povolení oddlužení, a to nejpozději v rozhodnutí o schválení či neschválení oddlužení; musí se přitom vypořádat se stanoviskem věřitele podle § 389 odst. 2 písm. a)⁶². Proti tomuto rozhodnutí může podat odvolání dlužník a věřitel, který uplatnil stanovisko podle § 389 odst. 2 písm. a). Je-li rozhodnutí o tom, zda je dlužník oprávněn podat návrh na povolení oddlužení, vydáno současně s rozhodnutím podle § 404, nemá odvolání odkladný účinek.

Právě insolvenční správce je povinen spolu se zprávou o přezkumu podat v případě povoleného oddlužení dle ustanovení § 398a IZ **zprávu pro oddlužení**, v níž navrhne insolvenčnímu soudu způsob oddlužení. V této zprávě insolvenční správce uvede předpoklad plnění oddlužení v případě realizovaných způsobů oddlužení. Navrhuje-li insolvenční správce jako způsob oddlužení plnění splátkového kalendáře, uvede ve zprávě pro oddlužení předpoklad uspokojení nezajištěných věřitelů a návrh distribučního schématu, navrhuje-li dlužník nižší než zákonem určené splátky, připojí zároveň vyjádření k této žádosti. V případě, že se v majetkové podstatě nachází nemovitá věc, je insolvenční správce povinen nechat zpracovat a spolu se zprávou pro oddlužení předložit ohledně každé nemovité věci znalecký posudek, přičemž náklady na znalecký posudek budou následně považovány za pohledávku za majetkovou podstatou.

Zpráva pro oddlužení je insolvenčním soudem přezkoumána co do její správnosti a následně jsou o ni vyhláškou upozorněni účastníci insolvenčního řízení, kteří proti ní mohou ve lhůtě 7 dnů ode dne zveřejnění v insolvenčním rejstříku podávat námítky směřující vůči popěrnému úkonu. Insolvenční soud námítky posoudí, předloží insolvenčnímu správci k doplnění přezkoumání přihlášených pohledávek či k opravě zprávy o přezkumu nebo k opravě zprávy pro oddlužení. V případě, že insolvenční správce námítky neshledá důvodnými, sdělí to insolvenčnímu soudu. Insolvenční soud o námítkách rozhodne usnesením, proti němuž není přípustné odvolání. Za účelem projednání podaných námitek

---

⁶² Souhlas věřitele s oddlužením, má-li dlužník vůči tomuto věřiteli dluhy z podnikání.

může insolvenční soud nařídit jednání, na nějž předvolá dlužníka, insolvenčního správce, členy věřitelského výboru a věřitele, kteří podali námitky proti zprávě pro oddlužení.

Poté již insolvenčnímu soudu nic nebrání v tom, usnesením oddlužení zvoleným způsobem schválit. Dle ustanovení § 407 odst. 1 a 2 IZ nastávají účinky schválení oddlužení zveřejněním usnesení o schválení oddlužení v insolvenčním rejstříku. Po právní moci tohoto rozhodnutí se pak ruší omezení dispozičních oprávnění dlužníka, k nimž došlo před vydáním rozhodnutí o schválení oddlužení ať již ze zákona, nebo z rozhodnutí insolvenčního soudu. Majetek, který dlužník získal po schválení oddlužení, nenáleží dle § 408 odst. 2 IZ do majetkové podstaty dlužníka. Tento majetek je poté možno exekučně postihnout, avšak pouze pro pohledávky vzniklé poté, co nastaly účinky schváleného oddlužení⁶³.

Proti rozhodnutí o schválení dlužníkovu oddlužení, lhotejno na způsobu oddlužení, není, až na výjimku v podobě zamítnutí návrhu na stanovení nižších splátek, přípustné odvolání. K tomuto je nezbytné poukázat na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, který uvedl, že skutečnost, že dlužník podal návrh na povolení oddlužení, znamená, že souhlasí s řešením svého úpadku oddlužením, a to v jakékoliv formě. Okolnost, že dlužník preferuje spíše jako způsob oddlužení plnění splátkového kalendáře, nezakládá přípustnost odvolání proti rozhodnutí o schválení oddlužení zpeněžení majetkové podstaty dlužníka.⁶⁴ Jinými slovy tak lze říci, že v kompetenci dlužníka není volba způsobu oddlužení⁶⁵, nýbrž pouhé vyjádření jeho preference.

5.1 Oddlužení plněním splátkového kalendáře

V případě, že dojde ke schválení způsobu řešení dlužníkovu úpadku oddlužení a jako způsob oddlužení je určeno plnění splátkového kalendáře znamená to, že dlužníkovy budoucí příjmy budou postiženy ve prospěch jeho nezajištěných věřitelů, avšak jeho majetek nebude oddlužením nijak dotčen a dlužník s ním bude moci i nadále bez omezení nakládat, jinými slovy, bude

---

⁶³ ŠÍNOVÁ, Renáta, KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ Ingrid. Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-600-5, str. 292.

⁶⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 29 NSCR 91/2013 (R 47/2014) ze dne 30.1.2014.

⁶⁵ POLIŠENSKÁ, Petra, FEBEROVÁ, Radka. *Musíš znát...Exekuční a insolvenční právo*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. ISBN 978-80-7552-395-2. str. 111.

k němu mít i nadále dispoziční oprávnění. Toto se však samozřejmě netýká majetku zajištěného, neboť ze zpeněžení tohoto majetku se mohou zajištění věřitelé uspokojovat také v případě řešení dlužníkovy úpadku oddlužením. Je však jen a pouze na nich, zda budou mít zájem na tom, aby ke zpeněžení předmětu zajištění v průběhu oddlužení došlo, či nikoliv.

Podstatou oddlužení plněním splátkového kalendáře je dle ustanovení § 398 odst. 3 IZ povinnost dlužníka splácet po dobu 5 let nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky. Tato částka je následně prostřednictvím insolvenčního správce rozvržena mezi nezajištěné věřitele podle poměru jejich pohledávek způsobem určeným v rozhodnutí insolvenčního soudu o schválení oddlužení. Má-li dlužník zajištěné věřitele, uspokojí se tito jen z výtěžku zpeněžení předmětu zajištění; při tomto zpeněžení se postupuje obdobně podle ustanovení o zpeněžení zajištění v konkursu.

Poměr uspokojení nezajištěných věřitelů je určen tzv. **distribučním schématem**, v němž je uveden procentuelní podíl jednotlivých pohledávek nezajištěných věřitelů na celkové sumě pohledávek nezajištěných věřitelů. Toto distribuční schéma je v případě, kdy insolvenční správce navrhuje jako způsob oddlužení plnění splátkového kalendáře, součástí zprávy pro oddlužení a v usnesení insolvenčního soudu, jímž neschvaluje oddlužení plněním splátkového kalendáře, již na rozdíl od praxe před 1. červencem 2017 není součástí tohoto usnesení, nýbrž je obsaženo pouze ve zprávě pro oddlužení a v usnesení o schválení oddlužení je na něj pouze odkázáno. Podle podílu uvedeného distribučním schématu pak dochází k měsíčním výplatám částek nezajištěným věřitelům, a to prostřednictvím insolvenčního správce.

Do distribučního schématu se žádným způsobem nezařazují pohledávky zajištěných věřitelů, neboť těm v rámci oddlužení náleží uspokojení jen a pouze ze zpeněžení předmětu zajištění, a to i v případě, že se jejich práva na uspokojení ze zajištění později vzdali, anebo v případě, že jejich pohledávka nebyla v rámci insolvenčního řízení zjištěna, resp. bylo popřeno její pořadí, věřitel nepodal žalobu na určení, že se jedná o zajištěnou pohledávku, příp. byla tato žaloba zamítnuta a na tuto pohledávku se v daném insolvenčním řízení nahlíží jako na pohledávku nezajištěnou. V tomto případě se totiž uplatňuje názor, že práva zajištěných věřitelů na uspokojení ze zajištění zůstávají nedotčena a že oddlužení

je tak vedeno pro uspokojení pohledávek věřitelů, kteří své pohledávky zajištěny nemají nebo se rozhodli své zajištění v insolvenčním řízení neuplatnit.⁶⁶ Za nezajištěnou by bylo možno pohledávku považovat pouze v případě, kdy by ji věřitel změnil na nezajištěnou ve lhůtě pro přihlašování pohledávek. Tento postoj je dle našeho názoru správný, neboť věřitel tím, že přihlásí svoji pohledávku jako zajištěnou majetkem dlužníka, často získává nad ostatními nezajištěnými věřiteli výhodu spočívající ve vyšším uspokojení této pohledávky. Tato výhoda však musí být na druhé straně spojena také s rizikem, že takovýto věřitel nebude uspokojován jako nezajištěný věřitel, v případě nízkého nebo žádného zpeněžení může dojít k situaci, že uspokojení nezajištěných věřitelů bude vyšší než uspokojení zajištěného věřitele.

Do distribučního schématu se dále z přihlášených pohledávek nezařazují pohledávky věřitelů, jejichž účast byla v insolvenčním řízení pravomocně ukončena. Ohledně pohledávek, které byly insolvenčním správcem nebo dlužníkem popřeny a o nichž nebylo insolvenčním soudem dosud pravomocně rozhodnuto se postupuje tak, že tyto jsou do distribučního schématu sice zahrnuty, ale po dobu, po níž ohledně nich panuje nejistota, je částka určená k vyplacení těmto věřitelům deponována na účtu majetkové podstaty vedeném insolvenčním správcem, a teprve v případě, kdy dojde k pravomocnému rozhodnutí o popřených pohledávkách, jsou tyto částky určené na tyto pohledávky vyplaceny těmto věřitelům anebo jsou dle ustanovení § 411 odst. 2 IZ poměrně přerozděleny a vyplaceny ostatním nezajištěným věřitelům, jejichž pohledávky byly v rámci insolvenčního řízení řádně zjištěny, jako mimořádná splátka.

Rozdílné názory panují ohledně pohledávek vázaných na splnění odkládací podmínky. Soudní praxe totiž není jednotná, zda tyto pohledávky do distribučního schématu nezařazovat a nekalkulovat s nimi ani ve výpočtu přípustnosti oddlužení dlužníka, anebo tyto pohledávky do distribučního schématu zařadit, avšak po dobu trvání odkládací podmínky částky určené k vyplacení věřiteli, jemuž podmíněná pohledávka náleží, deponovat u insolvenčního správce.⁶⁷ Zastáváme názor, že by se s podmíněnými pohledávkami mělo v rámci splátkového kalendáře počítat, měly by být zahrnuty do celkové výše nezajištěných pohledávek, z nichž

---

⁶⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 154/2013-B-33 (KSHK 45 INS 1677/2012) ze dne 2.4.2013.

⁶⁷ **PACHL, Lukáš.** Oddlužení a náhrada ručiteli za plnění poskytnuté věřiteli. *Konkursní noviny*. Brno, 2011. ISSN 1213-4023.

by měla být určena minimální částka pro schválení oddlužení, a částky připadající na jejich uspokojení by měly být po dobu trvání podmínky deponovány u insolvenčního správce. Po odpadnutí podmínky nebo v případě, že by se část pohledávky stala nepodmíněnou, by mělo dojít k vyplacení deponovaných částek, resp. jejich části, věřiteli a v případě, že by odkládací podmínka nenastala, měly by deponované částky být poměrně rozděleny mezi ostatní nezajištěné věřitele. Model, v němž by podmíněná pohledávka nebyla zahrnuta do splátkového kalendáře, může v případě, že se pohledávka stane nepodmíněnou a bude zařazena do distribučního schématu, dojít k poškození věřitele, který tak přijde o částku připadající na období, kdy podmíněná pohledávka nebyla do distribučního schématu zařazena. Na druhou stranu je nutno přiznat, že tento přístup má také svá negativa, která spočívají především v tom, že dlužník nemusí v případě zahrnutí podmíněné pohledávky do splátkového kalendáře dosáhnout na podmínky pro schválení oddlužení.

V případě, že dlužník požádá podle ustanovení § 398 odst. 4 IZ v návrhu na povolení oddlužení nebo v odůvodněných případech nejpozději při osobní schůzce s insolvenčním správcem konané při příležitosti přezkoumávání přihlášených pohledávek o **stanovení jiné výše měsíčních splátek**, které jsou odlišné od těch zákonných, může insolvenční soud rozhodnout, že tyto splátky povoluje, anebo žádost dlužníka o povolení jiných než zákonem určených měsíčních splátek zamítnout. Do 1. července 2017 bylo možné o stanovení nižších než zákonem určených měsíčních splátek požádat pouze v rámci formuláře návrhu na povolení oddlužení, v případě, že byl návrh podán později, již k němu nebylo přihlíženo. Možnost požádat o nižší než zákonem určené splátky při příležitosti přezkoumání přihlášených pohledávek je dle našeho názoru změnou k lepšímu, neboť dlužník může reflektovat na skutečnou výši přihlášených pohledávek, která může být z jakýchkoliv důvodů nižší, než byla jejich výše očekávaná dlužníkem. Není totiž výjimkou, že někteří věřitelé své pohledávky do insolvenčního řízení ať již z jakýchkoliv důvodů nepřihlásí, a reálná výše uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů pro povolení nižších než zákonem určených splátek se tak významně sníží. Dlužník ovšem může reagovat také na změnu výše svých měsíčních příjmů, příp. měsíčních výdajů.

Aby bylo možné nižší splátky povolit, musí být důvodně předpokládáno, že hodnota plnění, které při oddlužení obdrží nezajištění věřitelé, bude stejná nebo

vyšší než 50 % jejich pohledávek anebo stejná nebo vyšší než hodnota plnění, na které se tito věřitelé s dlužníkem dohodli. Insolvenční soud v případě posuzování této žádosti přihlédně k důvodům, které vedly k dlužníkovu úpadku, k celkové výši dlužníkových závazků, k dosavadní a očekávané výši dlužníkových příjmů, k opatřením, která dlužník činí za účelem zachování a zvýšení svých příjmů a snížení svých závazků, a k doporučení věřitelů⁶⁸. Dlužníkovým návrhem jiné výše měsíčních splátek není insolvenční soud vázán. V případě, že existuje předpoklad uhrazení 100 % pohledávek nezajištěných věřitelů, nelze tuto skutečnost samu o sobě považovat za dostatečný argument pro povolení nižší než zákonem určené měsíční splátky⁶⁹, a to proto, že v průběhu trvání oddlužení plněním splátkového kalendáře může dojít k neočekávaným událostem (např. ztráta zaměstnání, dlouhodobá nemoc apod.), které mohou mít za důsledek neschopnost dlužníka splácet částky určené splátkovým kalendářem. V takovém případě by pak mohlo dojít ke zbytečnému poškození věřitelů, kteří by neobdrželi částky v očekávané výši. V praxi tak většinou dochází k nalezení kompromisu mezi dlužníkem navrženou výší splátek a výší splátek, která odpovídá jak dlužníkem tvrzeným okolnostem, kvůli nimž o stanovení nižších splátek žádá, tak také očekávání věřitelů v co nejvyšší možné uspokojení jejich nezajištěných pohledávek, a proto by insolvenční soud měl dle našeho názoru zohledňovat především postoj insolvenčních věřitelů vyjádřený buď písemně, nebo na schůzi věřitelů.

Nutno si však uvědomit, že *„samotné hlasování věřitelů ohledně žádosti dlužníka není pro insolvenční soud závazné a má pouze povahu (ne)doporučujícího stanoviska, obdobně jako není pro insolvenční soud závazná ani dlužníkem navržená výše splátek. I přesto je nutné si uvědomit, že prostor vytvořený pro účastníky řízení (ať již pro dlužníka při formulaci výše navrhované splátky, nebo pro věřitele při zaujímání stanoviska) má své neopominutelné právní důsledky. Nejenže v rovině materiální zakládá povinnost soudu vypořádat se v rámci odůvodnění rozhodnutí s odklonem od návrhu dlužníka či stanoviska věřitelů, ale v rovině formální zakládá předpoklad přípustnosti podání odvolání. Jak totiž logicky předjímá § 406 odst. 4 IZ, proti výroku rozhodnutí o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře, kterým bylo rozhodnuto o žádosti*

⁶⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 53/2012-B-31 (KSOS 22 INS 16136/2011) ze dne 24.7.2014.

⁶⁹ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č.j. 2 VSOL 1290/2014-B-9 (KSOS 31 INS 9338/2014) ze dne 9.12.2014.

dlužníka, může podat odvolání pouze dlužník, jehož žádosti o stanovení jiné výše měsíčních splátek insolvenční soud nevyhověl, nebo ten z věřitelů, který nesouhlasil se stanovením jiné výše měsíčních splátek a který proti tomu hlasoval (či přesněji podal stanovisko, jehož prostřednictvím nedoporučil vyhovět žádosti dlužníka o stanovení nižší splátky)“⁷⁰.

Dle našeho názoru je v praxi institutu stanovení nižších než zákonem určených splátek nadužíváno, když o stanovení takovýchto splátek žádá „takřka každý druhý dlužník“ s předpokladem uspokojení pohledávek svých nezajištěných věřitelů vyšším než 50 %. Přitom často dlužníci žádají o stanovení splátek, které jen těsně překračují minimální 50% hranici. V těchto případech je tak dle našeho názoru zcela zjevná snaha dlužníků o to, aby je splnění oddlužení a osvobození od povinnosti platit závazky zatížilo a v osobním životě omezilo co možná nejméně. Takovéto snahy jsou však v přímém rozporu s principy insolvenčního řízení, a dochází tak ke snižování uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů. Proto by dle našeho názoru měly nižší než zákonem určené splátky být insolvenčním soudem povolovány jen výjimečně, měl by v žádostech o ně být uveden skutečně významný důvod pro jejich stanovení (např. potřeby dítěte, náklady spojené se zaměstnáním apod.) a měla by z žádosti být patrná snaha dlužníka o co možná nejvyšší uspokojení nezajištěných věřitelů.

Možnost stanovit nižší než zákonem určené splátky však není bezvýhradně vázána pouze k okamžiku **schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře**, neboť toto rozhodnutí **je vydáváno s klauzulí rebus sic stantibus**, a proto je možné, aby o dlužníkově žádosti bylo rozhodnuto i později, dojde-li k významným změnám okolností, než za kterých bylo schváleno oddlužení dlužníka⁷¹, přičemž při rozhodování o dlužníkově návrhu se aplikuje ustanovení § 407 odst. 3 IZ⁷². S tímto názorem mnozí nesouhlasí, neboť se domnívají, že insolvenční soud by měl analogicky postupovat jako v případě, že byl návrh na stanovení nižších než zákonem stanovených splátek uplatněn v rámci návrhu na povolení oddlužení, resp. při jednání s insolvenčním správcem podle § 410 odst. 2 IZ, a mělo by se tak postupovat dle ustanovení § 398 odst. 4 IZ. Dle

⁷⁰ PAULDURA, Lukáš. Žádost o nižší splátky v průběhu oddlužení a použití § 407 insolvenčního zákona. *Bulletin-advokacie*. 2016, roč. 2016, č. 3, s. 33–37, ISSN 1210-6348.

⁷¹ Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 2 VSPH 796/2012 (KSUL 77 INS 23837/2011) ze dne 25.6.2012.

⁷² Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č.j. 2 VSOL 218/2013-B-10 (KSOS 33 INS 12929/2012) ze dne 20.3.2013.

našeho názoru je v daném případě kritika rozhodovací praxe Vrchních soudů oprávněná, neboť žádost o snížení splátek v průběhu oddlužení z důvodu výrazné změny podmínek, je svým charakterem totožná s žádostí dlužníka o stanovení nižších splátek před schválením oddlužení. Měl by tedy být i v tomto případě dán prostor k vyjádření věřitelů. Nemuselo by se však jednat rovnou o svolání schůze věřitelů, nýbrž by stačilo, aby se věřitelé, kteří o to mají zájem, vyjádřili písemně, příp. aby se k dané otázce vyjádřil věřitelský orgán. Musíme totiž neustále pamatovat na to, že hlavním cílem insolvenčního řízení je co možná nejvyšší uspokojení dlužnickových věřitelů.

Ze shora uvedeného vyplývá, že **výše měsíčních splátek pro oddlužení** je dána buď zákonem, anebo uvážením soudu, a to v případě, že dlužník požádá o stanovení nižších než zákonem určených měsíčních splátek. Rozhodování o výši splátek ve druhém případě bylo popsáno výše. V případě zákonných splátek se postupuje podle pravidel exekučního práva stanovených pro přednostní pohledávky. V případě, že dlužník má příjem od více zaměstnavatelů, je výše splátky počítána ze všech těchto příjmů⁷³. Náleží-li dlužníku odměna z dohody o provedení práce, je i z této možné provádět srážky pro účely oddlužení. Toto přitom nebylo do 31. srpna 2015, tedy do novely občanského soudního řádu, možné, odměnu z dohody o provedení práce bylo možno postihnout toliko pouze příkázáním pohledávky podle ustanovení §§ 312 an. o.s.ř., na němž však oddlužení plněním splátkového kalendáře není postaveno. Do té doby tak záleželo plně na dlužníkovi, zda a v jaké výši se rozhodl tento příjem poskytnout pro účely oddlužení⁷⁴.

V rámci oddlužení je možné, aby dlužníkovi, který sám se svými příjmy nestačí na dosažení minimální hranice pro povolení oddlužení, poskytla **dodatečný příjem ve formě důchodu či pravidelného měsíčního daru** třetí osoba. Tento příjem je dlužníku poskytován na základě dvoustranné smlouvy, která musí podle ustanovení § 392 odst. 3 IZ písemná, podpisy smluvních stran musí být úředně ověřeny. Tento příjem není považován za příjem, z něhož by byla počítána srážka, jako je tomu v případě ostatních příjmů, a je pro účely oddlužení poskytován dlužníkem v celé jeho výši. Buť může tento dlužníkův příjem

---

⁷³ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 1192/2012-B-15 (KSPL 54 INS 3335/2012) ze dne 12.9.2012.

⁷⁴ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 1253/2014-B-14 (KSUL 71 INS 32302/2013) ze dne 18.8.2014.

pocházet, a často jistě pochází, z oblasti šedé ekonomiky, je toto bohužel státem a insolvenčními soudy tolerováno. Insolvenční zákon sice požaduje úředně ověřené podpisy smluvních stran⁷⁵, avšak toto vzniku uvedeného problému nezabrání. Dlužníci se v případě, kdy v průběhu trvání oddlužení dojde k překročení uspokojení 30% hranice pohledávek nezajištěných věřitelů, domáhají, aby insolvenční soud zrušil nebo alespoň snížil povinnost platit částky ze smlouvy o důchodu, a tedy aby nedocházelo ke „zbytečnému přeplácení věřitelů“. Toto však není možné, a to hned ze dvou důvodů. Prvním z nich je ten, že insolvenční soud není oprávněn jakýmkoliv způsobem regulovat smlouvu uzavřenou mezi dlužníkem a poskytovatelem důchodu pro účely oddlužení, neboť se jedná o dvoustranný právní vztah mezi shora uvedenými osobami. Za druhé je pak nutno si uvědomit, že oddlužení plněním splátkového kalendáře bylo schváleno za určitých předem daných podmínek a za určité očekávané výše uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů a jakýkoliv pokus dlužníka o snížení uspokojení věřitelů lze hodnotit jako nepoctivý zájem dlužníka. Za nepoctivý záměr dlužníka je nutno považovat tedy i dohodu smluvních stran, na jejímž základě dojde ke snížení míry uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů, nebyla-li tato změna vynucena snížením příjmů poskytovatele důchodu, kvůli němuž není plátce důchodu objektivně schopen dostát svému závazku vůči dlužníku⁷⁶.

Pro účely oddlužení je dlužník dle ustanovení § 412 odst. 1 písm. b) IZ povinen mimořádný příjem vydat insolvenčnímu správci ke zpeněžení a výtěžek z tohoto zpeněžení použít k mimořádným splátkám nad rámec splátkového kalendáře. Mimořádným příjmem jsou především hodnoty získané dědictvím, darem a z neúčinného právního úkonu, stejně jako jím je majetek, který nebyl dlužníkem uveden v seznamu jeho majetku, a jiné mimořádné příjmy. Za **jiné mimořádné příjmy** lze pak považovat široké spektrum obdržených hodnot, které „*nejsou obvyklé či pravidelné, ale výjimečné, krátkodobé, ojedinělé či nahodilé; tzn., jedná se v podstatě o příležitostný přívýdělek*“⁷⁷. Za mimořádný příjem není možné považovat majetek, který ve smyslu ustanovení §§ 207 a 208 IZ nepatří

---

⁷⁵ Judikaturou bylo dovozeno, že postačí, aby byl ověřovací doložkou pro legalizaci opatřen alespoň podpis osoby poskytující dlužníku pravidelný měsíční příjem ve formě daru či důchodu.

⁷⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 343/2013-B-15 (KSUL 70 INS 24516/2021) ze dne 7.3.2013.

⁷⁷ **HÁSOVÁ, Jiřina.** *Insolvenční zákon: komentář.* 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-555-8, str. 1224.

do majetkové podstaty dlužníka. Dále není za mimořádný příjem v tomto ohledu možné považovat příjem připadající na zpeněžení majetku, který byl insolvenčním správcem sepsán do majetkové podstaty dlužníka, a to z toho důvodu, že věřitelé měli možnost na schůzi věřitelů s přihlédnutím ke znalostem majetkové podstaty dlužníka požadovat, aby oddlužení proběhlo zpeněžením majetkové podstaty, a nikoliv plněním splátkového kalendáře. Toto platí také pro případ, že v průběhu oddlužení plněním splátkového kalendáře bude dlužníku uhrazena jeho pohledávka, která byla sepsána do majetkové podstaty. Za mimořádný příjem není možné považovat hyperochu v případě zpeněžení zajištěného majetku. Na druhou stranu je nutno odpovědět na otázku, co všechno lze považovat za mimořádný příjem. Není reálné uvést všechny možné typy příjmů a hodnot, které lze považovat pro účely oddlužení za mimořádný příjem, a proto je nezbytné posuzovat každou situaci jednotlivě. Aby však bylo zřejmé, jaké druhy mimořádných příjmů se mohou v průběhu oddlužení vyskytnout, uvedeme jako příklad některé z nich. Jedná se např. o daňový bonus a vrácený daňový přeplatek⁷⁸, příjmy z krátkodobých brigád, stipendia, výhry ze soutěží a loterií, výplaty z pojistných smluv, zpětně přiznaný důchod a další⁷⁹.

Je-li v rámci oddlužení plněním splátkového kalendáře přihlášen do insolvenčního řízení dlužníka **zajištěný věřitel**, přistoupí insolvenční správce na základě jeho pokynu ke zpeněžení majetku, který je předmětem zajištění. Dojde-li k úplnému uspokojení zajištěného věřitele a bude-li z výtěžku zpeněžení zajištěného věřitele uspokojena také odměna insolvenčního správce ze zpeněžení zajištěného majetku, bude přebytek, tzv. **hyperocha**, vydán dlužníku, a to ještě před tím, než bude splněno oddlužení. Dlužník získává k takovému příjmu dispoziční oprávnění, a je tak zcela na něm, zda tento příjem použije jako mimořádnou splátku určenou k rozdělení mezi nezajištěné věřitele.⁸⁰ V případě, že v průběhu trvání oddlužení zajištěný věřitel insolvenčnímu správci pokyn ke zpeněžení předmětu zajištění neudělí, může se tento věřitel domáhat uspokojení ze zajištění i poté, co bylo oddlužení dlužníkem splněno a dlužník byl

---

⁷⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 241/2013-B-50 (MSPH 93 INS 19653/2011) ze dne 18.3.2013.

⁷⁹ HRŮŠA, Lukáš. Jiný mimořádný příjem v oddlužení plněním splátkového kalendáře. *Wwww.epravo.cz* [online]. 2015 [cit. 2017-04-22]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/jiny-mimoradny-prijem-v-oddluzeni-plnenim-splatkoveho-kalendare-98072.html>.

⁸⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 1730/2014-B-54 (KSPH 41 INS 8625/2012) ze dne 27.4.2015.

osvobozen od placení pohledávek nezajištěných věřitelů v oddlužení neuspokojené výši nebo pohledávek věřitelů, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili⁸¹.

V praxi může nastat také situace, že dlužník má **pouze věřitele se zajištěnými pohledávkami**, a přesto navrhuje jako způsob řešení úpadku oddlužením plněním splátkového kalendáře. Byť se jedná o atypickou situaci, je toto dle judikatury⁸² možné, když insolvenční soud v usnesení o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře uloží dlužníku povinnost uhradit pouze pohledávky připadající na odměnu a náhradu hotových výdajů insolvenčního správce. Dle názoru odvolacího soudu totiž není možné dlužníku upírat právo se oddlužit jen proto, že neviduje věřitele, kteří by vůči němu měli nezajištěné pohledávky. S tímto závěrem se plně ztotožňujeme, neboť se domníváme, že by při neumožnění oddlužení dlužníka také mohla nastat absurdní situace, kdy by věřitel, jenž má za dlužníkem pohledávku zajištěnou dlužníkovým majetkem, přihlásil tuto svoji pohledávku do insolvenčního řízení jako pohledávku nezajištěnou a insolvenční soud by bez problémů schválil oddlužení. V opačném případě, kdy by ten samý věřitel přihlásil svoji pohledávku jako zajištěnou, by však insolvenční soud oddlužení neschválil. Je tedy zřejmé, že postup, kdy by insolvenční soud postupoval s ohledem na způsob přihlášení jedné a té samé pohledávky různě, z toho jednou výrazně k tíži dlužníka, by byl v rozporu se smyslem insolvenčního řízení.

Obdobný postup by měl dle našeho názoru následovat také v případě, že by se do insolvenčního řízení dlužníka, v němž bylo dlužníku povoleno oddlužení, **nepřihlásil žádný věřitel**. V takovém případě by rovněž mělo dojít ke schválení oddlužení a insolvenční správce by měl bez zbytečného odkladu předložit insolvenčnímu soudu zprávu o splnění oddlužení. Insolvenční soud by pak vzal splnění oddlužení na vědomí a dlužníka osvobodil od povinnosti platit jeho pohledávky. V rámci takového oddlužení by pak došlo pouze k úhradě odpovídající výše odměny insolvenčního správce a náhrady jeho hotových výdajů.

Stran **pohledávek za majetkovou podstatou**, resp. pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou se v oddlužení

---

⁸¹ Ustanovení § 414 odst. 4 IZ; usnesení Vrchního soudu v Olomouci č.j. 2 VSOL 471/2012-P1-11 (KSOS 25 INS 8335/2009) ze dne 24.7.2012.

⁸² Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 1683/2012-B-12 (KSUL 44 INS 21967/2012) ze dne 10.12.2012.

vyskytují vždy pohledávky za majetkovou podstatou tvořené odměnou insolvenčního správce a paušální náhradou jeho hotových výdajů, které jsou každý měsíc zálohově strhávány ze srážek strhávaných z dlužníkových příjmů. Odměně insolvenčního správce a náhradě jeho hotových výdajů bude věnována samotná kapitola, a proto se jimi na tomto místě již nebudeme více zabývat. Další pohledávkou za majetkovou podstatou, která v režimu oddlužení připadá v úvahu je v případě zpeněžení zajištěného majetku náhrada nákladů spojených se správou a zpeněžením tohoto majetku, která se uspokojuje přednostně z výtěžku zpeněžení tohoto majetku. Stran pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou připadají v úvahu především pohledávky z titulu výživného, resp. dlužného výživného, které jsou taktéž uspokojovány přednostně, tedy předtím, než jsou uspokojováni nezajištění věřitelé, a s nimiž musí dlužník v případě podání návrhu na povolení oddlužení vždy kalkulovat.⁸³

V případech, kdy dochází ať již z jakýchkoliv důvodů ke změně poměru uspokojení nezajištěných věřitelů (rozhodnutí incidenčního sporu týkajícího se určení popřené pohledávky, zjištění popřené pohledávky, zpětvzetí pohledávky, změna v osobě věřitele a výsledek zvláštního přezkumného jednání)⁸⁴, anebo ke změně v okruhu uspokojovaných věřitelů (např. pohledávka některého z věřitelů byla uhrazena ručitelem nebo spoludlužníkem), insolvenční správce zohlední tyto změny, předloží insolvenčnímu soudu změněnou zprávu pro oddlužení včetně upraveného distribučního schématu, po dobu běhu lhůty pro podávání námitek příslušné částky deponuje a po uplynutí této lhůty začne insolvenční správce vyplácet částky dle upraveného distribučního schématu. Dosavadní praxe insolvenčních soudů je taková, že zprávu se změněným distribučním schématem insolvenční soud zveřejní v insolvenčním rejstříku spolu s poučením o možnosti podávat proti této zprávě námítka a po uplynutí lhůty pro podání námitek již usnesení, kterým by se schvalovala zpráva insolvenčního správce s uvedenou změnou distribučního schématu nevydává.

V případě, že dojde v průběhu plnění oddlužení k významným změnám okolností důležitých pro výši a další trvání měsíčních splátek, za nichž bylo oddlužení plněním splátkového kalendáře schváleno, je na insolvenčním soudu, aby i bez návrhu postupoval v souladu s ustanovením § 407 odst. 3 IZ a rozhodl

---

⁸³ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 638/2011-B-17 (KSUL 46 INS 2320/2011) ze dne 15.9.2011.

⁸⁴ Ustanovení § 398a odst. 7 IZ.

o **změně splátkového kalendáře**. Těmito okolnostmi jsou změna životní situace dlužníka spojená s nárůstem nákladů na živobytí, v důsledku čehož žádá dlužník insolvenční soud o snížení měsíčních splátek pro oddlužení. Je nutné stále mít na paměti, že i v tomto případě je nezbytné, chce-li insolvenční soud žádosti dlužníka vyhovět, aby výše uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů činila nejméně 50 %. Druhým takový případem může být otázka délky insolvenčního řízení.

Dojde-li z jakéhokoliv důvodu v průběhu oddlužení ke ztrátě zaměstnání, je dlužník povinen hledat si zaměstnání nové, příp. i hůře placené, či vykonávat samostatnou výdělečnou činnost anebo si obstarat příjem od třetí osoby v podobě důchodu nebo daru poskytovaného touto osobou dlužníkovi na základě smlouvy. Za normální situace většinou nebude mít dlužníkův příjmový výpadek vliv na další vývoj oddlužení, zvláště pak v případě, kdy dlužníkův předpoklad uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů vysoce přesahuje 30% hranici.⁸⁵

Usnesení o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se doručuje insolvenčnímu správci, dlužníku a plátcí příjmu zvlášť do vlastních rukou a obsahuje dle ustanovení § 406 odst. 2 IZ uložení povinnosti dlužníku splácet po dobu 5 let prostřednictvím insolvenčního správce částky sražené z jeho příjmů, a to v konkrétním termínu, přičemž poměr uspokojení jednotlivých nezajištěných věřitelů vyplývá ze zprávy pro oddlužení. Splátka musí být dlužníkem uhrazena nejpozději do konce měsíce následujícího po měsíci bezprostředně následujícím po měsíci, v němž nastanou účinky oddlužení.

Další náležitostí tohoto usnesení je označení plátce příjmu dlužníka a příkázání povinnosti této osobě, aby srážela z dlužníkova příjmu částky, jako je tomu v případě výkonu rozhodnutí nebo exekuce. Insolvenční soud je povinen v případě, že nařizuje provádění srážek ze mzdy či jiného příjmu více plátcům příjmů dlužníka, určit každému z nich jednotlivě, jakou část nezabavitelné částky nemají srážet. Při souběhu postižitelných příjmů od více plátců se tyto příjmy při provádění zákonných srážek sčítají⁸⁶. Přitom postačí, aby insolvenční soud uvedl, jakou procentuelní část výše nezabavitelné částky má ten který plátec

---

⁸⁵ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou*. 4. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-568-5, str. 182–183.

⁸⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 25/2013-B-34 (MSPH 60 INS 14961/2012) ze dne 24.9.2013.

dlužníkovu příjmu ponechat dlužníku. Tento postup je však dle našeho názoru neúčelný, neboť insolvenční správce má na rozdíl od insolvenčního soudu dostatečné možnosti pro to, aby zohlednil měnící se výše dlužníkových příjmů. Příkladem může být situace, kdy by došlo k výraznému snížení dlužníkovu příjmu od jednoho z jeho zaměstnavatelů, což by vedlo k tomu, že tento zaměstnavatel by nebyl schopen dlužníku vyplácet v usnesení o schválení oddlužení určenou část nezabavitelné částky, za těchto nastíněných okolností by insolvenční soud musel pokaždé, kdy k takové situaci dojde, přistoupit ke změně splátkového kalendáře dle ustanovení § 407 IZ.

Konečně má usnesení o schválení oddlužení obsahovat označení věřitele, který souhlasil s uspokojením nižším než 30 % nezajištěných pohledávek, a uvedení nejnižší částky, na níž se s tímto věřitelem dohodl.

Proti tomuto usnesení není obecně odvolání přípustné. Samozřejmě jako všude platí i zde několik výjimek. Tou první je přípustnost odvolání přihlášeného věřitele, avšak pouze v případě, že nesouhlasil se schváleným způsobem oddlužení a proti tomuto schválení hlasoval. Další osobou, která je oprávněna podat do rozhodnutí o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře, je dlužník, kterému insolvenční soud zamítl návrh na stanovení nižších než zákonem určených splátek. Poslední osobou oprávněnou podat odvolání do tohoto usnesení je věřitel, který nesouhlasí a hlasoval proti stanovení jiné výše měsíčních splátek.

Schválením oddlužení plněním splátkového kalendáře však snaha dlužníka o oddlužení nekončí, nýbrž se teprve začíná. Dlužníku jsou zákonem stanoveny četné **povinnosti, které jsou vymezeny v ustanovení § 412 odst. 1 IZ**. Dlužník je v první řadě povinen vykonávat přiměřenou výdělečnou činnost nebo, v případě, že dlužník nemá zaměstnání, o ni alespoň usilovat. Dlužník také nesmí odmítnout splnitelnou možnost obstarat si příjem⁸⁷. Dlužník dále nesmí zatajovat své příjmy a v případě potřeby je povinnou poskytnout k nahlédnutí insolvenčnímu správci nebo věřitelskému orgánu svá daňová přiznání. Dalšími povinnostmi dlužníka jsou: bezodkladná informační povinnost dlužníka ohledně změny své adresy, čísla občanského průkazu apod., každých 6 měsíců předložit insolvenčnímu soudu zprávu o svých příjmech za toto období. Dlužníku je konečně zapovězeno poskytovat některým věřitelům zvláštní výhody a přijímat

---

⁸⁷ **MARŠÍKOVÁ Jolana**. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou*. 5. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-675-0. str. 189.

na sebe závazky, které by dlužník nebyl v průběhu trvání oddlužení schopen plnit. V případě, že by došlo k porušení některých shora uvedených povinností, může to vést ke konstatování závažného porušení povinností stanovených insolvenčním soudem, příp. zjištění nepoctivého záměru dlužníka, což by v každém případě mělo mít za následek zrušení schváleného oddlužení a prohlášení konkursu na majetek dlužníka. Nad činností dlužníka dohlíží v průběhu oddlužení plněním splátkového kalendáře dle ustanovení § 412 odst. 2 IZ insolvenční správce, který o této činnosti podává pravidelnou zprávu insolvenčnímu soudu a věřitelskému výboru. Podle odst. 3 pak dlužník není bez souhlasu insolvenčního správce oprávněn odmítnout přijetí daru nebo dědictví, učiní-li tak, jedná se o neplatné jednání. Totéž pak platí v případě, kdy dlužník uzavře bez souhlasu insolvenčního správce dohodu o vypořádání dědictví, podle níž má z dědictví obdržet méně, než činí jeho dědický podíl. Insolvenční zákon vytváří vyvratitelnou domněnku, že dlužník, který za trvání účinků schválení oddlužení neodmítne dědictví, uplatnil výhradu soupisu.

Ke splnění oddlužení plněním splátkového kalendáře může dojít jednak po uplynutí 5 let, kdy dlužník řádně plnil své povinnosti, jednak i před uplynutím 5 let, pokud dlužník zcela uhradil pohledávky svých nezajištěných věřitelů. Postupu souvisejícímu se splněním oddlužení bude dále věnován prostor v samotné kapitole.

5.1.1 Oddlužení plněním splátkového kalendáře v případě společného oddlužení manželů

Ohledně **oddlužení plněním splátkového kalendáře v případě společného oddlužení manželů** platí všechno, co bylo uvedeno shora, přičemž ohledně úhrady závazků manželů, a to at' již výlučných závazků jednoho z manželů, nebo závazků spadajících do společného jmění manželů, platí, že částky srážené z příjmů dlužníků, jsou v průběhu plnění splátkového kalendáře poměrně započítávány na všechny jejich závazky. Solidární princip je tímto způsobem nastaven z toho důvodu, že dlužníci jsou po dobu trvání insolvenčního řízení považováni za jednoho dlužníka a že po splnění oddlužení dojde bez ohledu na to, který z manželů měl více závazků, k oddlužení celého společného jmění manželů.

Srážky z příjmů dlužníků – manželů – jsou prováděny stejně, jako je tomu v případě individuálního dlužníka, tzn., že každému z manželů je vypočtena nezabavitelná částka zvlášť a obě částky jsou pak zaslány insolvenčnímu správci, který je dle distribučního schématu poměrně přerozdělí mezi nezajištěné věřitele. Je-li v oddlužení pouze jeden z manželů, jsou srážky prováděny pouze z příjmů tohoto manžela.

Jak již bylo uvedeno výše, insolvenční zákon po dlužníkovi, jemuž bylo schváleno oddlužením plněním splátkového kalendáře, požaduje plnění určitých povinností. S ohledem na skutečnost, že v rámci společného oddlužení manželů jsou dlužníci – manželé – považováni po dobu trvání řízení za jediného dlužníka, je také na plnění jejich povinností nahlíženo, jako by je plnil jeden dlužník. V případě, kdy jeden z manželů přestane své povinnosti řádně plnit, nahlíží se na dlužníky, bez ohledu na plnění povinností druhým manželem, jako na dlužníky, kteří neplní své povinnosti uložené jim zákonem a insolvenčním soudem, a mělo by dojít ke zrušení oddlužení obou z manželů a prohlášení konkursu na jejich majetek, resp. k zastavení insolvenčního řízení.

Pokud bychom se měli jenom okrajově zmínit o tom, jakým způsobem probíhalo oddlužení plněním splátkového kalendáře před revizní novelou, tj. před 1. lednem 2014, museli bychom konstatovat, že postup byl totožný s tím, který je popsán výše.

5.2 Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty dlužníka

Kromě plnění splátkového kalendáře může oddlužení dle ustanovení § 398 odst. 1 IZ proběhnout zpeněžením majetkové podstaty dlužníka. Tento způsob oddlužení na rozdíl od plnění splátkového kalendáře nepostihuje budoucí dlužníkovy příjmy, ale jeho aktiva, která jsou v průběhu oddlužení zpeněžena, a výtěžek ze zpeněžení je vyplacen nezajištěným věřitelům. Podle odst. 2 tohoto ustanovení pro oddlužení zpeněžením majetkové podstaty dlužníka platí obdobně ustanovení o zpeněžení majetkové podstaty v případě řešení dlužníkova úpadku konkursem.

Přestože se oddlužení zpeněžením majetkové podstaty ve svém základu velice podobá konkursu, je v něm jeden výrazný rozdíl. Dlužník může po splnění oddlužení stejně jako v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře požádat o osvobození od povinnosti platit své závazky dle ustanovení § 414 IZ, a tak

dosud neuspokojené pohledávky nebo do insolvenčního řízení nepřihlášené pohledávky získávají po splnění oddlužení charakter naturálních obligací.

Do **majetkové podstaty**, která je určena ke zpeněžení, patří všechny dlužníkův majetek s výjimkou majetku nabytého dlužníkem v průběhu insolvenčního řízení poté, co nastaly účinky schválení oddlužení. Toto je základní rozdíl v pojetí majetkové podstaty dlužníka oproti jejímu pojetí v konkursu, v němž do ní patří i majetek nabytý po prohlášení konkursu. Do majetkové podstaty tak nebude spadat zejména mzda nebo jiný pravidelný dlužníkův příjem, dědění či dar. Majetek spadající do majetkové podstaty je sepsán insolvenčním správcem v soupisu majetkové podstaty a dále je specifikován v usnesení o schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty.

Usnesení o schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty musí dle ustanovení § 406 IZ obsahovat označení insolvenčního správce, označení majetku náležejícího ke dni schválení oddlužení do majetkové podstaty, a to včetně budoucích dlužníkových mimořádných příjmů uvedených v ustanovení § 412 odst. 1 písm. b) IZ, tj. zejména dědictví a dar, avšak pouze v případě, pokud se jedná o majetek, který dlužník neoznačil v seznamu majetku, ač tak měl učinit, a dále pak hodnoty získané z neúčinného právního jednání. Ohledně označení budoucích mimořádných příjmů dlužníka došlo novelou k odstranění rozporu mezi povinností označit tyto příjmy jako součást majetkové podstaty dlužníka určenou ke zpeněžení v rámci oddlužení a mezi ustanovením § 408 odst. 2 IZ, podle něhož má dlužník k tomuto majetku po schválení oddlužení dispoziční oprávnění⁸⁸. Usnesení konečně obsahuje označení nezajištěných věřitelů, kteří vyslovili souhlas s tím, že hodnota plnění, které při oddlužení obdrží, bude nižší než 30 % jejich pohledávky, a to s uvedením nejnižší hodnoty plnění, na které se tyto věřitelé s dlužníkem dohodli.

Ohledně majetku spadajícího do majetkové podstaty v okamžiku schválení oddlužení dle ustanovení § 408 odst. 1 IZ platí o účincích schváleného oddlužení zpeněžením majetkové podstaty obdobně ustanovení o účincích prohlášení konkursu, tj. dochází k přechodu oprávnění nakládat s majetkovou podstatou na insolvenčního správce, jakož i výkon práv a plnění povinností, které přísluší dlužníku, pokud souvisí s majetkovou podstatou. Stejně tak dochází k vypořádání

---

⁸⁸ K tomu usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 1712/2014-B-18 (KSKH 35 INS 235/2013) ze dne 30.9.2014.

společného jmění manželů. K tomu nedochází pouze v případě, že bylo schváleno společné oddlužení manželů zpeněžením majetkové podstaty, kdy všechen majetek je pro účely oddlužení považován za majetek ve společném jmění manželů, a společné jmění manželů tak nezaniká. Dle ustanovení § 408 odst. 2 IZ má dispoziční oprávnění k majetku, který dlužník získá poté, co nastanou účinky schválení oddlužení, od právní moci rozhodnutí o schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, dlužník. Vzniknou-li po té, co nastaly účinky schváleného oddlužení dlužníku nové závazky, které nemají být uspokojeny v rámci probíhajícího insolvenčního řízení, může být tento majetek na základě uvedených pohledávek postižen nařízením, zahájením, resp. provedením výkonu rozhodnutí nebo exekuce.

V rámci této práce nebude popisován způsob, jakým dochází ke zpeněžování majetkové podstaty, neboť se jedná o velmi obsáhlou problematiku. Pouze zde zmíníme, že podle ustanovení § 286 IZ lze majetkovou podstatu zpeněžovat veřejnou dražbou, prodejem movitých a nemovitých věcí podle ustanovení o.s.ř. o výkonu rozhodnutí, prodejem majetku mimo dražbu a prodejem v dražbě provedeného soudním exekutorem.

V případě, že je do insolvenčního řízení, v němž je úpadek dlužníka řešen oddlužením zpeněžením majetkové podstaty, přihlášen **zajištěný věřitel**, zpeněží dle ustanovení § 408 odst. 3 IZ insolvenční správce majetek tvořící předmět zajištění pouze na základě uděleného pokynu zajištěného věřitele, avšak za podmínky, že zpeněžením ostatního majetku dojde k plnému uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů, anebo pokud zajištěná pohledávka zjevně přesahuje hodnotu zajištění, přičemž z výtěžku zpeněžení zajištěného majetku (po odečtení nákladů spojených se správou a zpeněžením zajištěného majetku – max. 4 %, resp. 5 % z kupní ceny, jinak je nutný souhlas věřitelského orgánu – a odměny insolvenčního správce) je přednostně uspokojován zajištěný věřitel, a teprve v případě, že zajištěný věřitel byl uspokojen v plném rozsahu své přihlášené zajištěné pohledávky, je přebytek rozdělen mezi nezajištěné věřitele. V případě, že zajištěná pohledávka není z výtěžku zpeněžení zajištěného majetku uspokojena zcela, bude tato pohledávka v rozsahu, v němž nebyla uspokojena, uspokojena spolu s pohledávkami nezajištěných věřitelů⁸⁹. Tento závěr však není

---

⁸⁹ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č.j. 3 VSOL 295/2011-A-11 (KSBR 44 INS 5660/2011) ze dne 31.5.2011.

dle našeho názoru správný, neboť by v rámci oddlužení, lhotejně zda plněním splátkového kalendáře či zpeněžením majetkové podstaty, měla být nastavena stejná pravidla a nemělo by docházet k tomu, že věřitelé budou uspokojováni dle způsobu oddlužení v různé výši a poměru. Zajištěný věřitel má již sám o sobě výsadní postavení v rámci insolvenčního řízení, neboť jeho pohledávka je uspokojována dle jeho pořadí přednostně a na úkor ostatních věřitelů. Jak již bylo uvedeno v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře, záleží pouze na věřiteli, jakým způsobem přihlásí své pohledávky do insolvenčního řízení a nic mu nebrání přihlásit svoji pohledávku jako zajištěnou pouze částečně a ve zbylém rozsahu ji přihlásit jako nezajištěnou. Dále je nutno podotknout, že zajištěný věřitel nemůže na schůzi věřitelů hlasovat ohledně způsobu oddlužení, a to právě z toho důvodu, že zákonodárce předpokládal uspokojení tohoto věřitele v rozsahu jeho zajištěné pohledávky z výtěžku zpeněžení zajištěného majetku.

Pokud zajištěný věřitel pokyn se zpeněžením zajištěného majetku do skončení oddlužení insolvenčnímu správci nedá, zůstává mu právo na uspokojení ze zajištění i poté, co bude vzato na vědomí oddlužení dlužníka a dlužník bude osvobozen od povinnosti platit své závazky.

Poté, co dojde ke zpeněžení dlužníkovu majetku, jenž podléhá oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, postupuje se dle ustanovení § 407 odst. 4 IZ, dále dle ustanovení §§ 302 až 307 IZ, tedy dle ustanovení upravujících konečnou zprávu a rozvrh v konkursu. V konečné zprávě insolvenční správce shrne příjmy a výdaje majetkové podstaty, a to včetně uvedení výpočtu své odměny. Po jejím předložení insolvenční soud konečnou zprávu přezkoumá, a zjistí-li, že konečná zpráva je bezvadná a odpovídá realitě insolvenčního řízení, tuto zveřejní a poučí účastníky o možnosti podat proti ní ve lhůtě 15 dnů ode dne jejího zveřejnění námitky. V případě, že nejsou ve stanovené lhůtě podány námitky, insolvenční soud konečnou zprávu schválí. Insolvenční správce po právní moci usnesení o schválení konečné zprávy předloží insolvenčnímu soudu návrh rozvrhového usnesení, v němž uvede, v jakém poměru budou uspokojeny pohledávky nezajištěných věřitelů z výtěžku zpeněžení majetkové podstaty. Tento poměr je stanoven podle výše zjištěných pohledávek jednotlivých nezajištěných věřitelů. Poté, co insolvenční soud opět přezkoumá správnost návrhu rozvrhového usnesení, toto vydá a insolvenční správce po právní moci tohoto rozhodnutí vyplatí poměrné částky nezajištěným věřitelům.

V případě, že dochází v rámci oddlužení zpeněžením majetkové podstaty dlužníka ke zpeněžení zajištěného majetku, dojde k uspokojení zajištěné pohledávky, resp. zajištěných pohledávek, přičemž případný přebytek je na rozdíl od oddlužení plněním splátkového kalendáře, kdy hyperocha byla vydána do dispoziční sféry dlužníka, ponechán pro účely oddlužení a je poměrně rozdělen v rámci rozvrhu mezi nezajištěné věřitele dlužníka.

V případě, že dojde ke zpeněžení majetkové podstaty dlužníka a výtěžek tohoto zpeněžení zcela uspokojí pohledávky nezajištěných věřitelů, měla by být hyperocha vydána zpět dlužníkovi. Zde však dle našeho názoru nastává kámen úrazu současné právní úpravy, nad níž by bylo na místě se důkladně zamyslet. Podle ustanovení § 407 odst. 4 IZ se po zpeněžení majetkové podstaty postupuje podle ustanovení upravujících konečnou zprávu a rozvrh v konkursu. Podle těchto ustanovení je možné rozdělovat částky určené v rozvrhu, a tedy i případný přebytek teprve po právní moci rozvrhového usnesení. S tímto mohou být značné problémy. V rámci oddlužení totiž často jediným zpeněžitelným majetkem bývá nemovitost dlužníka, kterou nezřídka dlužník sám osobně obývá. V případě jejího zpeněžení pak může dojít k absurdní situaci, kdy dlužník sice má nárok na vrácení přebytku zpeněžení majetkové podstaty, ten však obdrží teprve po právní moci rozvrhu, což však nový vlastník nemovitosti nemusí zohledňovat, a může po dlužníkovi ve smyslu ustanovení § 285 odst. 2 IZ požadovat vyklizení nemovitosti. Podle ustanovení § 285 odst. 3 IZ sice dlužníku náleží stejná bytová náhrada jako při výpovědi nájmu bytu dané nájemci pro hrubé porušení povinností vyplývajících z nájmu bytu. Zde však nezbývá než konstatovat, že toto ustanovení je s ohledem na přijetí zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ode dne nabytí jeho účinnosti obsolentní, a dlužník tak nárok na žádnou bytovou náhradu ve skutečnosti nemá. Může tak dojít k situaci, kdy dlužník má nárok na mnohdy nemalé peněžní prostředky, za něž si chce pořídit nové bydlení, avšak na tyto dosáhne teprve po právní moci rozvrhového usnesení. Po tuto dobu buď všelijak protahuje vyklizení nemovitosti, anebo se ocitne bez domova. Tento stav je dle našeho názoru neuspokojivý a mělo by dojít ke změně zákonné úpravy tím směrem, aby k podobným situacím nemohlo docházet. Jedním z řešení, které by připadalo do úvahy, by byla možnost poskytnout takovému dlužníku zálohu na zajištění nového bydlení.

5.2.1 Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty v případě společného oddlužení manželů a vypořádání společného jmění manželů

V případě oddlužení **zpeněžením majetkové podstaty manželů** spadá do majetkové podstaty dlužníků všechen jejich majetek, a to ať již majetek ve výlučném vlastnictví dlužníků, tak i majetek, který mají dlužníci ve společném jmění manželů. Pro účely oddlužení zpeněžením majetkové podstaty dlužníci – manželé – přikládají ke společnému návrhu na povolení oddlužení společné prohlášení ve smyslu ustanovení § 394a odst. 2 IZ, že pro případ, že jejich úpadek bude řešen oddlužením zpeněžením majetkové podstaty, bude všechen jejich majetek pro účely oddlužení považován za majetek spadající do společného jmění manželů. Díky tomuto prohlášení tak odpadají otázky, ze zpeněžení jakého majetku budou uspokojeni jací věřitelé a v jakém poměru. Je totiž naprosto zřejmé, že všichni věřitelé, a to ať již výluční věřitelé jednoho z manželů, nebo věřitelé obou manželů, budou uspokojeni všichni poměrně dle výše svých zjištěných nezajištěných pohledávek.

Před nabytím účinnosti revizní novely dne 1. ledna 2014 byl postup při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty dlužníků – manželů – totožný.

V případě, že dlužník má manžela a má oddlužení zpeněžením majetkové podstaty schváleno pouze on a ohledně manžela je buď vedeno samotné insolvenční řízení, anebo ohledně něj není vedeno insolvenční řízení žádné, použijí se ve smyslu ustanovení § 408 odst. 1 IZ obdobně ustanovení §§ 268 an. IZ upravující vypořádání společného jmění manželů v rámci konkursu. Okamžikem schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty tak za obdobného použití ustanovení § 268 odst. 1 IZ dojde k zániku společného jmění manželů dlužníka a jeho manžela. Toto se týká také případu, kdy je schváleno oddlužení plněním splátkového kalendáře⁹⁰, v jehož rámci dochází ke zpeněžování zajištěného majetku náležejícího do společného jmění manželů. Před započítáním zpeněžování majetku musí dojít dle odst. 2 k **vypořádání společného jmění manželů**, které a) zaniklo z důvodu schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, b) zaniklo, avšak dosud nebylo vypořádáno nebo c) bylo zúženo smlouvou nebo rozhodnutím soudu, avšak dosud nebylo

⁹⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 4 VSPH 1347/2015-B-38 (KSPH 42 INS 20933/2012) ze dne 5.11.2015.

vypořádáno. Pokud byly po zahájení insolvenčního řízení uzavřeny stran společného jmění manželů jakékoliv dohody, stávají se okamžikem schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty za obdobného použití ustanovení § 269 odst. 1 IZ neplatnými.

Poté, co dojde ke schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, přechází při obdobné aplikaci ustanovení § 270 odst. 1 IZ oprávnění uzavřít **dohodu o vypořádání společného jmění manželů** na insolvenčního správce, přičemž uzavření dohody o vypořádání společného jmění manželů uzavřené dlužníkem je neplatné. Podle odst. 2 spadá vždy do majetkové podstaty dlužníka ta část společného jmění manželů, která byla dlužníkem použita za souhlasu manžela pro účely podnikání. Poté, co insolvenční správce uzavře dohodu o vypořádání společného jmění manželů, předloží ji dle ustanovení § 271 IZ ke schválení věřitelskému výboru a následně soudu. Po jejím schválení insolvenčním soudem má schválená dohoda o vypořádání společného jmění manželů účinky pravomocného rozsudku. Pokud je dohoda v rozporu s právními předpisy anebo s ní nesouhlasí věřitelský výbor, insolvenční soud ji neschválí. Proti rozhodnutí o schválení dohody o vypořádání společného jmění manželů není přípustné odvolání, proti usnesení o neschválení dohody mohou podat odvolání účastníci této dohody. Pokud o vypořádání společného jmění manželů probíhá řízení, stává se insolvenční správce dle ustanovení § 273 odst. 1 IZ účastníkem tohoto řízení místo dlužníka⁹¹. Trvají-li účinky rozhodnutí o úpadku, nelze toto řízení skončit soudním smírem. Významnou pro výši a strukturu dlužnických závazků je skutečnost, že dle ustanovení § 275 IZ se pohledávka manžela dlužníka vzniklá vypořádáním společného jmění manželů považuje za pohledávku přihlášenou do insolvenčního řízení a uspokojuje se stejně jako ostatní přihlášené pohledávky.

5.3 Oddlužení kombinací plněním splátkového kalendáře a zpeněžení majetkové podstaty dlužníka

Až do 1. července 2017 znal IZ formálně pouze dva způsoby oddlužení, a to oddlužení plněním splátkového kalendáře a oddlužení zpeněžením majetkové podstaty. Judikaturou pak byl dovozen ještě třetí způsob spočívající v kombinaci

---

⁹¹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 ICdo 11/2016 ze dne 29.2.2016.

dvou výše uvedených⁹².

Po novele IZ je způsob oddlužení kombinací dvou základních způsobů upraven v ustanovení § 398 odst. 1 IZ, kdy na základě výslovného prohlášení dlužníka může insolvenční správce navrhnout, aby byl dlužníkův úpadek řešení oddlužením kombinací plněním splátkového kalendáře a zpeněžení majetkové podstaty, příp. její části. To znamená, že s daným způsobem oddlužení musí být spojena výslovná iniciativa dlužníka, na jejímž základě je pak insolvenční správce oprávněn tento způsob oddlužení navrhnout insolvenčnímu soudu ke schválení.

V případě, že je schváleno oddlužení kombinací plnění splátkového kalendáře a zpeněžení majetkové podstaty, je nezbytné, aby stejně jako v ostatních případech došlo k uspokojení nezajištěných věřitelů minimálně v rozsahu 30 % jejich pohledávek.

Pokud by tento způsob řešení oddlužení nastal v případě společného oddlužení manželů, je dle našeho názoru nezbytné, aby prohlášení o tomto způsobu oddlužení bylo shodně učiněno oběma manžely, nebylo-li tak učiněno již v rámci společného návrhu na povolení oddlužení manželů. Ve zbytku platí to, co bylo řečeno výše u předchozích způsobů oddlužení.

---

⁹² Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 1533/2012-B-23 (KSHK 45 INS 22049/2011) ze dne 15.11.2012.

6 Splnění oddlužení a osvobození dlužníka od povinnosti platit pohledávky

Insolvenční řízení, v němž je dlužníkův úpadek řešen oddlužením se končí po splnění oddlužení, tedy poté, co byly dlužníkem splněny všechny podmínky schváleného způsobu oddlužení, tj. v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře průběžné hrazení splátek nezajištěným věřitelům po dobu 5 let, příp. v případě uspokojení 100 % zjištěných nezajištěných pohledávek i dříve, v případě oddlužení zpeněžením majetkové podstaty zpeněžením dlužníkovra majetku k tomu určenému, příp. kombinací obou uvedených.

Podle ustanovení § 413 IZ vezme insolvenční soud usnesením na vědomí splnění oddlužení. V tomto usnesení soud současně vyčíslí odměnu a náklady insolvenčního správce a zprostit jej funkce. Proti rozhodnutí o vzetí na vědomí splnění oddlužení není odvolání přípustné, a to ani dlužníkem, jak uvedl ve svém usnesení Ústavní soud České republiky⁹³. Po splnění oddlužení plněním splátkového kalendáře insolvenční správce již neplní žádné povinnosti podle schváleného splátkového kalendáře. Jedinou výjimku tvoří předložení zprávy insolvenčního správce o splnění oddlužení insolvenčnímu soudu, v níž si insolvenční správce současně vyúčtuje svoji odměnu a hotové výdaje⁹⁴. Na rozdíl od konkursu (§ 313 IZ) není ponecháno na úvaze insolvenčního soudu, zda ponechat insolvenčního správce ve funkci také poté, co bylo vzato na vědomí splnění oddlužení, nýbrž je nutno jej současně s tímto zprostit funkce⁹⁵.

Podle ustanovení § 414 odst. 1 IZ má dlužník, který řádně a včas plní všechny své povinnosti stanovené mu schváleným způsobem oddlužení, právo, aby **byl osvobozen od povinnosti platit všechny své pohledávky**, které byly zahrnuty do oddlužení, a to v rozsahu, v němž nebyly dosud uhrazeny. Na rozdíl od právní úpravy účinné do 30. června 2017 není podle stávající právní úpravy zapotřebí, aby dlužník podával návrh na osvobození od placení pohledávek, neboť insolvenční soud je povinen učinit tak i bez návrhu. Podle odst. 2 se osvobození pak vztahuje také na věřitele, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení řádně a včas nepřihlásili, ač tak měli učinit, a na věřitele, k jejichž pohledávkám se

⁹³ Usnesení Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS 40/13 ze dne 5.11.2013.

⁹⁴ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 1752/2013-B-35 (KSLB 76 INS 1488/2012) ze dne 10.3.2014.

⁹⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 2 VSPH 339/2013-B-31 (KSHK 42 INS 12426/2012) ze dne 17.12.2013.

v řízení nepřihlíželo. Podle odst. 3 se toto konečně vztahuje také na ručitele a jiné osoby, které měly pro tyto pohledávky vůči dlužníku právo postihu. V případě, že byla v rámci řízení zjištěna zajištěná pohledávka a zajištěný věřitel nepožádal po schválení oddlužení o zpeněžení předmětu tvořícího zajištění, zůstává takovému věřiteli právo uspokojit se z předmětu zajištění také po skončení insolvenčního řízení. Pohledávek, které se v insolvenčním řízení neuspokojují (§ 170 IZ), se věřitel může takto domáhat jen za dobu od skončení insolvenčního řízení. Všechny pohledávky, na něž se vztahuje osvobození, mají po skončení insolvenčního řízení charakter naturálních obligací.

Osvobození od povinnosti platit své dosud neuhrazené pohledávky, resp. další pohledávky uvedené výše, je **možné dlužníku přiznat také v případě, kdy dlužník nesplní požadovaných 30 % pohledávek nezajištěných věřitelů, resp. 50 %** v případech, kdy byla dlužníku přiznána jiná výše měsíčních splátek, než je výše zákonná, nebo plnění, na němž se věřitelé s dlužníkem dohodli. Toto lze dle ustanovení § 415 IZ učinit pouze na základě dlužníkovy návrhu a za podmínky, že schválenému plnění nebylo vyhověno z důvodů, které nebyly zaviněny dlužníkem, a že plnění poskytnuté nezajištěným věřitelům je vyšší, než jaké by bylo v případě, že by dlužníkův úpadek byl řešen konkursem. Dlužník v tomto návrhu musí tvrdit takové skutečnosti, které jsou objektivně působící, v jejichž důsledku nebylo dosaženo požadované hodnoty plnění, a současně označit důkazy k prokázání těchto tvrzení. Dlužník též musí tvrdit a prokázat, že částka, která by byla určena k uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů v konkursu (vzhledem k výtěžku zpeněžení majetkové podstaty), by nebyla vyšší než hodnota plnění získaného těmito věřiteli podle splněného oddlužení⁹⁶.

Jako důvod pro osvobození od placení pohledávek nelze považovat skutečnost, že dlužník ztratí zaměstnání, a neznamená to ani to, že by byl zbaven povinnosti dostát svým povinnostem. Dlužník je v případě, kdy je bez zaměstnání, povinen usilovat o získání nového zaměstnání a nesmí odmítnout zaměstnání, které bude schopen vykonávat. V případě, že by tak učinil, lze to považovat za důvod pro zrušení schváleného oddlužení⁹⁷.

---

⁹⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 6/2015-B-46 (KSUL 45 INS 4254/2012) ze dne 13.3.2015.

⁹⁷ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 607/2010-B-35 (KSPH 55 INS 1199/2009) ze dne 29.9.2010.

Judikaturou bylo dovozeno, že za určitých okolností je přípustné osvobodit dlužníka od povinnosti platit pohledávky. Je však nezbytné splnění dvou podmínek a i při jejich splnění záleží čistě na úvaze insolvenčního soudu, zda bude dlužník osvobozen. Těmito podmínkami jsou:

- ekonomická situace nesmí být zaviněna dlužníkem, přičemž toto je dlužník povinen prokázat a
- v případě, že by se dlužníkův úpadek řešil konkursem, by nedošlo k vyššímu uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů⁹⁸.

Osobně jsme ochotni akceptovat zákonnou možnost osvobození dlužníka při nepatrném nesplnění minimální zákonné hranice uspokojení pohledávek, úplnou absenci úhrady pohledávek nezajištěných věřitelů však považujeme za nevhodnou, neboť se domníváme, že hlavním cílem insolvenčního řízení, lhostejno na způsobu řešení úpadku, by vždy měly být zájmy věřitelů, neboť jsou to v první řadě ti, kteří budou ve valné většině případů zkráceni na uspokojení svých pohledávek.

V případě, že dlužník eviduje zahraničního věřitele pocházejícího z členského státu Evropské unie a tohoto řádně označí, avšak insolvenční soud tohoto věřitele ve smyslu ustanovení § 430 IZ nevyzve, aby přihlásil svoji pohledávku do insolvenčního řízení, a tento věřitel tak učiní až poté, co bylo rozhodnuto o vzetí na vědomí splnění oddlužení, a dlužník byl osvobozen od povinnosti platit pohledávky, nemůže se to přičítat k tíži dlužníka⁹⁹. Dle našeho názoru by zde pak byl jistě dán prostor pro uplatňování náhrady škody po státu.

Podle ustanovení § 416 odst. 1 IZ se osvobození nevztahuje na pohledávky z titulu peněžitého trestu nebo jiné majetkové sankce, jež byla dlužníku uložena v trestním řízení pro úmyslný trestný čin, a dále pohledávek na náhradu škody způsobené úmyslným porušením právní povinnosti.

V případě, že insolvenční soud rozhodl o osvobození dlužníka od povinnosti platit své závazky, je podle ustanovení § 416 odst. 2 IZ oprávněn

---

⁹⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 2161/2014-B-74 (KSLB 76 INS 8091/2009) ze dne 21.1.2015.

⁹⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 2510/2014-B-21 (KSPL 56 INS 15157/2012) ze dne 3.2.2015.

podat odvolání pouze ten věřitel, jehož zjištěná nezajištěná pohledávka¹⁰⁰ nebyla v plné výši uspokojena. V případě, že návrh na osvobození dlužníka od povinnosti platit své závazky byl insolvenčním soudem zamítnut, je oprávněn podat odvolání pouze dlužník. V obou těchto případech je možné podat odvolání pouze z toho důvodu, že nebyly splněny předpoklady pro jeho vydání.

V případech, které jsou předpokládány v ustanovení § 417 IZ má insolvenční soud oprávnění odejmout dlužníku osvobození od povinnosti platit pohledávky, zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž nebyly dosud uspokojeny. O odejmutí osvobození je možno rozhodnout pouze na základě návrhu věřitele do 3 let ode dne pravomocného rozhodnutí o osvobození, a to proto, že schválení oddlužení, resp. osvobození od pohledávek, došlo z důvodu podvodného jednání dlužníka anebo že došlo k poskytnutí zvláštních výhod určitým věřitelům. Přiznané osvobození však nelze odejmout v případě, kdy věřitel, který se domáhá odejmutí osvobození, mohl svoji námitku uplatnit ještě před přiznáním osvobození.

Přiznání osvobození může dlužníku zaniknout tehdy, byl-li dlužník ve lhůtě 3 let od právní moci rozhodnutí pravomocně odsouzen pro spáchání úmyslného trestného činu, jímž bylo podstatně omezeno schválení oddlužení, provedení oddlužení, resp. přiznání osvobození, popř., kterým byl jinak poškozen věřitel. Zaniknout osvobození nemůže u pohledávek věřitelů, kteří se s dlužníkem sami dopouštěli podvodných jednání či nedovolených výhod. O tom, že osvobození od pohledávek dlužníku nezaniká, je insolvenční soud povinen rozhodnout usnesením.

Podle ustanovení § 417 odst. 4 IZ platí, že proti tomuto rozhodnutí o zániku osvobození jsou oprávněni podat odvolání dlužník a věřitel, jehož se toto rozhodnutí týká.

---

¹⁰⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. VSPH 1873/2014-B-91 (KSPH 36 INS 1410/2008) ze dne 30.6.2015.

7 Následky nesplnění podmínek schválení oddlužení, resp. neplnění podmínek již schváleného oddlužení

V rámci kapitoly 3.1.3 byly popsány jednotlivé možné způsoby rozhodnutí o návrhu na povolení oddlužení. V této kapitole budou popsána další dvě rozhodnutí, s nimiž se lze v rámci řízení o návrhu na povolení oddlužení, resp. v rámci probíhajícího oddlužení setkat. Prvním z nich je rozhodnutí o neschválení oddlužení, kterým insolvenční soud rozhodne poté, co povolil oddlužení, a poté, co proběhlo přezkoumání pohledávek, že oddlužení dlužníka neschválí, a to z důvodu, že dlužník nesplňuje podmínky pro schválení oddlužení, byť se dříve na základě jím předloženého návrhu na povolení oddlužení předpokládalo, že je splňovat bude. Toto bude způsobeno zejména vyšší výší přihlášených pohledávek nezajištěných věřitelů nebo zjištěním dlužníkovy nepoctivého záměru. Druhým rozhodnutím pak bude rozhodnutí o zrušení schváleného oddlužení. Toto rozhodnutí připadá v úvahu v případě, kdy dlužník řádně neplní své povinnosti související s jeho schváleným oddlužením.

Na obě tato rozhodnutí jsou pak navázána buď rozhodnutí o prohlášení konkursu na majetek dlužníka, nebo rozhodnutí o zastavení insolvenčního řízení.

7.1 Rozhodnutí o neschválení oddlužení

Prvním typem rozhodnutí, kterému se budeme v rámci této kapitoly věnovat, je rozhodnutí o **neschválení oddlužení**. Rozhodnutí o neschválení oddlužení je upraveno v ustanovení § 405 IZ. Podle odst. 1 přistoupí insolvenční soud k neschválení oddlužení v případě, že v průběhu insolvenčního řízení vyšly najevo takové skutečnosti, které by jinak odůvodňovaly odmítnutí nebo zamítnutí návrhu na povolení oddlužení.

V praxi to znamená především ty případy, kdy s ohledem na vyšší přihlášených nezajištěných pohledávek dlužník není schopen dosáhnout minimální 30% výše uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů a nepodaří se mu doložit náhradní příjem nebo souhlas věřitele s uspokojením jeho pohledávek nižším než zákonem požadovaných 30 %. Jiným případem pak může být zjištění nepoctivého záměru dlužníka. Tím jsme se zabývaly již výše, přesto zde zmíníme nejčastější případ nepoctivého záměru, kterým je zamlčení velkého množství

dlužnických závazků nebo majetku¹⁰¹ z důvodu, aby dlužníkovi bylo povoleno oddlužení, resp. aby mu bylo schváleno oddlužení jím vybraným způsobem. V případě, že měl být dlužníkův návrh na povolení oddlužení odmítnut, neboť neobsahoval všechny náležitosti, rozhodne insolvenční soud o neschválení oddlužení pouze v případě, *kdy absence požadovaných údajů, bránila věřitelům a následně i insolvenčnímu soudu v kvalifikovaném posouzení „věcné opodstatněnosti“ oddlužení*¹⁰².

Spolu s rozhodnutím o neschválení oddlužení insolvenční soud podle odst. 2 **spojí rozhodnutí o řešení dlužníka úpadku konkursem**. Učiní tak však pouze tehdy, je-li majetek dlužníka dostačující k uspokojení věřitelů anebo byl-li návrh na povolení oddlužení podán dlužníkem spolu s insolvenčním návrhem, dlužníkův majetek je pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující, avšak dlužník na jednání s insolvenčním správcem dle ustanovení § 410 odst. 2 IZ požádal o řešení svého úpadku konkursem a současně zaplatil zálohu na náklady insolvenčního řízení, která mu byla vyměřena rozhodnutím insolvenčního soudu.

V ostatních případech insolvenční soud dle odst. 3 po rozhodnutí o neschválení oddlužení **insolvenční řízení zastaví**. Současně rozhodne o odměně a hotových výdajích insolvenčního správce a zproutí jej funkce. Nebyla-li dosud uhrazena odměna oprávněného subjektu za sepsání návrhu na povolení oddlužení, resp. insolvenčního návrhu, uloží soud spolu s tímto rozhodnutím dlužníkovi povinnost tuto odměnu uhradit. Proti tomuto rozhodnutí mohou podat odvolání dlužník, insolvenční správce a přihlášení věřitelé.

Proti samotnému rozhodnutí o neschválení oddlužení je přípustné pouze odvolání dlužníka.

Osobně považujeme změnu v postupu následujícím po rozhodnutí o neschválení oddlužení, kterou přinesla novela, za posun k lepšímu, který má potenciál ulevit insolvenčním soudům, neboť před touto novelou bylo s tímto rozhodnutím neodmyslitelně spojeno rozhodnutí o prohlášení konkursu. Tento způsob řešení úpadku však byl zcela neefektivní, neboť dlužníci ve valné většině případů nedisponovali žádným majetkem, a tak uspokojení věřitelů bylo nulové. Navíc vznikaly fixní náklady v podobě odměny insolvenčního správce, které bylo nutno uhradit z rozpočtových prostředků insolvenčních soudů. Na druhou stranu

---

¹⁰¹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 NSČR 29 NSCR 47/2013 ze dne 17.6.2015.

¹⁰² Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 NSČR 16/2010 (R 79/2011) ze dne 26.10.2010.

je ovšem nutno připustit, že pro dlužníky zmizel onen pověstný strašák jménem konkurs, který je mohl motivovat k tomu, aby podávali návrhy na povolení oddlužení pouze v těch případech, kdy na oddlužení skutečně stačí, a aby nezamlčovali žádné údaje významné pro jejich insolvenční řízení.

Ohledně neschválení oddlužení manželů je nutno říci, jakým způsobem by se mělo v rámci jejich řízení nadále pokračovat. Jsme přesvědčeni, že s ohledem na skutečnost, že manželé jsou považováni za jediného dlužníka, musí být jejich osud stejný. Není tak možné, aby v případě, kdy by podmínky pro schválení oddlužení nesplňoval jen jeden z manželů, nebylo tomuto manželu oddlužení schváleno a druhému schváleno bylo. Stejně tak také, byl-li by prohlášen konkurs, musí tento konkurs být prohlášen na oba manžele společně, což již ostatně dovodila také judikatura, jak již bylo řečeno výše.

7.2 Zrušení schváleného oddlužení

Za určitých okolností je insolvenční soud oprávněn, a to poté, co bylo dlužníku schváleno oddlužení, jeho **oddlužení zrušit**. Předpoklady pro tento postup jsou upraveny v ustanovení § 418 odst. 1 IZ, v němž se uvádí, že insolvenční soud schválené oddlužení zruší a současně rozhodne o řešení dlužníkovy úpadku konkursem v případě, že dlužník v průběhu oddlužení neplní podstatné povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení (např. nepředkládá pravidelné zprávy o svých příjmech, nekomunikuje s insolvenčním správcem apod.) nebo v průběhu oddlužení dlužník nebude řádně plnit dle schváleného splátkového kalendáře, a nebude tedy možné podstatnou část splátkového kalendáře splnit, nebo v důsledku zaviněného dlužníkovy jednání vznikl po schválení oddlužení dlužníku peněžitý závazek po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti, přičemž platí vyvratitelná domněnka, že dlužník zavinil vznik takového závazku, pokud byl k jeho vymožení nařízen výkon rozhodnutí nebo exekuce. Schválené oddlužení je také možné zrušit, pokud to dlužník sám navrhne.

Stran předpokladu, že nebude oddlužení plněním splátkového kalendáře řádně plněno, je toto nutno posuzovat s rozvahou. Nelze zrušit oddlužení kupříkladu pouze kvůli momentálnímu zhoršení dlužníkovy příjmové situace, ale musí existovat odůvodněný předpoklad, že dlužník nebude do skončení oddlužení schopen splnit minimální 30% hranici uspokojení zjištěných pohledávek

nezajištěných věřitelů a nebude možné, aby toto v průběhu oddlužení, tedy v čase určeném pro splnění splátkového kalendáře, ještě nějakým způsobem zvrátil ve svůj prospěch. V případě, že k tomuto insolvenční soud dospěje, měl by i bez návrhu přistoupit ke zrušení schváleného oddlužení¹⁰³.

Byla-li do insolvenčního řízení řešeného oddlužením plněním splátkového kalendáře pohledávka zajištěného věřitele a prodal-li dlužník předmět zajištění bez vědomí zajištěného věřitele, insolvenčního správce a insolvenčního soudu a získané prostředky neposkytl ve prospěch majetkové podstaty, musí toto dlužníkově chování mít za následek zrušení schváleného oddlužení a případné prohlášení rozhodnutí o řešení úpadku konkursem¹⁰⁴, resp. zastavení insolvenčního řízení.

Jako důvod pro zrušení schváleného oddlužení lze považovat změnu smlouvy o důchodu, resp. darovací smlouvy uzavřené mezi dlužníkem a třetí osobou, kvůli kterému dojde ke snížení uspokojení nezajištěných věřitelů. Za porušení povinností spojených se schváleným oddlužením lze považovat také neposkytování na základě smlouvy sjednaných příjmů ve prospěch oddlužení, ledaže by se poskytovatel takového příjmu sám dostal do nepříznivých příjmových poměrů¹⁰⁵.

Kromě výše uvedených dovodila judikatura, že schválené oddlužením je možné zrušit také v případě, kdy dlužník poskytuje plnění dalším věřitelům na úkor věřitelů, kteří byli uvedeni v rozhodnutí o schválení splátkového kalendáře¹⁰⁶.

Jsou-li naplněny předpoklady pro zrušení schváleného oddlužení, může tak insolvenční soud učinit **teprve poté, co nařídí za tímto účelem jednání**. Podle výsledku tohoto jednání pak insolvenční soud zváží, zda je zrušení oddlužení na místě či nikoliv¹⁰⁷.

---

¹⁰³ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 640/2010-B-35 (KSUL 77 INS 7671/2009) ze dne 22.2.2011.

¹⁰⁴ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 1063/2011-B-26 (KSHK 34 INS 2281/2010) ze dne 26.10.2011.

¹⁰⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 343/2013-B-15 (KSUL 70 INS 24516/2012) ze dne 7.3.2013.

¹⁰⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 111/2010-B-68 (KSUL 45 INS 3631/2008) ze dne 26.4.2010.

¹⁰⁷ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 2 VSPH 426/2010-B-33 (KSCB 28 INS 4750/2008) ze dne 9.9.2010.

S rozhodnutím o zrušení oddlužení je spojeno rozhodnutí o **řešení dlužníkovra úpadku konkursem**. Insolvenční soud má povinnost zrušit oddlužení a současně prohlásit na dlužníka konkurs v případě, kdy zjistí, že oddlužením je sledován nepoctivý záměr. V dalších případech, v nichž je zrušeno oddlužení, spojí insolvenční soud toto rozhodnutí s rozhodnutím o řešení dlužníkovra úpadku konkursem pouze za splnění určitých zákonných předpokladů. Prvním z nich je skutečnost, že insolvenční soud po zrušení dlužníkovra oddlužení zjistí, že dlužníkuv majetek, aniž se přihlíží k věcem, právům a jiným majetkovým hodnotám vyloučeným z majetkové podstaty, není pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující. V opačném případě, tedy pokud insolvenční soud naopak zjistí, že majetek dlužníka je pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující, může prohlásit konkurs pouze za kumulativního splnění tří podmínek. Podle těch musel být návrh na povolení oddlužení podán spolu s insolvenčním návrhem dlužníka, dlužník v něm požádal, aby způsobem řešení jeho úpadku byl konkurs a současně zaplatil zálohu na náklady insolvenčního řízení poté, co mu tuto povinnost stanovil insolvenční soud.

V případě, že insolvenční soud schválené oddlužení zruší, avšak současně s tímto rozhodnutím nerozhodne o řešení dlužníkovra úpadku konkursem, rozhodne podle ustanovení § 418 odst. 5 IZ současně o **zastavení insolvenčního řízení**, rozhodne o odměně a hotových výdajích insolvenčního správce a zproští insolvenčního správce funkce, příp. uloží dlužníkovi povinnost, a to v případě, že dosud neuhradil odměnu za sepis a podání návrhu na povolení oddlužení, resp. insolvenčního návrhu, aby tuto odměnu osobě, která sepis provedla, uhradil.

Pouze pro pořádek je na místě ještě zmínit, že všechna shora uváděná rozhodnutí může insolvenční soud vydat pouze do okamžiku, než rozhodl o vzetí na vědomí splnění oddlužení. Předtím, než insolvenční soud ke zrušení oddlužení přistoupí, je nezbytné, aby nařídil jednání, na nějž je předvolán dlužník, insolvenční správce, věřitelský výbor a věřitel, který zrušení oddlužení navrhl. Rozhodnutí o zrušení oddlužení však insolvenční soud může učinit i bez návrhu.

Proti rozhodnutí o zrušení schváleného oddlužení mohou podat odvolání dlužník, insolvenční správce, členové věřitelského výboru a věřitel, který zrušení oddlužení navrhl. Odvolání proti rozhodnutí o zastavení insolvenčního řízení mohou navíc podat také přihlášení věřitelé.

Také v tomto případě se domníváme, že změna oproti staré úpravě uleví insolvenčním soudům, neboť ubude insolvenčních řízení, která budou „překlápěny“ do konkursu. Většina dlužníků podstupujících proces oddlužení plněním splátkového kalendáře totiž fakticky neevidují žádný majetek, jehož zpeněžením by mohli být uspokojeni věřitelé.

V případě společného oddlužení manželů je s ohledem na ustanovení § 418 IZ nutno zohlednit skutečnost, že v případě dlužníků platí, jak již bylo v této práci několikrát řečeno, fikce jedinství dlužníka. V praxi to znamená, že postačí, aby se jeden z dlužníků dopustil chování, s nímž zákon spojuje postup dle ustanovení § 418 IZ, a následky spočívající ve zrušení schváleného společného oddlužení manželů dopadnou i na manžela dlužníka, který jinak své povinnosti řádně plnil¹⁰⁸. Toto je dáno především tím, že zákon umožňuje dlužníkům – manželům – podstoupit proces oddlužení za relativně výhodných podmínek, avšak v případě porušení povinností musejí dlužníci počítat s relativně tvrdším postihem.

Bylo-li společného oddlužení manželů v jeho průběhu zrušeno z některého ze shora uvedených důvodů, je nezbytné uvést, že judikatura dospěla k závěru, že po zrušení společného oddlužení manželů spojí insolvenční soud spolu s tímto rozhodnutím rozhodnutí o společném řešení úpadku manželů konkursem¹⁰⁹. Tento závěr je v rozporu s dlouhodobou praxí insolvenčních soudů, která spočívala v tom, že po zrušení společného oddlužení manželů byla věc jednoho z manželů vyloučena k samostatnému projednání a po nabytí právní moci tohoto rozhodnutí insolvenční soud rozhodl u každého manžela zvlášť o řešení jeho úpadku konkursem nebo pokračování v oddlužení¹¹⁰. Dle našeho názoru je správný dřívější přístup, neboť společný konkurs manželů je v přímém rozporu s insolvenčním zákonem, který umožňuje toliko společné oddlužení manželů, v jehož rámci jsou manželé považováni za jednoho dlužníka. V případě společného konkursu tomu však tak není, neboť tento statut platí jen a pouze pro řešení společného úpadku oddlužením.

Otázkou však zůstává, jakým způsobem by měly insolvenční soudy přistupovat ke zrušenému společnému oddlužení manželů, kteří podali společný

---

¹⁰⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 309/2016-B-39 (MSPH 95 INS 872/2016) ze dne 31.3.2016.

¹⁰⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 309/2016-B-39 (MSPH 95 INS 872/2016) ze dne 31.3.2016.

¹¹⁰ **MARŠÍKOVÁm Jolana.** *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou.* 5. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-675-0. str. 200.

návrh manželů na povolení oddlužení poté, co na ně byly podány věřitelské insolvenční návrhy. Bude záležet, jakým způsobem se vyvine judikatura, zda bude tyto dlužníky považovat za jednoho dlužníka a bude umožňovat rozhodnutí o řešení společného úpadku manželů konkursem, či nikoliv. Osobně se stavíme kriticky k samotné možnosti podat společný návrh manželů na povolení oddlužení po podání věřitelského insolvenčního návrhu, přesto však předpokládáme, že se judikatura i v tomto ohledu bude vyvíjet analogicky, jako by společný návrh manželů na povolení oddlužení byl podán spolu s insolvenčním návrhem.

8 Úmrtí dlužníka v průběhu oddlužení

V případě, že v průběhu trvání oddlužení dojde k úmrtí dlužníka, je zřejmé, že pokračování insolvenčního řízení již nadále nemá smysl a je potřeba jej ukončit.

Odpověď, jakým způsobem postupovat, nenajdeme v IZ, a proto je nutné obrátit se na obecný zákon, kterým je zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, konkrétně pak na ustanovení § 107 odst. 1 o.s.ř., v němž je uvedeno, že ztratí-li účastník řízení po zahájení řízení způsobilost být účastníkem řízení dříve, než řízení bylo pravomocně skončeno, posoudí soud podle povahy věci, zda je v řízení možné pokračovat, či nikoliv. Podle ustanovení § 107 odst. 5 o.s.ř., neumožňuje-li povaha věci v řízení pokračovat, soud řízení zastaví.

V rámci insolvenčního řízení jsou práva a povinnosti vázána jen a pouze k osobě dlužníka a nelze je na nikoho převést, a řízení tak bude nutné zastavit a nadále v něm nepokračovat.

Spolu se zastavením insolvenčního řízení insolvenční soud schválí odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce, a to na základě posouzení insolvenčním správcem předložené zprávy o skončení řízení a vyúčtování odměny a hotových výdajů. Současně s tímto rozhodnutím spojí insolvenční soud rozhodnutí o zproštění insolvenčního správce funkce.

Pokud zůstane v majetkové podstatě majetek, který by v případě splnění oddlužení byl vrácen dlužníku, rozhodne insolvenční soud o vydání těchto peněžních prostředků dědicům dlužníka. Jelikož IZ neobsahuje úpravu postupu pro oddlužení, použije analogicky ustanovení pro konkurs. Učiní tak podle ustanovení § 310 IZ, dle kterého platí, že jestliže dlužník v průběhu konkursu zemře, nastupují na jeho místo jeho dědicové, a není-li jich, stát. Podle odst. 4 pak insolvenční soud věc po právní moci postoupí příslušnému dědicému soudu k projednání dědictví.

V případě, že zemře dlužník v průběhu společného oddlužení manželů, následuje shora nastíněný postup s tím, že vyvstává otázka, jaký je správný postup ohledně řízení druhého z manželů. U řízení zahájených před rokem 2014 je toto jasné, neboť řízení pozůstalého manžela bude i nadále pokračovat a v případě, že bude dlužník schopen splnit oddlužení, bude mu umožněno oddlužení splnit. Problém může vzniknout v případě, kdy bylo řízení zahájeno po 1. lednu 2014,

kdy dlužníci mají v rámci společného oddlužení manželů postavení jednoho dlužníka. V takovýchto insolvenčních řízeních bude řízení dlužníků, byť již pouze s pozůstalým dlužníkem, pokračovat a v případě, že bude panovat dostatečný předpoklad, že pozůstalý dlužník bude schopen ve stanovené době splnit podmínky již dříve schváleného oddlužení, neměl by insolvenční soud přistupovat ke zrušení schváleného oddlužení a prohlášení konkursu na majetek dlužníka, resp. k zastavení insolvenčního řízení. Takovýto postup se bohužel v praxi výjimečně objevoval¹¹¹. Některé insolvenční soudy zastávaly názor, že smrtí jednoho z dlužníků – manželů – s ohledem na právní fikci jediného dlužníka ztratil pozůstalý dlužník ve schváleném společném oddlužení manželů legitimaci být účastníkem takového řízení. Společné oddlužení manželů tak bylo zrušeno a na majetek pozůstalého dlužníka byl prohlášen konkurs. Tento postup je však dle našeho názoru zcela v rozporu se zásadami a smyslem insolvenčního práva, což dokládá i judikatura Vrchního soudu v Olomouci. Podle ní by v případě, kdy jeden z dlužníků zemře, mělo být ve schváleném oddlužení pokračováno s pozůstalým dlužníkem, přičemž by s ohledem na právní fikci jediného dlužníka přešly všechny výlučné závazky zemřelého dlužníka na pozůstalého dlužníka. Ten by pak měl povinnost splnit oddlužení tak, jak bylo schváleno v době, kdy jeho manžel ještě žil, tzn., že by měl povinnost poměrně hradit všechny pohledávky nezajištěných věřitelů přihlášené do společného řízení dlužníků – manželů¹¹². Přitom je dle nás důležité, aby insolvenční soud v takovýchto případech zohlednil tragičnost události pro pozůstalého manžela, projevil lidský přístup a aby v případě, že z důvodu úmrtí jednoho z dlužníků a s tím související ztrátou minimálně jednoho příjmu postižitelného v rámci oddlužení dojde ke snížení předpokladu uspokojení nezajištěných věřitelů pod zákonnou 30% hranici, ihned nepřistupoval ke zrušení schváleného oddlužení, ale aby poskytl dlužníku dostatečný časový prostor k tomu, aby se mohl pokusit svoji nepříznivou životní situaci vyřešit a schválené oddlužení splnit. Tento názor zastáváme vědomi si existence rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, který ve svém rozhodnutí konstatoval, že je lhostejno, zda došlo ke stavu, v němž dlužník není schopen plnit schválené oddlužení, resp. nebude schopen splnit podstatnou část schváleného oddlužení, dlužníkovým zaviněním či bez jeho zavinění. V takovém případě by

---

¹¹¹ **MARŠÍKOVÁ Jolana**. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou*. 5. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-675-0. str. 203.

¹¹² Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č.j. 2 VSOL 54/2016-B-19 (KSBR 31 INS 15847/2014) ze dne 28.4.2016.

mělo být přistoupeno ke zrušení oddlužení, tj. k postupu dle ustanovení § 418 IZ¹¹³.

---

¹¹³ Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 12/2013-B-54 (KSUL 45 INS 3212/2009) ze dne 28.2.2013.

9 Odměna a náhrada hotových výdajů insolvenčního správce v rámci oddlužení

V této kapitole popíšeme, jakým způsobem se stanovuje odměna insolvenčního správce v případech, kdy je jako způsob řešení úpadku schváleno oddlužení. Základní ustanovení vztahující se k odměně a hotovým výdajům insolvenčního správce je obsaženo v ustanovení § 38 IZ. Podle odst. 1 tohoto ustanovení má insolvenční správce nárok na odměnu a náhradu hotových výdajů. V případě oddlužení pak výše odměny z počtu přezkoumaných přihlášek pohledávek činí 25 % výše stanovené prováděcím právním předpisem pro odměnu z počtu přezkoumaných přihlášených pohledávek v konkursu. Pokud je insolvenční správce plátcem daně z přidané hodnoty, má k odměně a k náhradě hotových výdajů nárok na částku odpovídající této dani, kterou je insolvenční správce povinen z odměny a z náhrady hotových výdajů odvést podle zvláštního právního předpisu¹¹⁴. Podle ustanovení § 168 odst. 2 písm. a) IZ je odměna spolu s hotovými výdaji považována za pohledávku za majetkovou podstatou a jako takové jí náleží v rámci insolvenčního řízení nárok na přednostní uspokojení.

Ustanovení § 38 odst. 2 IZ upravuje pořadí prostředků, z nichž je odměna a náhrada hotových výdajů uhrazována. Uvedené bude mít vliv zejména pro případy, kdy dochází k řešení dlužníkovy úpadku konkursem, resp. kdy dojde ke zrušení oddlužení a rozhodnutí o řešení dlužníkovy úpadku konkursem. Nejdříve se odměna a náhrada hotových výdajů uspokojují z majetkové podstaty dlužníka, je-li ta bez prostředků, přistoupí se k uspokojení ze zálohy na náklady insolvenčního řízení. Teprve v případě, kdyby výše uvedené prostředky k uspokojení odměny a náhrady hotových výdajů insolvenčního správce nepostačovaly, byly by uspokojovány státem z rozpočtových prostředků insolvenčního soudu. Takovéto uspokojení je však omezeno výší, kdy zákon stanovuje horní hranici jak pro odměnu, tak pro náhradu hotových výdajů ve výši 50.000,- Kč. Judikaturou bylo dovozeno, že tato hranice se vztahuje na částky bez DPH¹¹⁵, neboť by nemělo jít k tíži insolvenčního správce, který daň v konečném důsledku odvede, že je plátcem DPH. S tímto názorem se plně ztotožňujeme, neboť jiný přístup by neoprávněně zvýhodňoval ty insolvenční správce, kteří nejsou plátcí DPH, na úkor těch, kteří plátcí DPH jsou.

¹¹⁴ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 938/2016-B-32 (KSPL 27 INS 24738/2014) ze dne 1.10.2016.

Prováděcím právním předpisem upravujícím výši jednotlivých typů odměn insolvenčního správce je vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“). Nutno říci, že s ohledem na dvě novelizace vyhlášky, a to s účinností ode dne 1. ledna 2013, resp. 1. ledna 2014, je nutno při výpočtu odměny postupovat zejména s ohledem na okamžik zahájení insolvenčního řízení různě. Vyhláška účinná do 31.12.2012 se použije v řízeních, která byla zahájena do 31.12.2012 a zároveň již v těchto řízeních bylo rozhodnuto o způsobu řešení úpadku dlužníka. Vyhláška účinná do 31.12.2013 se použije v řízeních, která byla zahájena do 31.12.2013, a zároveň již v těchto řízeních bylo rozhodnuto o způsobu řešení úpadku dlužníka. Vyhláška účinná od 1.1.2014 se použije v řízeních zahájených od 1.1.2014 a dále v řízeních, která byla zahájena dříve, ale ve kterých od 31.12.2013 dosud nebylo vydáno rozhodnutí o způsobu řešení úpadku dlužníka. Významné změny však přinesla zejména novela účinná od 1. ledna 2014, která významně ovlivnila způsob výpočtu jednotlivých odměn.

Pro řešení úpadku oddlužením je odměna upravena v ustanovení § 3 vyhlášky.

Z tohoto ustanovení plyne, že v případě, že bylo jako způsob oddlužení schváleno **zpeněžení majetkové podstaty dlužníka**, postupuje se při výpočtu odměny insolvenčního správce jako v případě řešení dlužníkového úpadku konkursem. Odměna se v takovém případě získá jako součet dvou dílčích odměn, a to odměny z výtěžku zpeněžení připadajícího k vydání zajištěnému věřiteli a z výtěžku zpeněžení určené k vydání nezajištěným věřitelům. V obou těchto případech je odměna stanovena pásmově, přičemž v každém pásmu je složena s fixní částky a variabilní částky reprezentované určitou procentní sazbou z částky přesahující vyhláškou stanovené pásmo.

Významné pro stanovení výše odměny je pochopení pojmu výtěžek zpeněžení určený k vydání, resp. rozdělení, zajištěnému věřiteli, resp. nezajištěným věřitelům. Právě tento výtěžek zpeněžení totiž tvoří základ pro výpočet odměny insolvenčního správce, a to jak v případě zpeněžení zajištěného, tak i nezajištěného majetku. Pokud jde o odměnu z výtěžku zpeněžení určeného k vydání zajištěným a nezajištěným věřitelům, je princip jeho výpočtu v logice věci shodný.

Základ pro výpočet odměny z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele je tvořen právě tímto výtěžkem, přičemž v insolvenčních řízeních zahájených do 31. prosince 2013 byla od tohoto výtěžku odečtena předpokládaná odměna insolvenčního správce, zatímco v insolvenčních řízeních zahájených po 1. lednu 2014 je odměna insolvenčního správce zahrnuta ve výtěžku a před jejím výpočtem není z této částky odečtena (ustanovení § 1 odst. 1 vyhlášky). V praxi je tedy výpočet odměny z výtěžku určeného k rozdělení nezajištěným věřitelům dán, jednoduše řečeno, rozdílem mezi příjmy a výdaji majetkové podstaty. Pro názornost jsou níže uvedeny obecné vzorce výpočtu odměny z výtěžku určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele pro insolvenční řízení zahájená do 31. prosince 2013 a po 1. lednu 2014.

Vzorec č. 1: Výpočet odměny z výtěžku určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele do 31. prosince 2013

$$X = \frac{(\text{výtěžek zpeněžení} - \text{náklady}) - (\text{fixní odměna} + \text{DPH} * \text{fixní odměna}) - \text{přesahová částka}}{1 + \text{sazba odměny z přesahu} + (\text{sazba odměny z přesahu} * \text{sazba DPH})} * \text{sazba odměny z přesahu} + \text{fixní odměna}$$

Zdroj: Vlastní zpracování, 2017

Vzorec č. 2: Výpočet odměny z výtěžku určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele od 1. ledna 2014

$$X = (\text{výtěžek zpeněžení} - \text{náklady} - \text{přesahovaná částka}) * \text{sazba odměny z přesahu} + \text{fixní odměna}$$

Zdroj: Vlastní zpracování, 2017

Od 1. ledna 2014 je výpočet odměny určené z výtěžku zpeněžení určeného k vydání zajištěnému věřiteli vázán na výši výtěžku určeného k vydání zajištěnému věřiteli, přičemž dle ustanovení § 1 odst. 1 vyhlášky (poslední věta) je do této částky započtena již také odměna insolvenčního správce. Jednoduše řečeno to znamená, že od kupní ceny se odečtou náklady spojené se správou a zpeněžením zajištěného majetku a z této částky se pak dle ustanovení § 1 odst. 2 vyhlášky vypočte odměna. Jiná situace však nastane v případě, že bude potřeba zjistit výši odměny insolvenčního správce v insolvenčních řízeních zahájených přede dnem 1. ledna 2014. V tomto případě totiž vyhlášku neobsahovala ustanovení, že by výtěžek zpeněžení určeným k rozdělení věřitelům obsahoval odměnu insolvenčního správce, a při výpočtu odměny insolvenčního správce je nutno vycházet z předpokladu, že ze základu pro výpočet odměny je nutno nejprve odečíst požadovanou odměnu insolvenčního správce. Nová úprava je dle našeho názoru mnohem srozumitelnější a lépe uchopitelnější a nezpůsobuje

v praxi zbytečné problémy. Význam má na tomto místě konstatovat, že jak v případě oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, tak v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře je možné, aby docházelo ke zpeněžování zajištěného majetku. Výpočet odměny z výtěžku zpeněžení určené k vydání věřitelům, jejichž pohledávka byla předmětem zpeněžení zajištěna, je tak v obou případech shodný¹¹⁶. V případě, že by výtěžek zpeněžení převyšoval zajištěnou pohledávku, bude odměna vypočtena pouze z výše této pohledávky, v jejíž výši bude výtěžek zpeněžení tomuto věřiteli vydáván¹¹⁷. Vzorce pro výpočet odměny z výtěžku zpeněžení určeného k vydání zajištěnému věřiteli jsou analogické se vzorci odměny z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele.

Vzorec č. 3: Výpočet odměny z výtěžku určeného k vydání zajištěnému věřiteli do 31. prosince 2013

$$X = \frac{(\text{výtěžek zpeněžení} - \text{náklady na spr. a zp.}) - (\text{fixní odměna} + \text{DPH} * \text{fixní odměna}) - \text{přesahová částka}}{1 + \text{sazba odměny z přesahu} + (\text{sazba odměny z přesahu} * \text{sazba DPH})} * \text{sazba odměny z přesahu} + \text{fixní odměna}$$

Zdroj: Vlastní zpracování, 2017

Vzorec č. 4: Výpočet odměny z výtěžku určeného k vydání zajištěnému věřiteli od 1. ledna 2014

$$X = (\text{výtěžek zpeněžení} - \text{náklady na spr. a zp.} - \text{přesahovaná částka}) * \text{sazba odměny z přesahu} + \text{fixní odměna}$$

Zdroj: Vlastní zpracování, 2017

Minimální výše odměny insolvenčního správce je v případě oddlužení zpeněžením majetkové podstaty 45.000,- Kč. Výši odměny však může insolvenční soud moderovat, a to zejména s přihlédnutím k délce a složitosti insolvenčního řízení.

Ostatní ustanovení vyhlášky, zejména pak odměna z přezkoumaných pohledávek, je aplikovatelná pouze v případě konkursu, resp. reorganizace, a proto nebudou v rámci této práce popsány.

V případě, že bylo schváleno **oddlužení plněním splátkového kalendáře**, má insolvenční správce nárok na odměnu a náhradu hotových výdajů, jejichž výše je upravena v ustanoveních § 2 písm. b) a c) a § 7 odst. 4 vyhlášky.

¹¹⁶ TOMÁŠ, Michal. Výpočet odměny insolvenčního správce v konkursu. *EPRAVO.CZ* [online]. 2014 [cit. 2017-06-10]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/vypocet-odmeny-insolvencniho-spravce-v-konkursu-95710.html>.

¹¹⁷ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 175/2012-B-30 (KSPL 20 INS 3876/2010) ze dne 28.2.2012.

Dle vyhlášky účinné od 1. ledna 2014 náleží insolvenčnímu správci odměna ve výši 750,- Kč a v případě společného oddlužení manželů pak ve výši 1.125,- Kč za každý započatý kalendářní měsíc od rozhodnutí o povolení oddlužení do skončení plnění splátkového kalendáře.

Ve znění účinném do 31. prosince 2013 byla výše odměny insolvenčního správce stanovena ve výši 750,- Kč. Pokud tedy byla před tímto dnem zahájena insolvenční řízení dlužníků – manželů – která byla následně spojena ke společnému projednání, přičemž bylo povoleno jejich společné oddlužení, které bylo následně také schváleno, a to plněním splátkového kalendáře, měl insolvenční správce nárok na odměnu pouze ve výši 750,- Kč, a to pouze jednou. Takovéto stanovení odměny insolvenčního správce mělo svoji logiku, která spočívala v myšlence, že v průběhu společného oddlužení dochází k oddlužení společného jmění manželů a nikoliv jmění obou manželů samostatně. Správce tak vykonával tu samou činnost, jako by vykonával funkci v rámci oddlužení pouze jednoho dlužníka.¹¹⁸

Podstatnou změnou, která nastala po 1. lednu 2014, byla změna rozhodného okamžiku, od kterého měl insolvenční správce podle vyhlášky na odměnu nárok. Podle starého znění měl totiž insolvenční správce poněkud nešťastně nárok na odměnu pouze od nastání účinků schváleného oddlužení. Tato úprava ovšem nereflektovala skutečnost, že od okamžiku, kdy insolvenční soud oddlužení dlužníka povolí, do okamžiku, kdy rozhodne o jeho schválení jedním z možných způsobů, jimž byla věnována samostatná kapitola, uplyne určitá doba, často v řádech měsíců, v níž insolvenční správce již vykonává svoji funkci a vznikají mu s tím související náklady, avšak stále ještě nemá na odměnu nárok. Na tento nedostatek, který byl již novelou vyhlášky odstraněn, tak musela zareagovat soudní praxe, která zastávala názor, podle něhož má insolvenční správce nárok také na odměnu od okamžiku povolení oddlužení do schválení oddlužení¹¹⁹.

Pouze na okraj zmíníme, jakým způsobem by mělo být rozhodováno o odměně insolvenčního správce za jeho činnost, která nepředstavovala realizaci splátkového kalendáře, tzn. za činnost vykonanou v období, které předcházelo

---

¹¹⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 789/2010-A-13 (KSPH 40 INS 9342/2010) ze dne 3.11.2010.

¹¹⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 620/2010-19 (KSHK 40 INS 2229/2010) ze dne 25.8.2010.

schválení oddlužení splátkovým kalendářem (popř. i za následnou takovou činnost, typicky při pozdějším přezkumu pohledávek uskutečněném při dalším přezkumném jednání), soud rozhoduje dle § 5 vyhlášky, tj. určuje tuto odměnu s přihlédnutím zejména k délce doby, rozsahu a náročnosti správcem vykonané činnosti. Vyúčtovanou náhradu hotových výdajů spojených s touto činností soud správci přiznává v prokázané (důvodně vynaložené) výši, s limity dle ustanovení § 7 odst. 1 až 3 vyhlášky¹²⁰.

V případě, že v rámci oddlužení dochází současně ke zpeněžení majetku, který je předmětem zajištění, náleží insolvenčnímu správci kromě odměny připadající na výtěžek určený k vydání zajištěnému věřiteli, o němž byla řeč výše, také částka 750,- Kč, resp. 1.125,- Kč v případě společného oddlužení manželů, za každý započatý kalendářní měsíc od rozhodnutí o povolení oddlužení do skončení plnění splátkového kalendáře¹²¹. Bylo-li insolvenční řízení zahájeno před 1. lednem 2014, použije se výše citovaná judikatura. Stran náhrady hotových výdajů insolvenčního správce se postupuje obdobně jako v případě odměny insolvenčního správce. Je tedy nutné zohlednit, k jakému okamžiku bylo insolvenční řízení zahájeno. Dle ustanovení § 7 odst. 4 vyhlášky náleží insolvenčnímu správci náhrada jeho hotových výdajů ve výši 150,- Kč za každý zahájený měsíc od povolení oddlužení. Podle vyhlášky účinné do 31. prosince 2013 byl okamžikem vzniku nároku na náhradu hotových výdajů okamžik, v němž nastaly účinky schváleného oddlužení. Na mezidobí mezi povolením oddlužení a jeho schválením bylo tedy nutné aplikovat výše citovanou judikaturu. V případě společného oddlužení manželů je náhrada hotových výdajů stejná jako v případě oddlužení jednotlivců a také v případě spojených insolvenčních řízení manželů tomu bylo v insolvenčních řízeních zahájených před 1. lednem 2014 stejně.

Nutno dodat, že v případě, je-li insolvenční správce plátcem DPH, náleží mu k odměně a náhradě jeho hotových výdajů také příslušná DPH.

V případech, kdy bylo schváleno oddlužení zpeněžením majetkové podstaty v kombinaci s plněním splátkového kalendáře, má insolvenční správce

---

¹²⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 4 VSPH 1139/2015-B-36 (KSPH 39 INS 19062/2013) ze dne 14.12.2015.

¹²¹ **MARŠÍKOVÁ Jolana.** *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou.* 5. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-675-0. str. 213

nárok na odměnu a náhradu hotových výdajů spočívajících v součtu odměn, na něž by měl insolvenční správce nárok v případě, že by oddlužení probíhalo tím kterým způsobem.

Závěrem se ještě musíme zmínit, jakým způsobem postupovat v případě, kdy byl v insolvenčním řízení ustanoven zástupce insolvenčního správce či oddělený insolvenční správce, resp. kdy byl insolvenční správce odvolán anebo zproštěn. V takových případech musí insolvenční soud určit poměr odměn připadajících na jednotlivé insolvenční správce, a to s přihlédnutím k délce, rozsahu a náročnosti vykonané činnosti.

10 Chystaná tzv. oddlužovací novela insolvenčního zákona

Celá tato práce byla zpracovávána podle úpravy IZ účinné od 1. července 2017, tedy poté, co nabyla účinnosti tzv. akreditační novela tohoto zákona, která významným způsobem ovlivnila institut oddlužení. Byť se jedná o ještě „žhavou“ novinku, stihla již vláda ČR předložit další novelu IZ, tzv. oddlužovací. Tato novela má přitom znamenat vskutku revoluci v pojetí institutu oddlužení v našem právním řádu. Přestože tato novela v době psaní této práce nebyla projednána Parlamentem ČR, je vysoce pravděpodobné, že dříve či později bude přijata, a proto ji chceme na tomto místě věnovat určitou pozornost.

Hlavním principem dané novely bude *„zejména zpřístupnění institutu oddlužení jako institutu právního řádu, jehož prostřednictvím je možné řešit významnou zadluženost osob, a to v případech, kdy souhrn dluhů v kombinaci se všemi disponibilními prostředky dlužníka vylučuje efektivní řešení zadluženosti cestou soukromého práva bez významnější ingerence státu; toto zpřístupnění sanačního řešení úpadku dlužníka však musí být spojeno s akcentováním legitimacy takového řešení v konkrétním případě. Tento princip je odůvodněn dlouhodobou neudržitelností stavu, v němž se významná část dlužníků nachází v tzv. dluhové pasti, a veřejným zájmem na návratu ekonomicky vyloučených osob do aktivního ekonomického života, s nímž je spojena mj. úspora na straně veřejných rozpočtů¹²².“*

Oddlužovací novela by měla mít pozitivní vliv zejména na podnikatelské prostředí České republiky, neboť poskytne mnohým dlužníkům možnost pokusit se o alespoň částečné uspokojení pohledávek svých věřitelů a zároveň zvýší motivaci dlužníků splácet své dluhy, čímž dojde k zefektivnění, urychlení a ozdravení podnikatelského styku. Tím, že po splnění oddlužení dojde k přiznání osvobození od placení zbývajících dluhů, bude dlužníkům poskytnuta šance vrátit se do řádného ekonomického života. Pozitivní dopad by novela měla mít také na věřitele, kterým se skýtá možnost částečného uspokojení jejich pohledávek v oddlužení, případně rovněž formou daňových odpisů. Uvolněním podmínek pro povolení oddlužení by mělo vést ke zvýšení motivace osob, proti nimž je vedeno větší množství exekucí, uspokojovat věřitele v insolvenčním řízení a

---

¹²² Důvodová zpráva k Návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů; číslo sněmovního tisku: 1030 (7. volební období).

pohybovat se pouze ve sféře legální ekonomiky, což by mělo v důsledku vést k omezení tzv. šedé ekonomiky. Současně se očekává, že by oddlužovací novela měla vést ke kultivaci prostředí v oblasti poskytování úvěrů.

První změnou, která se týká oddlužení je nová nad rámec ustanovení § 36 IZ **povinnost insolvenčního správce** předložit neprodleně poté, co bylo dlužníkem splněno oddlužení zprávu o splnění oddlužení. Tato zpráva musí obsahovat informaci o tom, zda byly splněny všechny stanovené povinnosti a insolvenční správce v ní musí výslovně uvést, zda navrhuje, aby insolvenční soud vydal usnesení o vzetí na vědomí splnění oddlužení. Shora uvedené reaguje na významné změny institutu oddlužení, o nichž bude více pojednáno níže, jejichž důsledkem je, že není insolvenčnímu soudu ani věřitelskému orgánu přesně znám okamžik splnění oddlužení dlužníka, a proto je na insolvenčním správci, aby ihned poté, co dojde ke splnění oddlužení, poskytl informaci o splnění oddlužení insolvenčnímu soudu, aby insolvenční řízení mohlo být insolvenčním soudem neprodleně skončeno. Pokud by byl insolvenční správce s předložením zprávy o splnění oddlužení v prodlení, mohlo by to mít negativní důsledky pro dlužníka, a insolvenční soud by tak musel v rámci jeho dohlédací činnosti nad insolvenčním řízením zasáhnout. V případě, že způsobem oddlužení je plnění splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty dlužníka, má insolvenční správce povinnost předložit věřitelskému orgánu a insolvenčnímu soudu zprávu o plnění povinností dlužníka v insolvenčním řízení. V této zprávě pak insolvenční správce uvede, zda navrhuje zrušit schválené oddlužení, příp. z jakého důvodu. Tato povinnost správce doplňuje povinnost předkládat dílčí zprávy o stavu insolvenčního řízení v 3 měsíčních intervalech. Insolvenční soudy v praxi však u oddlužení takto časté předkládání zpráv nevyžadují, a proto novela stanovuje povinnost předkládat zprávu jedenkrát ročně, a to spolu s doporučujícím stanoviskem insolvenčního správce. Nad rámec nutno dodat, že insolvenční správce má v případě, že dlužník schválené oddlužení řádně neplní, na tuto skutečnost neprodleně upozornit insolvenční soud. Osobně se domníváme, že uložení této povinnosti nebude mít pro běh insolvenčního řízení valného významu, neboť insolvenční soudy budou setrvávat na jejich zavedené praxi a dílčí zprávy budou požadovat ve stále stejných intervalech.

Novela by se měla dotknout také majetku spadajícího do společného jmění manželů. V případě, že budou vedena insolvenční řízení s každým z manželů

zvláště, bude majetek spadající do společného jmění manželů sepsán do majetkových podstat obou manželů. Pokud takováto situace nastane, dojde ke zpeněžení majetku v případě konkursu dříve v tom insolvenčním řízení, v němž nastaly dříve účinky prohlášení konkursu, a v ostatních případech v tom insolvenčním řízení, v němž zajištěný věřitel dal dříve podnět ke zpeněžení zajištěného majetku. Ke zpeněžení majetku spadajícího do společného jmění manželů může dojít pouze jednou. Část výtěžku zpeněžení, která je vydána do insolvenčního řízení druhého z manželů, je v případě řešení úpadku oddlužením použita v tomto insolvenčním řízení jako mimořádný příjem. Jestliže je vedeno jen jedno insolvenční řízení (tedy dlužníkem ve smyslu insolvenčního zákona je jen jeden z manželů), provede se zpeněžení, přičemž výtěžek zpeněžení se vypořádá za přiměřeného použití hmotněprávních pravidel pro vypořádání společného jmění manželů obsažených v občanském zákoníku. Zahrnutí shora popsaného postupu do insolvenčního zákona považujeme za pozitivum, neboť v praxi se občas objevovaly případy, kdy došlo ke zpeněžení v rámci jednoho insolvenčního řízení, v němž byli uspokojeni nezajištění věřitelé, avšak do druhého insolvenčního řízení již žádné peněžní prostředky poskytnuty nebyly, a tak byli nezajištění věřitelé v tomto insolvenčním řízení zkráceni.

Změny by doznal také samotný návrh na povolení oddlužení, v němž by např. dlužník musel uvést předpokládané příjmy v následujících 7 letech, namísto současných 5 let. Zde se jedná o zcela logickou změnu související s možností prodloužit trvání oddlužení až na dobu 7 let, čemuž se budeme věnovat později.

S ohledem na plánované zrušení minimální požadované míry uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů, by v případě přijetí oddlužovací novely musel dlužník ke svému návrhu na povolení oddlužení kromě dnes obligatorních příloh přiložit čestné prohlášení, že byl při sepisu insolvenčního návrhu poučen o svých povinnostech v insolvenčním řízení, že v oddlužení bude řádně platit pohledávky svých věřitelů, že vynaloží veškeré úsilí, které po něm lze spravedlivě požadovat, k jejich plnému uspokojení, že bude plnit všechny povinnosti vyplývající z tohoto zákona a z rozhodnutí o schválení oddlužení a že bude přiznávat veškeré své příjmy v plné výši.

Výraznou změnou by podle novely měla projít část insolvenčního zákona věnující se případům, za nichž lze **návrh na povolení oddlužení zamítnout**. S ohledem na zrušení minimální požadované míry uspokojení nezajištěných

věřitelů již nebude možné návrh na povolení oddlužení zamítnout z důvodu, že dlužník nebude schopen uspokojit v průběhu 5 let své nezajištěné věřitele v rozsahu alespoň 30 % jejich nezajištěných pohledávek. Návrh na povolení oddlužení by měl insolvenční soud zamítnout v případě, že by bylo možné důvodně očekávat, že v průběhu oddlužení nebude možné uspokojit ani určité vybrané pohledávky, tj. pohledávky z titulu nákladů řízení (hotové výdaje a odměnu insolvenčního správce a odměnu osoby, která za dlužníka sepsala a podala návrh na povolení oddlužení) a pohledávky věřitelů na výživném ze zákona. Zde se projevuje trend zpřístupnit institut oddlužení těm dlužníkům, kteří jsou schopni alespoň v minimálním rozsahu plnit své závazky. Dále by návrh na povolení oddlužení bylo možné zamítnout, jestliže výše pohledávek dlužníkových nezajištěných věřitelů přesahuje tisícinásobek existenčního minima¹²³. Toto by pak neplatilo, pokud by bylo vzhledem ke všem okolnostem možné důvodně předpokládat, že výše plnění, které tito věřitelé při oddlužení obdrží, dosáhne alespoň 30 %, a to za předpokladu, že by nesouhlasili s nižším plněním. Dalším důvodem pro zamítnutí návrhu na povolení oddlužení, by byla skutečnost, že dlužník byl v posledních 10 letech před podáním insolvenčního návrhu osvobozen od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž nebyly uspokojeny. Insolvenční soud by dále měl návrh na povolení oddlužení zamítnout také v případě, že v posledních 3 letech před podáním insolvenčního návrhu byl návrh na povolení oddlužení zamítnut pro nepoctivý záměr dlužníka, resp., že z tohoto důvodu nebylo oddlužení schváleno či bylo schválené oddlužení zrušeno, anebo v případě, že v posledních 3 měsících před podáním insolvenčního návrhu byl dlužníkem jeho předchozí návrh na povolení oddlužení vzat zpět. Insolvenční soud by k zamítnutí návrhu na povolení oddlužení neměl přistoupit, jestliže pro to existují důvody zvláštního zřetele hodné, přičemž se bude jednat zejména o případ, kdy se dlužník k závazku zavázal z ospravedlnitelného důvodu, nebo existuje-li výrazný nepoměr mezi výší dluhu a poskytnutým plněním. Na rozdíl od účinné právní úpravy by mělo dojít k rozšíření možností, kdy by insolvenční soud mohl přistoupit k zamítnutí návrhu na povolení oddlužení, přičemž tyto změny se nám jeví jako vhodné a předpokládáme, že budou dostatečným negativním motivem pro dlužníky, aby

---

¹²³ Podle ustanovení § 5 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů, by tato hranice aktuálně činila 2.200.000,- Kč.

návrhů na povolení oddlužení nezneužívali, nenadužívali a aby institut oddlužení považovali za výjimečnou možnost, jak restartovat svůj ekonomický život.

Jedním ze zásadních rozdílů oproti stávající úpravě, který by plánovaná oddlužovací novela měla přinést, je změna způsobů oddlužení. Vedle stávajícího způsobu **oddlužení zpeněžením majetkové podstaty** by nově namísto oddlužení plněním splátkového kalendáře byl zaveden jako druhý způsob oddlužení **oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty**. V oddlužení by tak dominantní úlohu vždy hrálo zpeněžování majetkové podstaty, při němž by byly aplikovány stejné principy a mechanismy jako při řešení úpadku konkursem.

Rozdíl mezi uvedenými způsoby oddlužení by spočíval především v tom, že v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty by byly brány větší ohledy na dlužníka a vedle zpeněžování jeho majetku by byly pro účely oddlužení sráženy částky z dlužníkových příjmů, a to v takovém rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky. V případě schválení tohoto způsobu oddlužení by oddlužení trvalo déle a bylo by na insolvenčním správci, aby v rámci své dohlédací činnosti neustále prověřoval, zda nedošlo ke splnění oddlužení.

Významným rozdílem ve prospěch dlužníka by byla také skutečnost, že by se **nezajištění věřitelé nemohli uspokojovat ze zpeněžení přiměřeného obydlí dlužníka**. Podstata tohoto „milosrdenství“ spočívá ve snaze zákonodárce zajistit dlužníku po dobu trvání oddlužení určité materiální zázemí, díky němuž se bude moci plně soustředit na obstarávání příjmů, které by bylo možno použít pro účely oddlužení. Ochrana dlužníkovy obydlí by však nebyla absolutní, a to s ohledem na jeho hodnotu, která by nesměla přesahovat hodnotu určenou podle vyhlášky provádějící insolvenční zákon násobkem částky na zajištění obydlí v dlužníkově bydlišti.

Shora uvedené omezení zpeněžení dlužníkovy obydlí by se pak nevztahovalo na případy, kdy by toto tvořil předmět zajištění. V takovémto případě by se standardně postupovalo podle stávající právní úpravy.

Pro případ, že by v průběhu oddlužení nedošlo k uspokojení všech pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim postavených na roveň, byly by tyto pohledávky uspokojovány v následujícím pořadí: odměna a hotové

výdaje insolvenčního správce, odměna osoby, která sepsala a podala insolvenční návrh, pohledávky věřitelů na výživném věřitelů ze zákona, záloha na úhradu odměny a hotových výdajů insolvenčního správce, náklady spojené s udržováním a správou majetkové podstaty a poměrně další pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim podstavené na roveň. Teprve poté by mělo přijít na řadu poměrné uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů. Uvedené opět reaguje na zrušení minimální požadované hranice pro uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů, když v případě přijetí novely v praxi jistě často nastanou situace, kdy dlužníci budou sotva schopni platit tyto shora uvedené pohledávky.

Zatímco oddlužení zpeněžením majetkové podstaty by bylo možné schválit pouze tehdy, rozhodli-li by o tom věřitelé, oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty by bylo schváleno v ostatních případech, v nichž by připadalo jako způsob řešení úpadku dlužníka v úvahu oddlužení. Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty by nepřicházelo v úvahu ani tehdy, pokud by ze zprávy pro oddlužení plynulo, že by se zpeněžením dlužníkovu majetku nedosáhlo uspokojení věřitelů.

Jádrem celé plánované novely, a to velice kontroverzním, by bylo zrušení minimální povinné výše uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů v případě, že by oddlužení bylo schváleno plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. Insolvenční zákon by nově předpokládal 3 doby trvání oddlužení (3, 5 a 7 let), v nichž by bylo nutno uspokojit nezajištěné věřitele v různých výších. Aby bylo možné splnit oddlužení za 3 roky, musel by dlužník uhradit za tuto dobu pohledávky svých nezajištěných věřitelů, alespoň z 50 %, aby bylo možno splnit oddlužení za 5 let, musel by dlužník uhradit alespoň 30 % pohledávek nezajištěných věřitelů. Splnění oddlužení za dobu 7 let by pak bylo nezávislé na míře uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů. Skutečnost, zda došlo k uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů ze 100 % by insolvenční soud měl povinnost zkoumat vždy v průběhu řízení. V případě, že by dlužník, jemuž může insolvenční soud výjimečně povolit oddlužení (dlužník, jehož celkový výše nezajištěných závazků by činila více než třicetinasobek existenčního minima), nebyl schopen uhradit v průběhu 5 let pohledávky svých nezajištěných věřitelů alespoň ve výši 30 %, mělo by jeho insolvenční řízení pokračovat a trvat 7 let. V případě oddlužení zpeněžením majetkové podstaty by míra uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů nehrála roli.

Změnou by také měla projít možnost stanovit dlužníku jinou výši měsíčních splátek, než tu stanovenou zákonem, a to v tom smyslu, že již nebude zapotřebí, aby dlužník v průběhu trvání oddlužení uhradil alespoň 50 % pohledávek nezajištěných věřitelů. Stanovení jiné výše měsíčních splátek bude prováděno na základě návrhu dlužníka učiněného buď v návrhu na povolení oddlužení, nebo při přezkumu pohledávek. Významnou novinkou by pak měla být možnost měnit výši splátek také poté, co bylo schváleno oddlužení. Tímto se zákonodárce snaží reagovat na četné situace, které mohou na straně dlužníků v průběhu trvání oddlužení nastat a které by jim jinak mohly znemožnit řádné plnění oddlužení. Možnost podání návrhu po schválení oddlužení považujeme za velmi přínosnou, neboť insolvenční soudy na tíživé situace dlužníků, které nastaly v průběhu trvání oddlužení, často reagovaly tak, že usnesením měnily splátkové kalendáře, což však nebylo zcela konformní řešení, neboť změna splátkového kalendáře byla primárně určena pro jiné situace.

Významnou novinkou by měl být zcela nový institut přerušení oddlužení. K němu by mohl dojít ve výjimečných případech, kdy by dlužník nebyl schopen řádně plnit oddlužení. Mělo by se jednat především o situace, kdy dlužníku vypadne z jakéhokoliv důvodu příjem a přerušení oddlužení by mělo pomoci dlužníku překlenout období, v němž by se snažil zajistit příjem nový. Oddlužení by bylo možné přerušit pouze na 1 rok a po tuto dobu by tak nehrozilo dlužníku, že by oddlužení nesplnil, nebo by bylo dokonce zrušeno. Je nezbytné uvést, že současně s přerušением oddlužení by nedošlo k současnému přerušení insolvenčního řízení, ale došlo by pouze k zastavení některých účinků schváleného oddlužení. Návrh na přerušení oddlužení by dlužník nemohl podávat opakovaně. Dle našeho názoru by se jednalo o novinku, která by do insolvenčního práva včlenila institut, který v praxi často chyběl. Postup insolvenčních soudů byl totiž v praxi často takový, že soud v případech, kdy dlužník nebyl schopen z důvodu překážky, u níž byl předpoklad jejího odstranění, řádně plnit schválené oddlužení, vyčkával, a teprve pokud celá situace trvala příliš dlouhou, začal podstupovat příslušné kroky.

Dalším neméně inovativním institutem by mělo být prodloužení průběhu oddlužení, a to až o 6 měsíců nad rámec očekávaného tříletého, resp. pětiletého schváleného oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. K prodloužení oddlužení by měly insolvenční soudy přistupovat jen

na návrh dlužníka a pouze v případech, kdy dlužník nebude schopen ve stanovené době uhradit nezajištěným věřitelům 50 %, resp. 30 % jejich pohledávek, ačkoliv ze zprávy pro oddlužení plynulo, že dlužník v daném časovém horizontu oddlužení splní. Smyslem tohoto institutu by mělo být zamezení zbytečného prodlužování oddlužení v případech, kdy se dlužník svým plněním bude k zákonem stanovené hranici blížit, avšak nebude schopen ji splnit, a to většinou o částku připadající řádově na několik málo měsíčních splátek. Možnost přiměřeně prodloužit délku trvání oddlužení by měla suplovat stávající možnost vzít na vědomí splnění oddlužení dlužníka, kterému se jen těsně nepodařilo naplnit minimální zákonnou 30 % hranici pohledávek nezajištěných věřitelů.

Zatímco myšlenku přerušení oddlužení jsme kvitovali, v případě možnosti prodloužení oddlužení se obáváme, aby této možnosti nebylo zneužíváno a aby prodloužení insolvenční soudy používaly skutečně jen ve výjimečných situacích, který takovýto postup budou odůvodňovat.

Na rozdíl od současné právní úpravy by po novele měl mít insolvenční správce v rámci oddlužení ještě výraznější pravomoc, než tomu bylo doposud. Jak bylo uvedeno výše insolvenční správce by měl mít povinnost ve zprávě o splnění oddlužení sdělit insolvenčnímu soudu své odůvodněné stanovisko, zda dlužníka osvobodit od povinnosti platit své dosud nesplacené pohledávky či nikoliv. Toto stanovisko by však, vzhledem ke skutečnosti, že insolvenční správce je osobou, která zná nejlépe okolnosti doprovázející oddlužení, mělo mít mnohem vyšší váhu a insolvenční soud by neměl rozhodovat v rozporu s ním. Dospěl-li by však insolvenční soud k opačnému závěru než insolvenční správce, měl by své rozhodnutí řádně odůvodnit a uvést, proč se rozhodl neřídít se stanoviskem insolvenčního správce.

Stran splnění oddlužení by měla novela zavést jednu procesní novinku, spočívající v povinnosti insolvenčních soudů obligatorně spojit výrok o vzetí na vědomí splnění oddlužení dlužníka s výrokem o osvobození dlužníka od povinnosti platit své dosud neuhrazené pohledávky do jednoho usnesení. Byť se jedná o novinku, nebude to v praxi znamenat takřka žádnou změnu, neboť insolvenční soudy tímto způsobem postupují ve valné většině případů již nyní.

Spolu s plánovanou nižší měrou povinného uspokojení nezajištěných věřitelů, má zákonodárce v úmyslu rozšířit okruh pohledávek, které by nebyly dotčeny osvobozením dlužníka od povinnosti platit své dosud neuhrazené

pohledávky. Jednalo by se o tzv. pohledávky, na jejichž uspokojení je jistý veřejný zájem, konkrétně by pak šlo o pohledávky věřitelů na výživném ze zákona, o pohledávky na náhradě škody způsobené na zdraví. S ohledem na plánované snížení nároků kladených na dlužníky lze tuto změnu kvitovat, avšak je k zamyšlení, zda by nebylo vhodnější stanovit okruh pohledávek, na něž se osvobození nevztahuje, selektivně, tzn., že pro různé časové horizonty splnění oddlužení, by po jeho splnění došlo k osvobození různých okruhů pohledávek. Toto by sice mohlo vnášet do insolvenčního řízení jistou nepřehlednost, avšak na druhou stranu by tímto mohlo docházet ke zvyšování motivace dlužníků splnit oddlužení co možná nejdříve.

Přestože by změna měla znamenat výraznou liberalizaci institutu oddlužení ve prospěch dlužníků, stále by měla být zachována možnost schválené oddlužení zrušit. Podle novely by, za určitých okolností, mělo být možné schválit oddlužení dlužníka, jehož celková výše závazků přesahuje třicetinasobek existenčního minima, pokud bude schopen poskytnout nezajištěným věřitelům alespoň 30 % jejich pohledávek. Pokud by však v průběhu oddlužení vyšlo najevo, že dlužník nebude schopen v podstatné části toto splnit, měl by insolvenční soud přistoupit ke zrušení oddlužení. Insolvenční soud by měl přistoupit ke zrušení schváleného oddlužení také tehdy, jestliže by dlužník nebyl v důsledku okolností, které zavínil, schopen po dobu delší než 3 měsíce splácet v plné výši pohledávky hotových výdajů a odměny insolvenčního správce a běžného výživného., jestliže vznikly po rozhodnutí o úpadku.

Oddlužovací novela by měla přinést také některé další marginální změny. První z nich by byla změna vlivu popření zajištěné pohledávky dlužníkem. Zatímco podle stávající právní úpravy takovýto popěrný úkon nemá na zjištění zajištěné pohledávky jakýkoliv význam, nově by tato pohledávka neměla být zjištěna. Tato změna je dána snahou o přizpůsobení se české právní úpravy rozsudku Soudního dvora EU ze dne 21. 4. 2016 ve věci C-377/14, Ernst Georg Radlinger a Helena Radlingerová proti FINWAY a.s., vydanému na základě předložené předběžné otázky Krajského soudu v Praze.

Další změna by se pak měla týkat mimořádných příjmů, které by bylo možno využít ve prospěch oddlužení. Nově by za mimořádný příjem nebylo považováno plnění z pojistných smluv o škodovém pojištění a plnění z titulu práva na náhradu majetkové a nemajetkové újmy. Nejedná se totiž o příjem

dlužníka, kterým by došlo ke zvětšení jeho majetku, ale jedná se o peněžní prostředky, které mají být použity k odstranění nějaké negativní události, tj. újmy nebo škody. Za mimořádný příjem by naopak měla být výslovně uvedena část výtěžku zpeněžení majetku náležejícího do společného jmění manželů.

Závěrem této kapitoly nezbyvá, než vůči chystané novele insolvenčního zákona zaujmout jisté stanovisko. S hlavní myšlenkou oddlužovací novely se nemůžeme ztotožnit. Dle našeho názoru totiž není v právním státě přípustné, aby věřitelé byly na svých právech v insolvenčním řízení zkracovány takovým způsobem, který hraničí s porušením ústavních práv věřitelů spočívajících v právu na majetek. Dle našeho názoru je nepřipustné, aby dlužníci nemuseli, až na drobné výjimky, uhradit takřka nic. Rozumíme snaze zákonodárce řešit problematiku rostoucí zadluženosti české populace, ale je nezbytné si uvědomit, že vše by mělo být činěno s mírou a že by stále měla být zachována jistá proporcionalita mezi snahou o začlenění dlužníků zpět do ekonomického života a mezi oprávněnou snahou věřitelů získat zpět co největší část peněžních prostředků, které v dobré víře poskytli dlužníkům v očekávání, že jim tyto prostředky budou vráceny. Tuzemské právní i laické prostředí je velice vynalézavé, a tak se obáváme, že institutu oddlužení bude, i přes jisté pojistky, které by novela měla zavést, zneužíváno.

Zcela si nejsme jisti přínosem plánovaného zrušení samotného institutu oddlužení plněním splátkového kalendáře a jeho nahrazení oddlužením plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. Byť na jednu stranu lze toto považovat za zpřísnění oddlužení, na druhou stranu to lze vnímat jako špatnou zprávu pro všechny ty dlužníky, jejichž příjmy dosahují dostatečných výší, aby byli za jejich pomoci schopni uhradit požadovanou míru uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů.

Naopak předpokládaná novela by měla přinést také novinky, které by insolvenční řízení mohly v konečném důsledku zjednodušit a zrychlit. Tyto jsou uvedeny výše v této kapitole. Příkladem může být např. stanovení více pásem pro plnění oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, ovšem s výjimkou pásma sedmiletého.

11 Institut oddlužení v právním řádu Rakouské republiky a jeho komparace s tuzemským institutem oddlužení

V rámci této kapitoly bude stručně popsán institut oddlužení tak, jak existuje v právním řádu Rakouské spolkové republiky, a následně bude provedena komparace této úpravy oddlužení s úpravou tuzemskou. Rakouská úprava byla vybrána cíleně, neboť rakouský institut oddlužení je tomu českému podobný a česká úprava jím byla do značné míry inspirována.

Rakouské insolvenční právo po novele insolvenční řádu (**Insolvenzordnung** – dále jen „IO“) z roku 2010 obsahuje následující možné typy insolvenčního řízení:

- **reorganizace** – s dohledem či bez dohledu,
- **konkurs**,
- **náhrada vyrovnání**,
- **oddlužení**.

Insolvenční řízení může být zahájeno toliko s fyzickou osobou, která může být jak podnikatelem, tak i nepodnikatelem, dále podnikající či nepodnikající právnickou osobou či pozůstalostí, tj. předluženým dědictvím.

Stěžejním předpokladem úpadku je **platební neschopnost**, při níž platí domněnka, že platební neschopnost nastává tehdy, když dlužník zastavil své platby. V případě osobní obchodní společnosti, kde žádný z neomezeně ručících společníků není fyzickou osobou, majetku právnické osoby nebo pozůstalostí, lze zahájit insolvenční řízení i pro **předlužení**.

Insolvenční návrh může podat buď dlužník, přičemž ten má povinnost podat insolvenční návrh v zákonem stanovené lhůtě¹²⁴, nebo věřitel, který má za dlužníkem pohledávku, přičemž podmínkou není, aby tato pohledávka byla po lhůtě splatnosti. Postačí pouze, aby se dlužník nacházel v platební neschopnosti.

Oddlužení připadá v úvahu pouze v případě, že **dlužníkem je nepodnikající fyzická osoba**. V daném případě se často hovoří o tzv. Privatkonkurs – osobním konkursu, jehož cílem je oddlužení dlužníka. Oddlužit se je možné čtyřmi způsoby. Prvním z nich je **mimosoudní vyrovnání** –

---

¹²⁴ Povinnost podat insolvenční návrh má dlužník bez odkladu poté, jakmile nastaly předpoklady pro zahájení řízení, nejpozději do 60 dnů od doby, kdy dlužník vstoupil do platební neschopnosti, resp. 120 dnů, dostal-li se dlužník do platební neschopnosti v důsledku přírodní katastrofy (§ 69 odst. 2, 2a IO).

Außergerichtliche Ausbgleich (v praxi se často setkává s neochotou věřitelů se jednání účastnit¹²⁵), druhým **nucené vyrovnání** – Zwangsausgleich, třetím **splátkový plán** – Zahlungsplan¹²⁶, a čtvrtým je pak tzv. **Abschöpfungsverfahren**¹²⁷. Postatou všech shora uvedených způsobů oddlužení je uhrazení jisté minimální částky věřitelům a po jejím uhrazení následující osvobození od povinnosti platit zbytek závazků dlužníka.

V rámci této kapitole budou podrobněji popsány dvě posledně jmenované varianty, a to proto, že se svým charakterem nejvíce blíží českému institutu oddlužení.

Dlužník je povinen ke svému návrhu přiložit seznam svého majetku s uvedením, že tento je správný a úplný, plán splátek (dlužník musí požádat o přijetí plánu splátek a současně musí prokázat, že tento bude schopen splnit), listiny potvrzující schopnost uhradit náklady insolvenčního řízení. Dlužník musí dále doložit, že se neúspěšně pokusil se svými věřiteli dohodnout na mimosoudním vyrovnání.

V rámci oddlužení je dlužníku dle ustanovení § 186 IO zachováno dispoziční oprávnění k jeho majetku, přičemž v takovém případě nebývá ustanoven insolvenční správce. Ten se však vždy ustanoví na žádost dlužníka, věřitelů, nebo požaduje-li to dle ustanovení § 190 IO zákon. Oprávnění disponovat s majetkem mu však může být odňato a převedeno na insolvenčního správce, a to v případě, kdy majetková struktura dlužníka je nepřehledná, mohlo-li by dojít ke zkrácení věřitelů nebo v případě, že dlužník nesplnil svoji povinnost a nepředložil seznam svého majetku.

V průběhu insolvenčního řízení může dlužník požádat o přijetí tzv. **splátkového plánu – Zahlungsplan**. Podstata oddlužení na základě splátkového plánu spočívá v uspokojení určité, dohodou mezi dlužníkem a věřiteli stanovené, míry pohledávek věřitelů v průběhu 7 let. Za účelem projednání splátkového plánu je soud povinen vždy nařídít jednání. Na tomto jednání pak o schválení plánu hlasují všichni věřitelé, kteří jsou plánem splátek dotčeni. Dlužník v plánu splátek musí svým věřitelům nabídnout uspokojení jejich pohledávek v takové

---

¹²⁵ OŠŤÁDALOVÁ, Šárka. *Systémy a formy oddlužení v Evropě: Srovnávací analýza* [online]. 2017, Praha, s. 21 [cit. 2017-08-26]. Dostupné z: http://mapaexekuci.cz/wp-content/uploads/2017/04/Analyza_WEB.pdf.

¹²⁶ Oddlužení na základě splátkového plánu, který byl vypracován se souhlasem věřitelů.

¹²⁷ Oddlužení na základě splátkového plánu, který byl vypracován soudem s trvalým dohledem nad dlužníkem.

výši, která odpovídá očekávaným příjmům dlužníka v následujících 5 letech. Trvání oddlužení v daném případě **nesmí přesáhnout 7 let**. Soud nepotvrdí plán splátek v případě, kdy je tento nepřipustný dle § 149 odst. 2 IO, či pokud plán splátek zvýhodňuje některého z věřitelů.

Dojde-li k situaci, že věřitelé plán splátek neschválí, může dlužník soud požádat o pokračování v řízení, a to za předpokladu, že prokáže, že jeho příjmy postačí na uspokojení nákladů insolvenčního řízení a zároveň že v průběhu následujících dvou let dojde ke zlepšení příjmové stránky dlužníka (např. dojde k ukončení mateřské dovolené apod.). Rozhodne-li soud o pokračování insolvenčního řízení, stanoví zároveň dlužníku lhůtu, v níž je dlužník povinen předložit nový, resp. přepracovaný plán splátek. Tato lhůta nesmí být delší než 2 roky.

Je-li plán splátek schválen věřiteli a potvrzen soudem, insolvenční řízení se končí. Dojde-li ovšem ve lhůtě stanovené soudem (ne delší 3 let) k situaci, že dlužník neuhradí pohledávky za majetkovou podstatou, stane se plán splátek nicotným, avšak teprve po uplynutí čtyřtýdenní lhůty, v níž je dlužníku dána možnost, aby své pohledávky za majetkovou podstatou v průběhu čtyř let uhradil. Pokud věřitelé své pohledávky nepřihlásili v okamžiku hlasování o plánu splátek, mají později nárok na uspokojení svých pohledávek pouze v té míře, která odpovídá příjmovým a majetkovým poměrům dlužníka. Dojde-li v průběhu plnění plánu splátek ke změně příjmové nebo majetkové situace dlužníka, která by byla schopna negativním způsobem ovlivnit plnění plánu splátek, je dlužník oprávněn věřitele požádat o nové schválení plánu splátek, resp. nového oddlužení. Po splnění v rámci splátkového plánu sjednaného uspokojení pohledávek věřitelů soud osvobodí dlužníka od povinnosti platit své závazky ve výši, v níž nebyly dosud uspokojeny, a to včetně těch závazků, které věřitelé do insolvenčního řízení nepřihlásili, ač tak měli učinit. Osvobození se nevztahuje na dlužníkovi ručitele a spoludlužníky.

V průběhu insolvenčního řízení, příp. nejpozději s podáním návrhu plánu splátek, může dlužník požádat, aby bylo provedeno **řízení o oddlužení – Abschöpfungsverfahren**, které bude následně spojeno s osvobozením dlužníka od povinnosti platit své závazky ve zbývajícím výši. K této žádosti je dlužník povinen připojit prohlášení, že zabavitelná část jeho příjmu má být okamžikem rozhodnutí soudu o zahájení řízení o oddlužení po dobu následujících 7 let

vyplácena k rukám opatrovníka ustanoveného soudem. O provedení řízení o oddlužení může soud rozhodnout teprve poté, co nebyl z jakéhokoliv důvodu schválen plán splátek, přičemž za účelem projednání návrhu o provedení oddlužení soud nařídí jednání. Nebrání-li tomu žádná z překážek stanovená zákonem (např. odsouzení pro trestný čin zvýhodnění věřitele apod.)¹²⁸ a je-li zde předpoklad uspokojení nákladů řízení ze zabavitelných částek dlužníkovy příjmu odváděných opatrovníkovi, zahájí soud řízení o oddlužení. Dnem právní moci rozhodnutí o provedení oddlužení se insolvenční řízení končí. V rozhodnutí o oddlužení určí soud nezabavitelnou částku, která bude měsíčně ponechávána dlužníku, a zbytek příjmu přikáže zaměstnavateli strhávat ve prospěch oddlužení. Součástí rozhodnutí o provedení oddlužení je ustanovení opatrovníka. Opatrovník má povinnost spravovat peněžní prostředky, které jsou mu odváděny coby srážky z příjmu dlužníka, a to s péčí řádného hospodáře. Vždy na konci roku má opatrovník povinnost v souladu se zásadami IO rozdělit peněžní prostředky během 8 týdnů mezi dlužníkovy věřitele. V případě, že dlužník nabude v průběhu oddlužení dar, dědictví nebo jiný mimořádný příjem, je povinen tento poskytnout pro účely oddlužení.

V průběhu řízení o oddlužení není přípustný výkon exekuce. Dlužník má v průběhu řízení o oddlužení povinnosti spočívající v tom, že musí vykonávat výdělečnou činnost, příp. se ji aktivně snažit získat, hlásit bez zbytečného odkladu jakoukoliv změnu bydliště, nezamlčet žádný majetek a žádného z věřitelů nezvýhodňovat.

V případě, že dlužník své povinnosti řádně neplní, je soud oprávněn na návrh věřitele – podaný ve lhůtě 1 roku od doby, kdy se o dané skutečnosti dozvěděl – řízení o oddlužení předběžně zastavit, a to v případě, že dlužník byl odsouzen pro některý z taxativně stanovených trestných činů, porušuje-li dlužník své povinnosti či zmenšuje uspokojení svých věřitelů. Řízení může být na návrh věřitele opět obnoveno v případě, že dlužník má dostatečný majetek či že byla složena záloha na náklady řízení.

V případě, že řízení nebylo předčasně zastaveno, je považováno za skončené v okamžiku, kdy věřitelé obdrželi po 3 letech alespoň 50 % svých pohledávek, příp. po 7 letech alespoň 10 % pohledávek. Soud současně

---

¹²⁸ **FEIL, Erich.** *Insolvenzordnung. Kommentar.* 8. vyd. Wien: Linde, 2014. 1336 s. ISBN 978-37-0732-900-1.

konstatuje, že v rozsahu dosud neuspokojených pohledávek je dlužník osvobozen od jejich placení. Osvobození se vztahuje také na pohledávky těch věřitelů, kteří do insolvenčního řízení své pohledávky nepřihlásili, ač tak měli učinit. Dlužník je osvobozen od povinnosti také vůči svým ručitelům. Práva věřitelů na uspokojení jsou zachována vůči dlužníkovým ručitelům a spoludlužníkům.

V případě, že po uplynutí 7 let míra uspokojení pohledávek věřitelů nedosáhla alespoň požadovaných 10 %, rozhodne soud, a to na žádost dlužníka, zda dlužníka od povinnosti hradit své závazky ve zbývajícím rozsahu osvobodí, či nikoliv. Pokud byla míra uspokojení pohledávek jen nepatrně nižší než 10 % nebo pokud nebylo této míry dosaženo kvůli výši nákladů insolvenčního řízení, soud může dle § 213 IO návrhu dlužníka na jeho osvobození vyhovět. Soud je také oprávněn ukončit řízení o oddlužení a rozhodnutí o osvobození dlužníka od povinnosti hradit své dosud neuhrazené závazky nechat až na pozdější dobu, přičemž toto rozhodnutí lze odložit až o 3 roky. V mezidobí soud sleduje, zda se dlužník snaží hradit pohledávky svých věřitelů apod. Soud může již jednou vyslovené osvobození odvolat, a to na návrh věřitele podaný ve lhůtě 2 let od právní moci rozhodnutí o osvobození dlužníka od placení zbylé části svých pohledávek v případě, vyjde-li dodatečně najevo, že dlužník úmyslně porušil některé své povinnosti, a tím zkrátil uspokojení svých věřitelů¹²⁹.

Ze shora popsanych dvou způsobů oddlužení existujících v rakouském právním řádu je zřejmé, že především druhý z nich se velice blíží oddlužení českému tak, jak jej známe. Víceméně jediným výraznějším rozdílem je existence dvou pásem rozdělených podle míry uspokojení pohledávek věřitelů v určitém časovém horizontu. Oddlužení v České republice zatím takto nastavené mechanismy nemá, ale jak je patrné z předchozí kapitoly, je možné, že brzy bude tento rozdíl mezi těmito dvěma právními řády smazán. Náš názor na vhodnost pásmového oddlužení je uveden v předchozí kapitole.

Stran splátkového plánu je nutno konstatovat, že tento institut se nám poměrně zamlouvá, a to především proto, že soud je v daném případě pouze jakýmsi mediátorem mezi věřiteli a dlužníkem, který dodává jejich dohodě náležitou formu a závěrem, dojde-li ke splnění všech podmínek uvedených ve schváleném

---

¹²⁹ *Privatinsolvenz in Österreich. Die gerichtliche Schuldenregulierungsverfahren.* Insolvenzberater.eu [online]. 2016 [cit. 27.8.2017]. Dostupné z: <http://www.insolvenzberater.eu/privatinsolvenz-oesterreich/>.

splátkovém plánu, rozhodne o osvobození dlužníka. Máme však pochybnosti o tom, že jsme na tuto formu oddlužení v České republice připraveni, neboť se obáváme, že by zde docházelo, ať už z jedné či druhé strany, ke snahám o porušování povinností. Již za stávající situace se totiž dlužníci snaží všelijak obcházet zákon a platit co možná nejméně a v případě, že by byla dlužníku ponechána takováto volnost v oddlužení, tak jsme přesvědčeni, že by situace byla ještě mnohem horší.

Závěr

Hlavním cílem této práce bylo podrobně zanalyzovat stávající úpravu institutu oddlužení v českém právním řádu spolu se zaměřením pozornosti na specifika, která existují v rámci společného oddlužení manželů. Tento cíl se nám dle našeho názoru podařilo beze zbytku naplnit. Jednotlivé kapitoly byly kromě teoretických informací, plynoucích z odborné literatury a z právních předpisů, doplňovány autorovými postřehy ze soudní praxe a jeho zamyšlením se nad danou problematikou.

První dvě kapitoly této práce byly ryze teoretického charakteru, avšak byly pro následující částí práce nezbytné. V první kapitole byly stručně představeny základní pojmy vztahující se k dané problematice a insolvenčnímu řízení obecně. Zejména byly popsány termíny jako úpadek, způsoby řešení úpadku a společné jmění manželů. Ve druhé kapitole pak byl nastíněn způsob zahájení insolvenčního řízení, a to formou dlužnického či věřitelského insolvenčního návrhu. V rámci této kapitoly pak bylo konstatováno, že nejčastějšími nedostatky insolvenčních návrhů jsou chybějící povinné přílohy k těmto návrhům, tj. v případě dlužnických insolvenčních návrhů seznamy majetku, závazků a zaměstnanců a listiny dokládající dlužníkům úpadek, a v případě věřitelských insolvenčních návrhů pak chybějící přihlášky pohledávky, resp. chybějící tvrzení o dalších známých věřitelích dlužníka.

Třetí až devátá kapitola pak již byla věnována čistě problematice oddlužení s tím, že ve většině těchto kapitol byla část věnována oddlužení manželů. Ve třetí kapitole byl popsán úvodní proces oddlužení od podání návrhu na povolení oddlužení až do povolení a schválení oddlužení, příp. do jiného vyřízení řízení o návrhu na povolení oddlužení. Za významné v této kapitole považujeme zamyšlení se nad otázkou legalizace společného oddlužení registrovaných partnerů, kteří na rozdíl od manželů nejsou oprávněni podat společný návrh na povolení oddlužení. Domníváme se, že pokud již jednou došlo k legalizaci registrovaného partnerství, mělo by se k tomuto institutu přistupovat se vši vážností a zohlednit jej v rámci úpravy jednotlivých právních předpisů. Čtvrtá kapitola byla věnována problematice přihlašování pohledávek věřitelů do insolvenčního řízení a specifikům dopadů popěrných úkonů věřitelů, dlužníka a insolvenčního správce v režimu oddlužení. Zde je nutné poukázat na problematiku aktivní a pasivní legitimace v případě incidenčních sporů na určení

pravosti, výše a pořadí přihlášených pohledávek, a to ať již plynoucí ze znění IZ, nebo z judikatury. Pátá kapitola byla věnována způsobům řešení oddlužení, tedy oddlužení splátkovým kalendářem, zpeněžení majetkové podstaty a případné kombinaci obou. Zbylé kapitoly byly zaměřeny na způsob ukončení oddlužení, a to buď po jeho úspěšném splnění, anebo po jeho nesplnění, příp. po úmrtí dlužníka. Považujeme za nesmírně důležité vyzdvihnout skutečnost, že judikatura dovodila možnost vést u těchto manželů v případě zrušení schváleného společného oddlužení manželů společné řízení i nadále s tím, že jejich úpadek bude řešen konkursem. Dle našeho názoru se však jedná o zcela zřejmý rozpor s právní úpravou, nezbyvá tedy, než otázku, zda se bude jednat o konstantní rozhodovací praxi či zda se jednalo o pouhý „výkřik do prázdna“, nechat prozatím otevřenou.

V deváté kapitole byl věnován prostor popisu způsobu stanovení odměny a náhrady hotových výdajů insolvenčního správce v případě, že způsobem řešení dlužníkovy úpadku bylo oddlužení, kdy tato je v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře dána fixní měsíční odměnou a v případě zpeněžení majetkové podstaty poměrnou výší výtěžku zpeněžení..

Autorova pozornost byla samozřejmě věnována i připravované tzv. oddlužovací novele insolvenčního zákona, v jejímž případě je chystáno její předložení Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. Změny, které by tato novela v případě schválení měla přinést, byly popsány a zhodnoceny v rámci desáté kapitoly. S touto novelou se z velké části nejsme schopni ztotožnit, a to zejména v otázce změny minimální povinné míry uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů, neboť by docházelo ke zvýhodňování dlužníků na úkor věřitelů a mohlo by docházet k častému zneužívání. Naopak kladně vnímáme nové instituty v podobě přerušení a prodloužení trvání oddlužení, které v účinné právní úpravě absentují a nahrazují se aplikací ne zcela vhodných ustanovení IZ.

V poslední kapitole byla provedena komparace institutu oddlužení v České republice a v Rakouské spolkové republice, a to s ohledem na příbuznost obou právních řádů a na skutečnost, že český zákonodárce se rakouskou úpravou do značné míry nechal inspirovat. Z komparace vyplynulo, že instituty oddlužení v obou státech si jsou v některých svých rysech podobné, avšak je nutné konstatovat, že rakouské oddlužení je do jisté míry méně rigidní a předpokládá vyšší míru morálky a ochoty se dohodnout, a to jak ze strany dlužníka, tak také ze

strany věřitelů. Rakouské oddlužení má zavedeny různé doby trvání oddlužení pro různé míry uspokojení pohledávek věřitelů, v čemž se velice podobá plánované oddlužovací novele IZ.

Závěrem lze konstatovat, že institut oddlužením má v českém právním řádu své opodstatněné místo, a přestože je dle našeho názoru dosti často zneužíván, plní ve většině případů svoji úlohu a pomáhá těm, kteří se ne vždy svojí vinou dostali do svízelné životní situace, zapojit se zpět do ekonomického procesu a začít znovu plnohodnotně žít. V případě chystaných změn teprve uvidíme, v jaké podobě k nim bude docházet a jaký vliv budou na oddlužení mít, zda povedou k naplnění zamýšleného cíle a zda po poctivé snaze uhradit co největší množství svých závazků budou oddluženi ti, kteří by na to v současné době nedosáhli, a jestli naopak nedojde ke zneužití oddlužení vypočítavými dlužníky, kteří se tímto způsobem budou snažit obcházet svoji povinnost hradit závazky vzniklé jejich nezřízeným životním stylem.

Seznam vzorců

Vzorec č. 1: Výpočet odměny z výtěžku určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele do 31. prosince 2013.

Vzorec č. 2: Výpočet odměny z výtěžku určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele od 1. ledna 2014.

Vzorec č. 3: Výpočet odměny z výtěžku určeného k vydání zajištěnému věřiteli do 31. prosince 2013.

Vzorec č. 4: Výpočet odměny z výtěžku určeného k vydání zajištěnému věřiteli od 1. ledna 2014.

Seznam použité literatury a dalších pramenů

Literatura

- **FEIL, Erich.** *Insolvenzordnung. Kommentar.* 8. vyd. Wien: Linde, 2014. 1336 s. ISBN 978-37-0732-900-1.
- **HÁSOVÁ, Jiřina.** *Insolvenční zákon. Komentář.* 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014. 1504 s. ISBN 978-80-7400-555-8.
- **KOZÁK, Jan, DADAM, Alexandr, PACHL, Lukáš.** *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář.* 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 1668 s. ISBN 978-80-7552-136-1.
- **LANDA, Martin.** *Ekonomika insolvenčního řízení.* Ostrava: Key Publishing, 2009. 426 s. ISBN 978-80-7418-031-6.
- **MARŠÍKOVÁ, Jolana.** *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický.* 3. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2014. Praktická právnická příručka. 496 s. ISBN 978-80-7201-939-7.
- **MARŠÍKOVÁ Jolana.** *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou.* 5. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 317 s. ISBN 978-80-7380-675-0.
- **PACHL, Lukáš.** *Insolvenční zákon s judikaturou.* 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. 484 s. ISBN 978-80-7357-675-2
- **POLIŠENSKÁ, Petra, FEBEROVÁ, Radka.** *Musíš znát...Exekuční a insolvenční právo.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 224 s. ISBN 978-80-7552-395-2.
- **RICHTER, Tomáš.** *Insolvenční právo.* 2., doplněné a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 624 s. ISBN 978-80-7552-444-7.
- **SCHELLE, Karel.** *Sbírka prací na téma nové insolvenční právo.* Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2006. 124 s. ISBN 80-87071-04-2.
- **SCHELLEOVÁ, Ilona.** *Základy insolvenčního práva.* Ostrava: Key Publishing, 2008. 322 s. ISBN 978-80-87071-88-5.
- **SMOLÍK, Petr.** *Oddlužení v právním řádu ČR.* Praha: C.H. Beck, 2016. Právní praxe. 352 s. ISBN 978-80-7400-617-3.
- **SMRČKA, Luboš, PLAČEK, Jan, SCHÖNFELD Jaroslav, LOUDA, Lee.** *Insolvenční řízení: (očekávání, realita a budoucnost insolvenčního zákona).* Praha: Professional Publishing, 2016. 304 s. ISBN 978-80-7431-151-2.

- **ŠÍNOVÁ, Renáta, KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, Ingrid a kolektiv.** *Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ.* 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2015. 359 s. ISBN 978-80-7400-600-5.
- **ZELENKA Jaroslav a kolektiv.** *Insolvenční zákon: poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy,* 2. aktualizované vydání, Praha : Linde, 2008, 796 s., ISBN 978-80-7201-707-2.

Časopisecké články

- **KRHUT, Rostislav.** Poctivý záměr v oddlužení. *Bulletin advokacie*, 2012, č. 9, s. 42-43. ISSN 1210-6348.
- **KUČERA, František.** Úpadkové právo, zrcadlo české legislativy. *Soudce*, 2016, roč. 2016, č. 3, s. 28-30. ISSN 1211-5347.
- **PACHL, Lukáš.** Oddlužení a náhrada ručiteli za plnění poskytnuté věřiteli. *Konkursní noviny*. 2011, roč. 2011, č. 6, ISSN 1213-4023.
- **PACHL, Lukáš.** Pár poznámek ke společnému oddlužení manželů v insolvenční. *Konkursní noviny*. 2012, roč. 2012, č. 14–15, ISSN 1210-6348.
- **PAULDURA, Lukáš.** Žádost o nižší splátky v průběhu oddlužení a použití § 407 insolvenčního zákona. *Bulletin advokacie*. 2016, roč. 2016, č. 3, s. 33-37, ISSN 1210-6348.
- **ŘEHÁČEK, Oldřich.** Osobní bankrot manželů a jeho řešení v soudní judikatuře. *Bulletin advokacie*. 2011, roč. 2011, č. 7-8, s. 42-43. ISSN 1210-6348
- **SIGMUND, Adam.** (Ne)poctivý záměr v sanačních formách insolvenčního řízení. *Bulletin-advokacie*. 2016, roč. 2016, č. 6, s. 35-37, ISSN 1210-6348.

Elektronické zdroje

- **OŠŤÁDALOVÁ, Šárka.** *Systémy a formy oddlužení v Evropě: Srovnávací analýza* [online]. 2017, Praha, s. 21 [cit. 2017-08-26]. Dostupné z: http://mapaexekuci.cz/wp-content/uploads/2017/04/Analýza_WEB.pdf.
- **TOMÁŠ, Michal.** Výpočet odměny insolvenčního správce v konkursu. *EPRAVO.CZ* [online]. 2014 [cit. 2017-06-10]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/vypocet-odmeny-insolvenčního-spravce-v-konkursu-95710.html>.

- Česká republika. Vládní návrh na vydání zákona o úpadku a způsobech jeho řešení. In: sněmovní tisk č. 1120/0. 2005, s. 180. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=1120&ct1=0>.
- **PRUDILOVÁ KONÍČKOVÁ, Zdeňka.** A znovu to oddlužení. *Epravo.cz* [online]. Praha, 2013 [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/a-znovu-to-oddluzeni-89029.html>.
- **PRUDILOVÁ KONÍČKOVÁ, Zdeňka..** *Některá úskali oddlužení manželů.* *Epravo.cz* [online]. Praha, 2012 [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nektera-uskali-oddluzeni-manzelu-80703.html>.

Právní předpisy

- Insolvenzordnung, BGBl. I S. 2866.
- Insolvenzrechtliche Vergütungsverordnung, BGBl. I S. 2205.
- Nařízení vlády č. 409/2011 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima.
- Nařízení vlády č. 440/2013 Sb., kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro rok 2014 stanoví výše nákladů srovnatelných s nájemným, částek, které se započítávají za pevná paliva, a částek normativních nákladů na bydlení.
- Nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách).
- Nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky.
- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, včetně důvodové zprávy; číslo sněmovního tisku: 1030 (7. volební období).
- Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona.

- Vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, ve znění pozdějších předpisů.

Judikatura

- Usnesení Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS 40/13 ze dne 5.11.2013.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 ICdo 11/2012 ze dne 28.2. 2013.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 ICdo 32/2013 (33 ICm 902/2012) ze dne 31.8.2015.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 NSČR 1/2008-A (KSBR 37 INS 294/2008) ze dne 27.1.2010.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 7/2008-A-16 (KSBR 31 INS 1583/2008) ze dne 26.2.2009.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 17/2009-A-84 (KSUL 77 INS 4542/2008) ze dne 26.10.2010.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 NSČR 16/2010 (R 79/2011) ze dne 26.10.2010.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 38/2010-A-62 (MSPH 88 INS 7327/2009) ze dne 1.3.2012.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 13/2011-A-17 (MSPH 78 INS 11575/2010) ze dne 27.10.2011.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 14/2011-A-20 (MSPH 88 INS 14537/2010) ze dne 21.12.2011.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 52/2011-A-64 (MSPH 91 INS 4684/2011) ze dne 31.1.2012.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 14/2012-A-67 (KSBR 24 INS 1826/2010) ze dne 28.3.2013.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 53/2012-B-31 (KSOS 22 INS 16136/2011) ze dne 24.7.2014.

- Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 12/2013-B-54 (KSUL 45 INS 3212/2009) ze dne 28.2.2013.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 40/2013-A-186 (MSPH 79 INS 7499/2011) ze dne 30.1.2014.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 NSČR 47/2013 ze dne 17.6.2015.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 29 NSČR 88/2013-B-29 (KSOS 22 INS 22824/2012) ze dne 30.1.2014.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 NSCR 91/2013 (R 47/2014) ze dne 30.1.2014.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 ICdo 11/2016 ze dne 29.2.2016.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 2 VSPH 207/2008-B-19 (MSPH 95 INS 2212/2008) ze dne 13.11.2008.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 165/2008-A-13 (KSHK 40 INS 2900/2008) ze dne 21.11.2008.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 2 VSPH 184/2008-B-39 (MSPH 95 INS 1618/2008) ze dne 25.11.2008.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 152/2009-A-10 (KSPL 27 INS 548/2009) ze dne 30. 7. 2009.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 669/2009-A-21 (KSPL 54 INS 4966/2009) ze dne 15.12.2009.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 111/2010-B-68 (KSUL 45 INS 3631/2008) ze dne 26.4.2010.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 2 VSPH 426/2010-B-33 (KSCB 28 INS 4750/2008) ze dne 9.9.2010.
- Usnesení Vrchního osudu v Praze č.j. 3 VSPH 607/2010-B-35 (KSPH 55 INS 1199/2009) ze dne 29.9.2010.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 620/2010-19 (KSHK 40 INS 2229/2010) ze dne 25.8.2010.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 640/2010-B-35 (KSUL 77 INS 7671/2009) ze dne 22.2.2011.

- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 2 VSPH 655/2010-A-18 (MSPH 76 INS 7439/2010) ze dne 9.9.2010.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 789/2010-A-13 (KSPH 40 INS 9342/2010) ze dne 3.11.2010.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 638/2011-B-17 (KSUL 46 INS 2320/2011) ze dne 15.9.2011.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 813/2011-B-37 (KSHK 34 INS 9061/2009) ze dne 21.9.2011.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 1063/2011-B-26 (KSHK 34 INS 2281/2010) ze dne 26.10.2011.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 175/2012-B-30 (KSPL 20 INS 3876/2010)ze dne 28.2.2012.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 2 VSPH 546/2012-A-17 (KSPH 36 INS 24176/2011) ze dne 21.8.2012.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 2 VSPH 796/2012 (KSUL 77 INS 23837/2011) ze dne 25.6.2012.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 1 VSPH 1192/2012-B-15 (KSPL 54 INS 3335/2012) ze dne 12.9.2012.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 1533/2012-B-23 (KSHK 45 INS 22049/2011) ze dne 15.11.2012.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 1683/2012-B-12 (KSUL 44 INS 21967/2012) ze dne 10.12.2012.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 25/2013-B-34 (MSPH 60 INS 14961/2012) ze dne 24.9.2013.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 154/2013-B-33 (KSHK 45 INS 1677/2012) ze dne 2.4.2013.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 241/2013-B-50 (MSPH 93 INS 19653/2011) ze dne 18.3.2013.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 2 VSPH 339/2013-B-31 (KSHK 42 INS 12426/2012) ze dne 17.12.2013.

- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 343/2013-B-15 (KSUL 70 INS 24516/2021) ze dne 7.3.2013.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 1752/2013-B-35 (KSLB 76 INS 1488/2012) ze dne 10.3.2014.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 4 VSPH 673/2014-A-16 (KSPH 60 INS 4489/2014) ze dne 28.7.2014.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 1253/2014-B-14 (KSUL 71 INS 32302/2013) ze dne 18.8.2014.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 1712/2014-B-18 (KSKH 35 INS 235/2013) ze dne 30.9.2014.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 1730/2014-B-54 (KSPH 41 INS 8625/2012) ze dne 27.4.2015.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. VSPH 1873/2014-B-91 (KSPH 36 INS 1410/2008) ze dne 30.6.2015.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 2161/2014-B-74 (KSLB 76 INS 8091/2009) ze dne 21.1.2015.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 2510/2014-B-21 (KSPL 56 INS 15157/2012) ze dne ze dne 3.2.2015.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 6/2015-B-46 (KSUL 45 INS 4254/2012) ze dne 13.3.2015.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 4 VSPH 1139/2015-B-36 (KSPH 39 INS 19062/2013) ze dne 14.12.2015.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 4 VSPH 1347/2015-B-38 (KSPH 42 INS 20933/2012) ze dne 5.11.2015.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 309/2016-B-39 (MSPH 95 INS 872/2016) ze dne 31.3.2016.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 309/2016-B-39 (MSPH 95 INS 872/2016) ze dne 31.3.2016.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j., 3 VSPH 402/2016-A-27 (MSPH 93 INS 20207/2015) ze dne 16.3.2016.

- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 1885/2016-A-10 (MSPH 93 INS 18351/2016) ze dne 4.4.2017.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 2 VSPH 2044/2016-B-39 (KSLB 76 INS 13183/2014) ze dne 19.12.2016.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 2 VSPH 15/2017-A-23 (KSPH 69 INS 204112/2016) ze dne 1.2.2017.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 1 VSPH 132/2017 (MSPH 93 INS 20416/2016) ze dne 9. května 2017.
- Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č.j. 3 VSOL 295/2011-A-11 (KSBR 44 INS 5660/2011) ze dne 31.5.2011.
- Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č.j. 2 VSOL 218/2013-B-10 (KSOS 33 INS 12929/2012) ze dne 20.3.2013.
- Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č.j. 2 VSOL 110/2014-A-13 (KSBR 29 INS 37745/2013) ze dne 14.3.2014.
- Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č.j. 2 VSOL 1290/2014-B-9 (KSOS 31 INS 9338/2014) ze dne 9.12.2014.
- Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č.j. 2 VSOL 54/2016-B-19 (KSBR 31 INS 15847/2014) ze dne 28.4.2016.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 938/2016-B-32 (KSPL 27 INS 24738/2014) ze dne 1.10.2016.
- Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č.j. 4 VSOL 1268/2016-A-19 (KSBR 52 INS 6526/2016) ze dne 14.10.2016.
- Usnesení Městského soudu v Praze č.j. MSPH 93 INS 3343/2015-B-19 ze dne 15.6.2016.

Resumé

HODINA, Lumír. *Deductibility with a focus on joint redress of spouses.* Plzeň: Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni, 2017, 129 s.

Keywords: Insolvency, Debt, Joint Debt, Bankruptcy, Liability

The theme of this rigorous work is much older than it might seem, because it is mentioned in the Book of Books itself. This is currently very actual issue related to corporate indebtedness. The theme of this work is debt relief with a focus on joint redress of spouses. An idea that led the author to work on this topic was above all the current debates that arose around debt relief and, in the context of planned changes to the legislators' efforts, both to address the problem of growing household indebtedness and to seek political points in one of the most numerous population groups. Besides, it was the author's experience and familiarity with the insolvency environment and the popularity of this issue.

The aim of this rigorous thesis is to analyze the effective legal regulation of the debt relief institute in the Czech legal system. The thesis summarizes and elaborates the given issue using specialized literature in similar monographs, articles from specialized legal journals, as well as effective legal regulations. The work is supplemented by references to numerous jurisprudence, especially the Supreme Court of the Czech Republic and both Supreme Courts. Individual partial problems are subject to critical appreciation and, in many cases, the author outlines the options that the debt relief institute could take away. Particular attention is paid to the institute of joint marriage of spouses, which, although it was not a part of the institute since its incorporation into the Czech legal order, is now a necessary and unforgettable part of it.

The thesis is divided into eleven chapters, in which there is described the entire process of debt relief from the filing of the insolvency proposal related to the proposal for authorization of debt relief, respectively. of the proposal to authorize debt relief until the discharge, either successful or unsuccessful. At the same time, the individual partial problems that are related to the debt are outlined. For example, they are crediting creditors' receivables and the consequences of debts in the context of debt relief or the issue of the remuneration of the insolvency administrator and the reimbursement of his reimbursement. These are interesting

parts of the insolvency law related to the debt relief institute, which are not yet sufficiently elaborated, but since they would not go up to their own rigorous work, the changes are at least marginally within this work. In most chapters, enough space is available for joint redundancy of spouses.

The whole rigorous work is elaborated in the wording of the amendment to the Insolvency Act, which came into force on 1 July 2017. Nevertheless, the author had to take into account the fact that the entry into force of this amendment does not stop the development of Czech insolvency law, but vice versa. that a new amendment is already awaited, which, in the event of its adoption by the legislator, will fundamentally transform the institute as deplored as we know it so far. With regard to this fact, the author did not have any choice but to make a detailed introduction to the amendment of the insolvency law and in the framework of this work to introduce readers changes that could "revolutionize" in the near future. Of course, these changes are subject to thorough critical evaluation. Being largely opposed to the planned amendment to the Insolvency Act, the author must admit that some of the proposals could be beneficial.

As the institute of redundancy in the Czech legal system is still a relatively newcomer, it is clear that when it was incorporated into the Czech legal order, the legislator was inspired by other modifications. One of them was, among others, Austrian. Unlike in the Czech Republic, however, debt relief in Austria has been much more pronounced progress and broader than in the Czech Republic. In the framework of the rigorous thesis, an analysis of the Austrian debt is carried out and at the same time a comparison is made with the Czech debt relief. From this comparison we find that one of the ways of Austrian debt relief is almost identical to the Czech debt relief.